

INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI

**ANALÝZA KRIMINALITY V ROCE 2009
a v předchozím dvacetiletém období**

**Alena Marešová
Martin Cejp
Milada Martinková
Jan Tomášek**

Praha 2010

Autoři:

PhDr. Alena Marešová (úvod, kap. 1, přílohy, celková redakce a vedení autorského kolektivu)

PhDr. Martin Cejp, CSc. (kapitola 2)

PhDr. Milada Martinková, CSc. (kapitola 3)

PhDr. Jan Tomášek, Ph.D. (kapitola 4)

Recenzenti:

Dr. Zdenek Kovařík, CSc. (odd. vědy a výzkumu Policejní akademie ČR)

Doc. JUDr. Josef Kuchta, CSc. (katedra trestního práva, PF MU Brno)

Tento text neprošel jazykovou korekturou

ISBN 978-80-7338-107-3

© Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010

www.kriminologie.cz

Obsah

Úvod	4
Kapitola 1 Vývoj evidované kriminality v ČR v posledních cca dvaceti letech se zvláštním důrazem na její stav v roce 2009	5
Kapitola 2 Stav organizovaného zločinu na území České republiky v roce 2009 a rekapitulace vývoje od roku 1993	23
Kapitola 3 Co přinesly policejní statistiky v roce 2009 o obětech kriminality v ČR	70
Kapitola 4 Mediace v České republice	93
Resumé	105
Summary	107
Literatura	109
Přílohy 1-7	110
Příloha č. 1 Celková kriminalita v ČR od r. 1973	110
Příloha č. 2 Trestná činnost v ČR v roce 2009 podle územního členění	111
Příloha č. 3 Kriminalita od roku 1987 z pohledu policejní statistiky a statistik státních zastupitelství a soudů	112
Příloha č. 4 Přehled o počtu vražd na území ČR od roku 1974	113
Příloha č. 5 Přehled o počtu policií evidovaných loupeží od roku 1973	114
Příloha č. 6 Vývoj stavu obviněných a odsouzených v ČR v letech 1998-2009	115
Příloha č. 7 Indexy zastoupení vězňů ve vybraných zemích (poměr počtu vězňů v té které zemi k počtu obyvatel tamtéž)	117

Úvod

Rok 2009 byl posledním rokem jedné, relativně dlouhé éry policejních statistik o kriminalitě. Od roku 2010 začal totiž platit nový trestní kodex, který prakticky ruší kontinuitu statistických dat o kriminalitě v ČR, jejichž zpracování bylo metodicky upraveno již v roce 1972, a to v souvislosti se zahájením počítačového zpracování statistik policie. A také už uplynulo dvacet let od roku 1990, kdy byla v ČR zahájena radikální přestavba společenských podmínek, která zasáhla všechny sféry veřejného života a výrazně ovlivnila formování právního prostředí u nás. V určitém ohledu je nový trestní zákoník vyústěním těchto společenských změn. Už jen z těchto důvodů se rok 2010 jeví jako optimální rok pro bilanci trendů kriminality za poslední cca dvacetileté období, které i z pohledu kriminologie sje pak dostatečně dlouhým obdobím ke zhodnocení proběhlých změn.

A tak, přestože rok 2009 sám o sobě nijak nevybočuje z trendů nastoupených v roce 2000 vyznačujících se mírným, zato trvalým poklesem počtu evidovaných trestných činů, tak jako rok ukončující relativně kontinuální řadu statistických dat o kriminalitě v ČR se stává rokem výjimečným.

Od roku 1990 do roku 2000 vzrostla evidovaná kriminalita v ČR čtyřnásobně ve srovnání s předchozím cca dvacetiletým obdobím. V již zmiňovaném roce 2000 pak byl nastoupen trend pozvolného poklesu kriminality, ale i v roce 2009 stav kriminality u nás stále zůstává původním hodnotám sedmdesátých a osmdesátých let značně vzdálen.

V kapitole 1 překládané publikace jsou diskutovány změny ve vývoji kriminality za celé dvacetileté období, zvláštní pozornost je však věnována především poslednímu decénium a roku 2009 jako konci určité etapy hodnocení kriminality.

Ostatní kapitoly jsou věnovány vývojovým změnám v dílčích oblastech kriminality. Nedílnou součástí publikace jsou časové řady vybraných ukazatelů kriminality, a to od počátku počítačového zpracování statistických dat o kriminalitě, tj. od let 1973 a 1974.

Při zpracování všech kapitol jsou maximálně využívány statistické údaje získané ze statistik Policejního prezidia ČR. Tyto základní údaje jsou doplněny o statistické údaje z resortu Ministerstva spravedlnosti ČR, o informace a údaje ze zpráv Nejvyššího státního zastupitelství, z ročenek Vězeňské služby a z některých dalších resortních i mimoresortních materiálů hodnotících stav a vývoj kriminality a stav a vývoj počtu stíhaných, obžalovaných, odsouzených a vězňených pachatelů ve sledovaném období. Vydáním této publikace se snažíme soustředit všechny základní dostupné informace o stavu kriminality v letech po roce 1990 a zvláště v roce 2009, a to bez úzké resortní specializace.

Vzhledem k množství navzájem nesouvisejících grafů, tabulek a příloh jsou tyto u každé kapitoly číslovány zvlášť.

Marešová

Kapitola 1

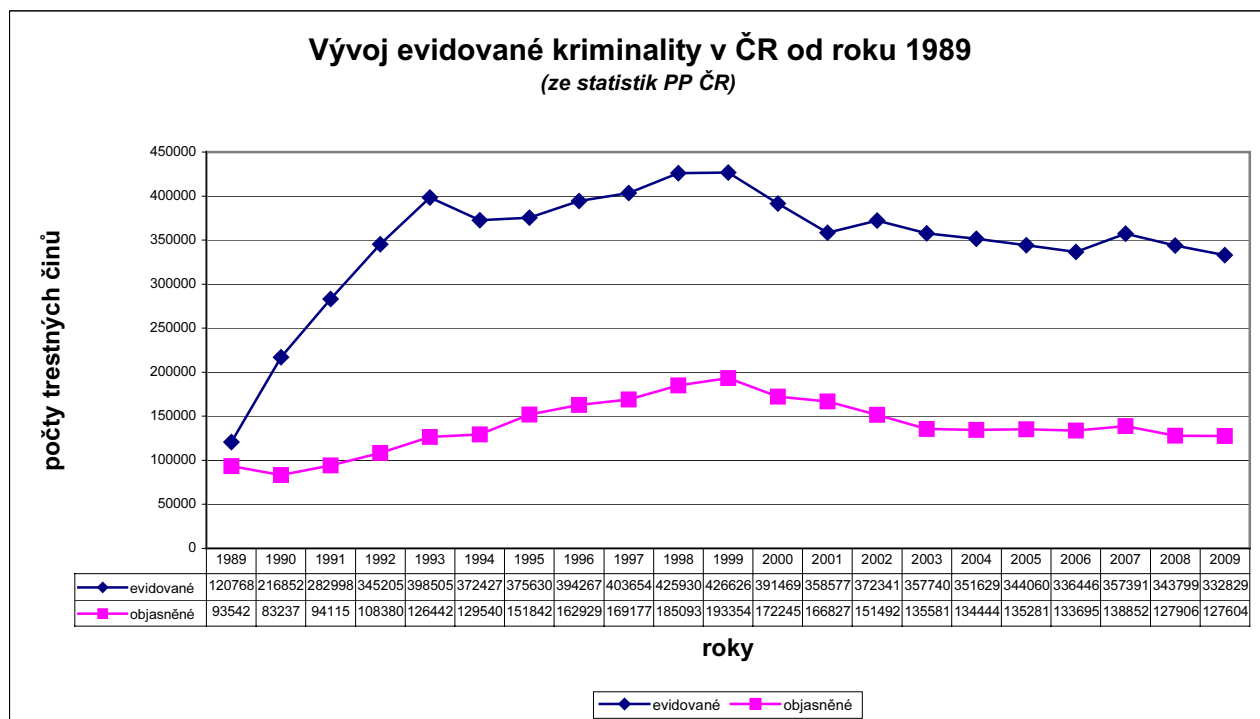
Vývoj evidované kriminality v ČR v posledních cca dvaceti letech se zvláštním důrazem na její stav v roce 2009

Za posledních dvacet let lze kriminální scénu ČR znázornit jako pozoruhodnou křivku plnou radikálních změn, na jejímž počátku byla velká amnestie v roce 1990, která vyústila v propuštění většiny tehdy vězněných osob a omilostnění značné části stíhaných pachatelů trestných činů. Po amnestii následoval desetiletý, zpočátku skokový později pozvolný, růst evidované kriminality, a to především takové, jejíž pachatelé nebyli zjištěni. Maxima evidovaná kriminalita dosáhla v roce 1999 a následovalo téměř desetileté období mírného poklesu a stagnace úrovně kriminality zakončené rokem 2009, kdy byla ukončena platnost trestního zákona z roku 1961. Od roku 2010 začal platit nový trestní kodex - zákon č. 40/2009 Sb.- a u Policie ČR vstoupilo v platnost nové uspořádání sestav statistického systému zpracovávané Centrálou informatiky a analytických procesů služby kriminální policie a vyšetřování.

T.č. jsou ve statistikách Policie ČR sledovány tři samostatné kategorie nápadu trestné činnosti – přečiny, zločiny a dále i případy, které jsou kvalifikovány podle předchozího tr. zák. (č.140/1961 Sb.) a zvlášť je zpracovávána statistická výstupní sestava porovnání s předchozím statistickým obdobím. Dále došlo dnem 1.1. 2010 k přerozdělení krajských ředitelství policie z osmi na čtrnáct krajů a je tudíž již shodné s územním dělením ČR na VÚSC.

Rok 2009 nevybočil z trendů kriminality v posledních cca deseti letech, tj. i v roce 2009 pokračoval trend mírného poklesu počtu trestných činů, ale i jejich objasněnosti – viz graf 1.

Graf 1

Současně z grafu je zjevné, že tzv. objasněnost kriminality¹, která následně určuje počty vyšetřovaných, stíhaných, obžalovaných a odsouzených osob, doznala za poslední dvacetileté období méně radikálních změn než počty evidovaných trestných činů.

Počátkem 90. letých objasněnost kriminality prudce poklesla, a to v průměru na polovinu hodnot let předcházejících. U závažné násilné kriminality se jednalo o pokles nižší, u kriminality majetkové s menší způsobenou škodou o několikanásobný pokles (např. u krádeží objasněnost poklesla z cca 60 % na 20 %). Bylo to mj. i důsledkem skutečnosti, že rychlost a kvalita výkonu jednotlivých orgánů činných v trestním řízení v počátku 90. let doznávala značných výkyvů, a to jak teritoriálně, tak i v celostátním měřítku. Stálé změny prováděné v personálním obsazení těchto orgánů negativně ovlivňovaly jak průběh, tak i výslednost trestního řízení a nepřímo snižovaly i objasněnost kriminality.

Represivní funkce trestu v tomto období pak byla v důsledku všeobecného znepřehlednění právních norem a zpochybnění jejich dodržování značně oslabena a zjevným důsledkem toho byl i pokles recidivistů mezi vyšetřovanými a trestně stíhanými osobami (známými pachatelé) a zvýšení počtu pachatelů jak mezi mládeží, tak i osobami středního věku, z pohledu trestního práva do té doby bezúhonnými muži i ženami (tzv. prvopachatelé).

Tak jak narůstal počet evidovaných trestných činů, narůstal i počet objasněných trestných činů, byť změny v procentech objasněnosti nebyly nijak výrazné a pohybovaly se kolem 40 %. Nejnižší úroveň objasněnosti byla v roce 1993 – cca 32 % a nejvyšší v letech 2000 a 2001 – kolem 45 %. A po roce 1999 s poklesem počtu evidovaných trestných činů

¹ Konkrétně pojem objasněnost trestných činů vyjadřuje (zpravidla v procentech) u kolika policií evidovaných trestných činů v konkrétním roce byl policii znám či byl policií dodatečně zjištěn pachatel a označen jako trestně stíhaná, příp. vyšetřovaná osoba.

začal klesat i počet objasněných trestných činů – srov. graf 1. V roce 2009 činila objasňenost 38 %.

Na stav ročních ukazatelů o kriminalitě ve sledovaném období měly zásadní vliv, kromě amnestií, především legislativní úpravy dekriminalizující nebo kriminalizující určité způsoby jednání a chování, ale i jen zvýšená pozornost veřejnosti a následně i politiků a legislativních pracovníků a zvýšená aktivita policie vyvolaná medializovanými případy asociálního jednání (prokazatelné to bylo především u drogových deliktů, kuplířství, domácího násilí, porušení předpisů v dopravě apod.)

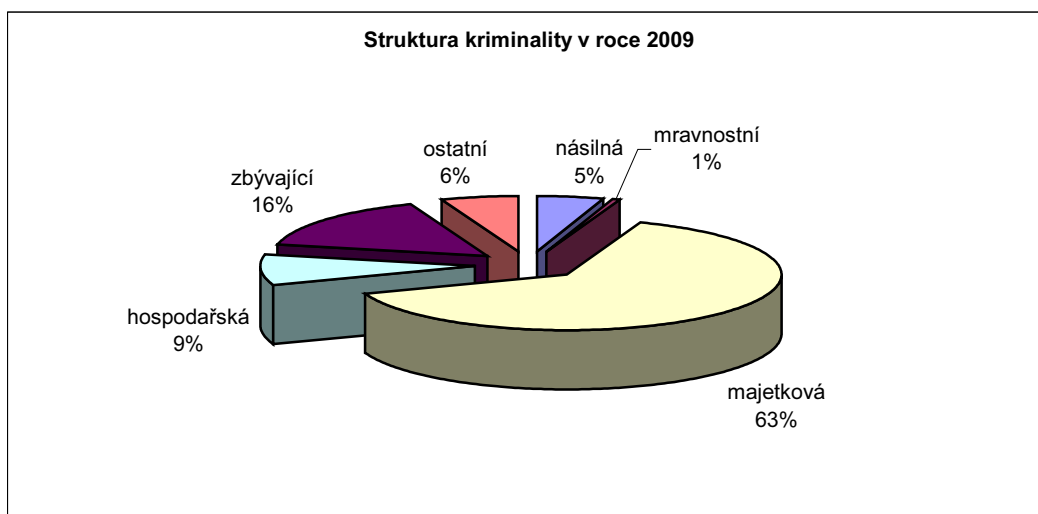
Popisovaný vývoj kriminality v ČR názorně ukazuje vývojová křivka grafu 1. Při jejím hlubším zkoumání jsou patrné i četné menší výkyvy v kvantitativních ukazatelích kriminality. Tyto výkyvy byly zpravidla důsledkem radikálních a méně radikálních zásahů do trestního zákona. Pohyb v trestní legislativě ČR za posledních 20 let vyústil totiž ve více než 70 menších i větších úprav trestního zákona.

Jednou z prvních novelizací trestního zákona byly zrušeny přečiny podle zák. č. 150/1969 Sb. (nový trestní zákon z roku 2010 se k členění na trestné činy a přečiny znovu vrací) a byly zdvojnásobeny hranice škody, která členila část majetkové a hospodářské kriminality na trestné činy a korespondující přestupky, které již nejsou ve statistikách policie evidovány. Tato hranice byla v roce 2002 opětovně více než zdvojnásobena. (Druhé zvýšení bylo součástí tzv. velké novely trestního zákona).

Vrchol evidované kriminality v ČR spadá do let 1998-1999, kdy především následkem mimořádného nárůstu počtu majetkových trestných činů úroveň kriminality dosáhla čtyřnásobku let před rokem 1990, přičemž 72 % evidované kriminality v letech 1998-99 představovala právě majetková kriminalita.

Od roku 1990 doznala kriminalita v ČR též značných kvalitativních změn. Kromě již zmiňovaného skokového nárůstu podílu majetkové kriminality dochází i k dalším změnám ve struktuře kriminality, především v souvislosti s již zmiňovanými procesy dekriminalizace, depenalizace a kriminalizace nových forem sociálně patologických jevů.

Graf 2

Graf 2 zobrazuje strukturu kriminality v roce 2009 v členění, které odpovídá členění trestných činů do skupin ve standardních sestavách policie. Tato struktura byla v posledních cca 3 letech téměř neměnná. Z grafu je zjevné, že tzv. ostatní a zbývající kriminalita tvoří pětinu (22 %) ze všech policíí v tom roce evidovaných trestných činů. (U mladistvých pachatelů dokonce 40 % ze všech jimi spáchaných trestných činů). A právě pod tímto označením se skrývají činy kriminalizované teprve v posledních letech. Avšak nejen zde, ale i pod označením majetková kriminalita a hospodářská kriminalita lze nalézt mnoho nově kriminalizovaných jednání, a někdy v míře, že ovlivňují nejen výši podílu těchto částí kriminality na celkové kriminalitě, ale i celkovou úroveň kriminality v období, kdy byly kriminalizovány - např. náhlé zvýšení evidované kriminality v roce 2007 a přerušení trendu poklesu nastoupeného v roce 2000 bylo způsobeno kriminalizací řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění.

Nyní, kdy všechno ve společnosti je tzv. v pohybu, se pohyblivým stává i obsah kriminality (struktura kriminality). Jinak řečeno skutky, ještě nedávno hodnocené jen jako nevhodné porušování sociálních norem, příp. přestupky (např. mnohá nedbalostní jednání způsobující menší škodu či újmu osobě či instituci, překračování předpisů a pokynů v dopravě, nedodržování norem v souvislosti s vyřizováním finančních záležitostí, vymáháním pohledávek a dluhů, při řešení osobních konfliktů či v jednání vůči institucím apod.), ale i skutky, které dříve neexistovaly (např. zneužití internetu, včetně zneužívání tzv. sociálních sítí), zaujímají ve struktuře kriminality stále významnější podíl a prokazatelně ovlivňují její rozsah a její vývojové trendy. Logickým následkem změn struktury kriminality je pak výrazná změna skladby osob, ze kterých trestní stíhání, rozsudek soudu a případné uvěznění za porušení trestního zákona dělá pachatele trestných činů, obviněné, obžalované, odsouzené a vězněné osoby.

Toho času stále dochází k nárůstu tzv. ohrožovacích deliktů (Musil 2007), zatím značně kriminalizovaných, ale i k dekriminalizaci mnoha jiných deliktů, včetně těch nedávno kriminalizovaných (např. trestný čin řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění se v novém trestním zákoně již nevyskytuje), radikalizaci postupů proti latentní kriminalitě i „jen“ sociálně patologickým jevům. Současně však dochází i k bagatelizaci dříve závažných trestných činů atd.

Stále jsou v pohybu i méně nápadné společenské změny, jejichž vliv na kriminalitu ani nelze odhadnout - např. skokový vývoj internetového obchodování včetně jeho mezinárodního rozměru, šířící se zneužívání sociálních sítí (např. Facebooku, Twitteru aj.), bouřlivý vývoj informačních technologií, různé krizové jevy ve společnosti, teritoriální rozšiřování terorismu atd.

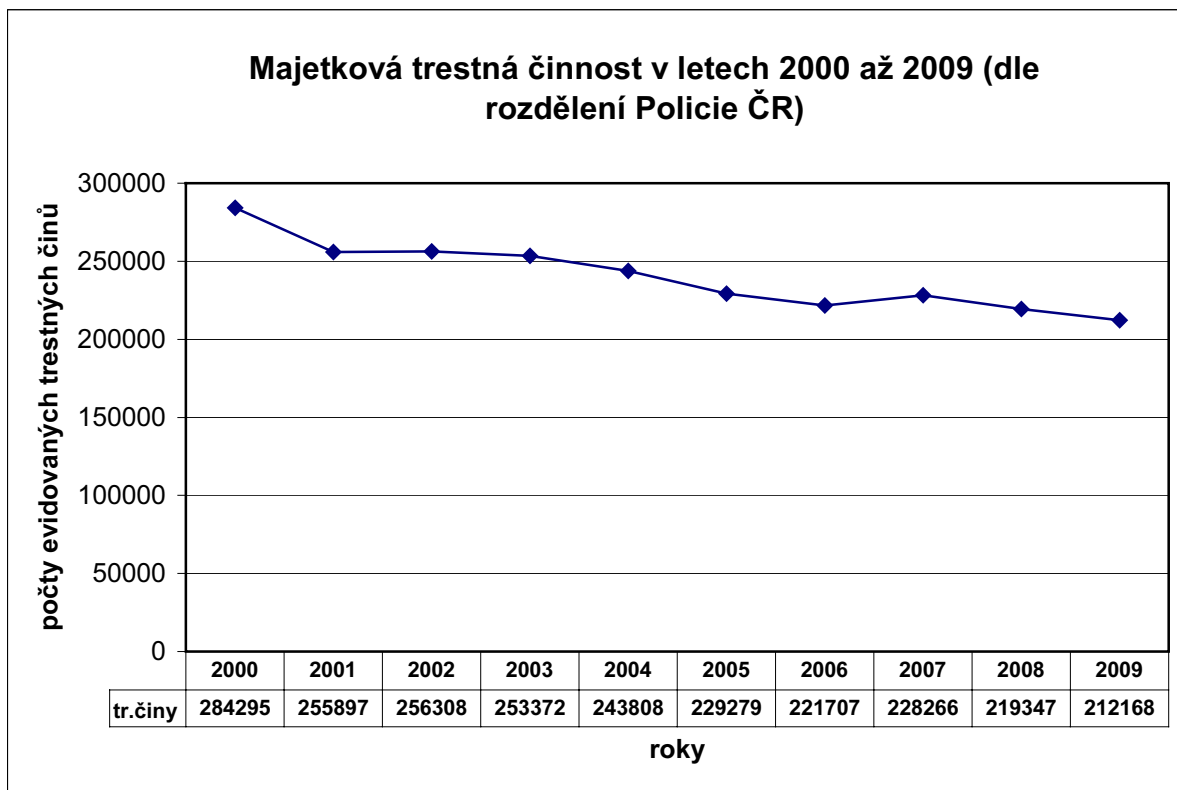
Samotný systém sběru a zpracování statistických dat (např., zda do počtu trestných činů započítávat i přípravu a pokus o trestný čin, jak zpracovávat data, kde je více pachatelů, včetně trestně neodpovědných, v jakém stadiu trestního řízení zahrnout skutek - trestný čin - do evidence atd.) byl sice v průběhu let pro roce 1990 především u policie též často upravován, avšak statistiky kontinuálně navazovaly na zásady předchozího období, stanovené v době přechodu na počítačové zpracování statistických údajů o kriminalitě u policie i u trestní justice. Základním kamenem evidence kriminálních skutků a pachatelů byla definice trestného činu převzatá z platného trestního kodexu, včetně určení (u vybraných majetkových a hospodářských trestných činů) výše škody, rozdělující kriminální skutky na přestupky a trestné činy, včetně definice pokračujícího trestného činu, určení hranice trestní

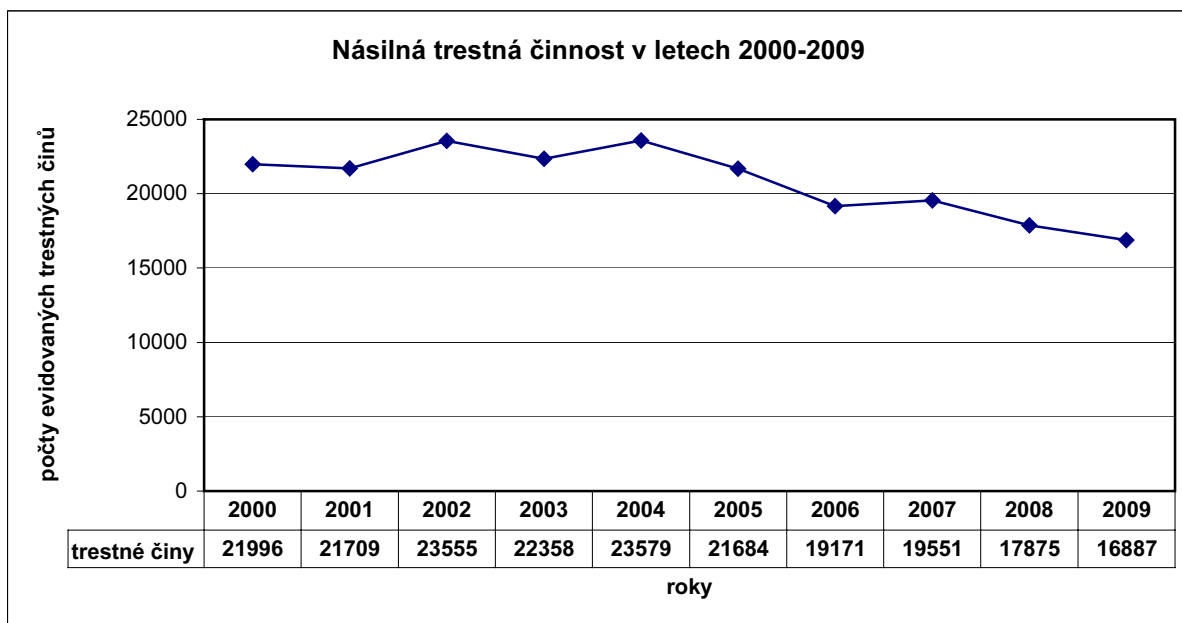
odpovědnosti pachatelů, se kterou souvisí rozdělení na trestné činy u dospělých a provinění u nedospělých pachatelů (dříve označovaném jako čin jinak trestný) atd.

Od roku 2000, jak bylo řečeno výše, každoročně klesají počty policíí evidovaných trestných činů – na obou grafech č. 3 a č. 4 je zjevné, že tento pokles je zapříčiněn poklesem především majetkové kriminality. U násilné byl trend poklesu nastoupen později – až v roce 2005.

Graf 3

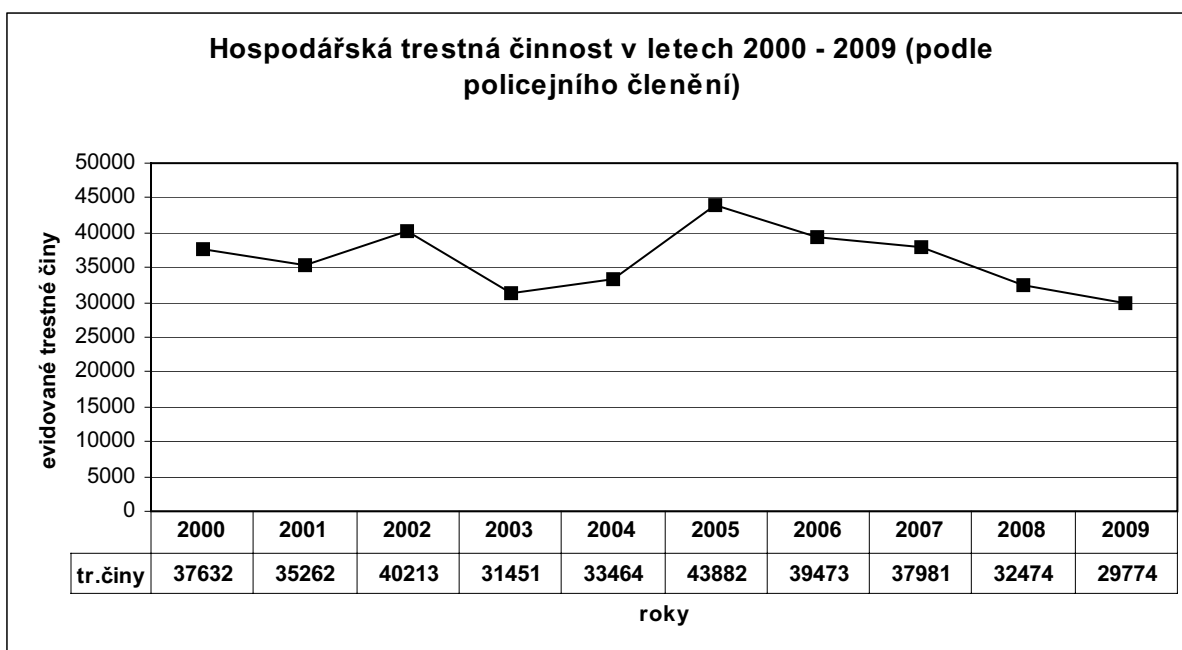

Graf 4

Hospodářská trestná činnost se v posledním desetiletí pohybuje mezi 30 a 40 tis. evidovaných trestných činů ročně (graf 5), ale v roce 2009 poklesla pod hranici 30 tis. Tento pokles byl zapříčiněn snížením počtu stíhaných úvěrových podvodů, které policie do tohoto druhu kriminality zařazuje.

Graf 5

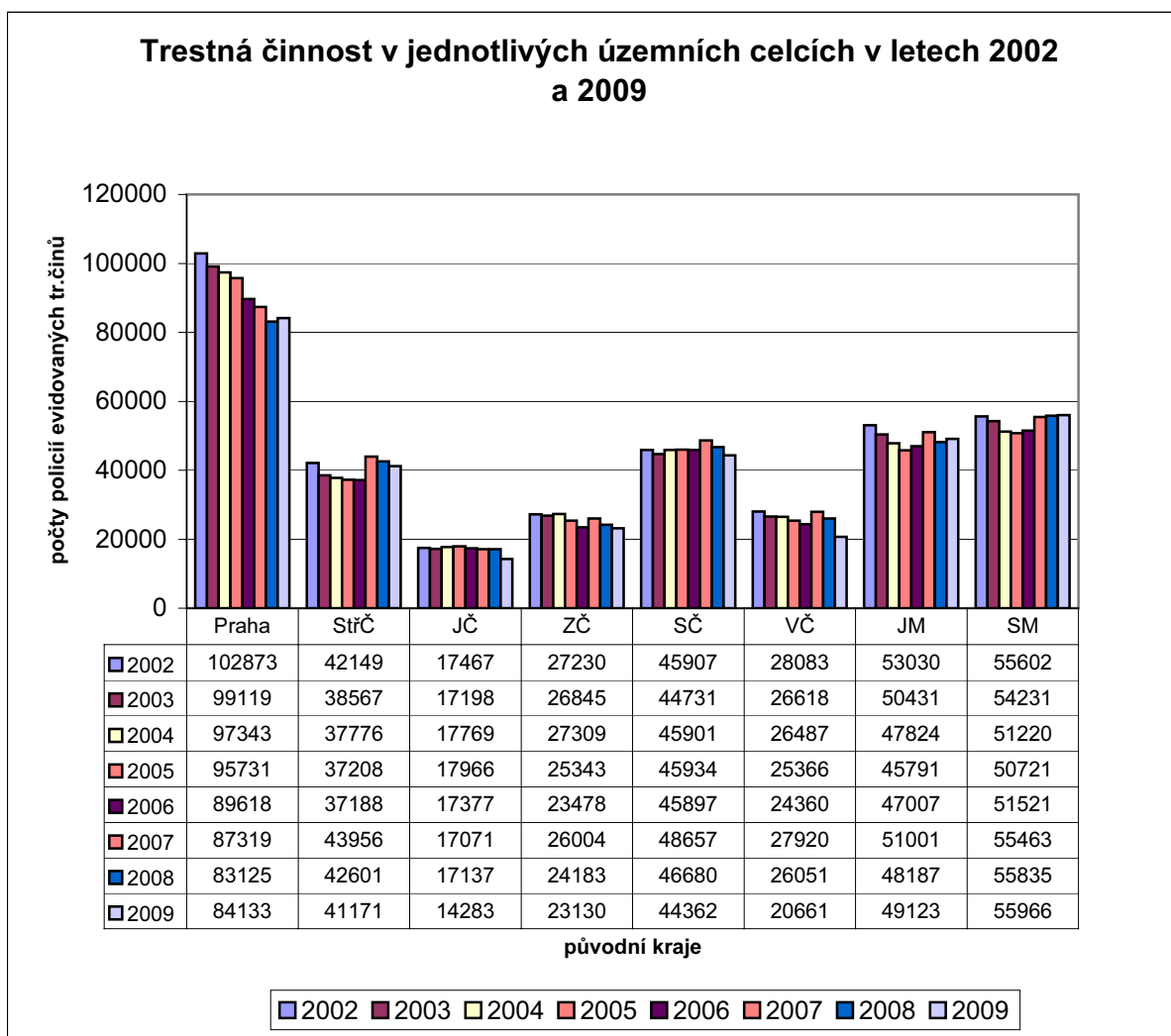

Územní rozložení kriminality

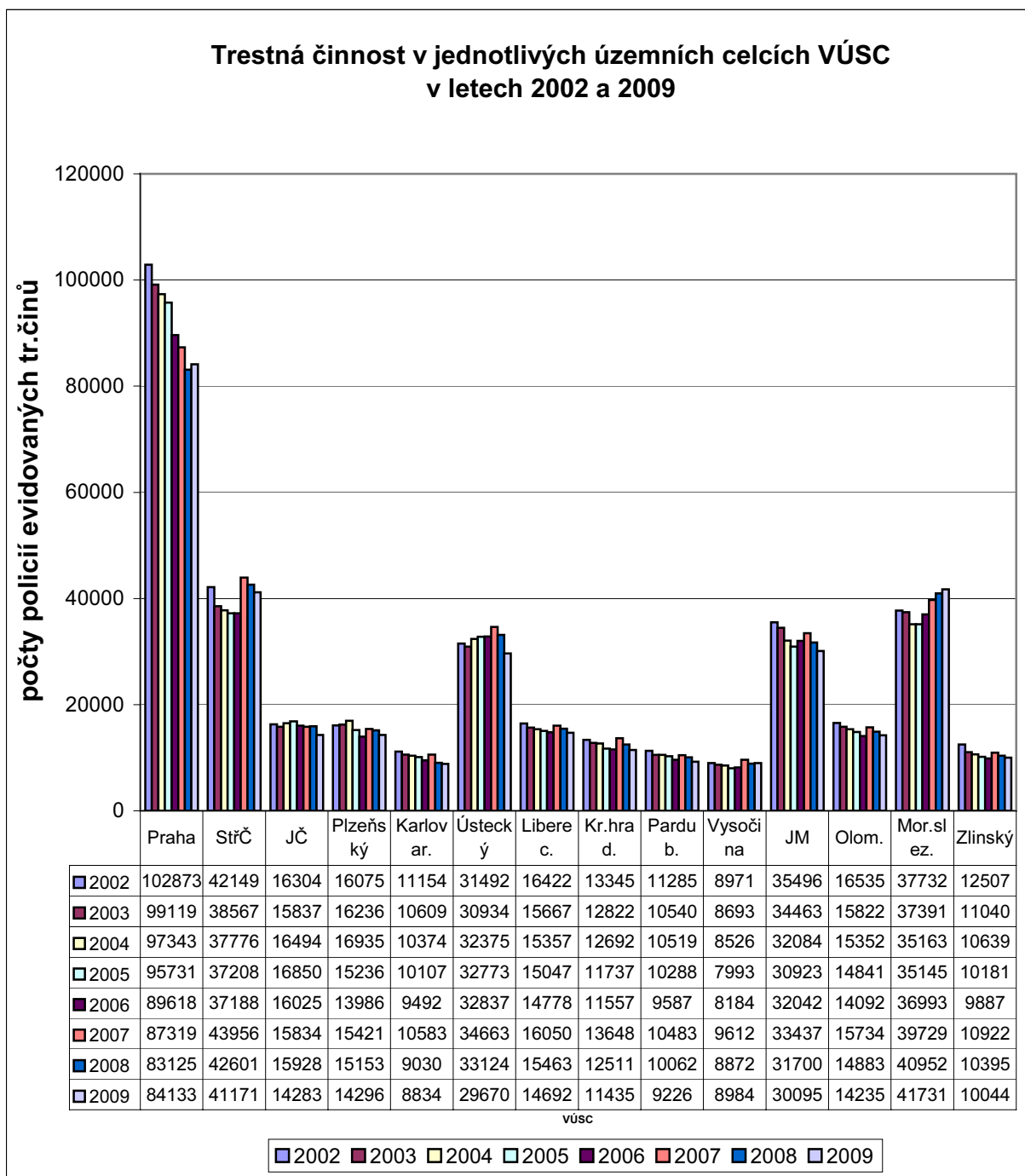
Následující dva grafy ukazují vývoj kriminality v jednotlivých územních celcích. Rozdělení podle VÚSC (vyšších územních samosprávných celků) je naposledy užíváno souběžně s původním rozdělením podle bývalých krajů, protože v nich působila jak krajská ředitelství policie, tak i státní zastupitelství. Od roku 2010 byla přerozdělena krajská ředitelství policie z osmi na čtrnáct krajů a v grafu 6 uvedené územní rozdělení již v policejních statistikách není sledováno. Dále bude uváděno jen rozdělení shodné s územním dělením ČR na VÚSC.

Z grafu 6 (podle starého územního rozdělení) je zjevné, že mimo Prahu a Jihočeský kraj se kriminalita v ostatních krajích v posledních 8 letech pohybuje ve dvou pásmech: 1) mezi 20 a 40 tis. evidovaných trestných činů ročně (Západočeský a Východočeský) a 2) kolem 40 do 60 tis. (Středočeský, Severočeský a oba moravské kraje) a k žádným výrazným výkyvům v posledních letech nedochází.

Graf 6

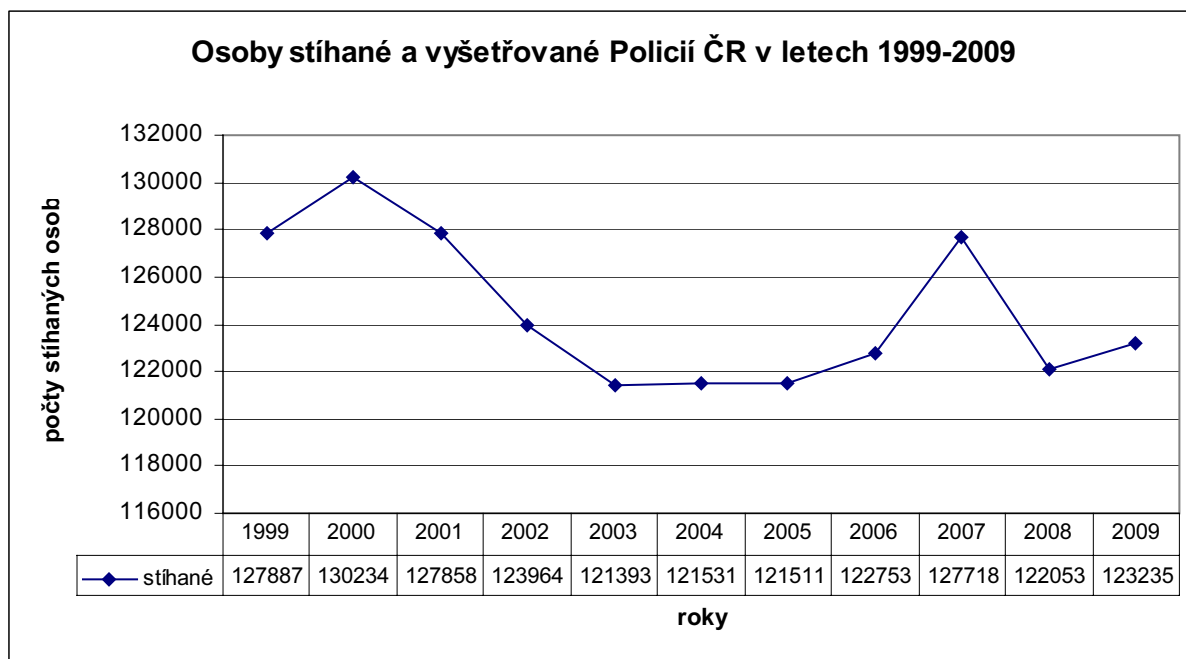
Následující graf 7 ukazuje trochu jiný obrázek. Opět mimo Prahu, která se vymyká ve všech ukazatelích, jsou patrné 4 „mrakodrapy“ – Středočeský, Ústecký, Jihomoravský a Moravskoslezský – ostatní jsou, pokud jde o absolutní počty evidovaných trestných činů srovnatelná „zástavba“. Ale zase trochu jinak se jeví územní rozložení kriminality podle indexů vypočítaných k počtu trvale hlášených obyvatel – podle „zamořenosti území kriminalitou“ - srov. tabulku 2 v příloze.

Stíhané a vyšetřované osoby

Stíhané a vyšetřované osoby jsou dalším ukazatelem vypovídajícím nejen o počtu trestných činů, ale především o počtu objasněných trestných činů ze všech evidovaných trestných činů, tj. o trestných činech, u kterých byl policii pachatel znám nebo byl jí zjištěn. A objasněnost se zpravidla v ČR v posledních 20 letech pohybuje okolo 40 %. Tj. každoročně většina pachatelů v naší republice zůstává neznámá, nezjištěná a nemůže být proto trestně stíhána, obžalována, příp. odsouzena k zaslouženému trestu.

Graf 8

Počty osob stíhaných a vyšetřovaných stagnují ještě více než počty evidovaných trestných činů. V posledních cca 10 letech se tak téměř nemění (pohybují se mezi 120 –130 tisíci osob ročně). Výrazná křivka je ovlivněna měřítkem grafu.

Výkyv v roce 2007 byl způsoben především kriminalizací řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění (§ 180d Tr.z.) a množstvím akcí dopravní policie toto porušení zákona zjišťovat. V roce 2008 došlo k návratu na původní hodnotu let 2003-2006, která představovala 121 –122 tis. osob každoročně stíhaných a vyšetřovaných. Pokles v roce 2008 souvisel především s poklesem počtu objasněných trestných činů, což má logický následek - pokles počtu známých pachatelů. V roce 2009 bylo stíháno celkem 123 tis. osob.

Z analýzy skladby osob, stíhaných a vyšetřovaných za evidovanou trestnou činnost, zjistíme, že ze všech policií stíhaných a vyšetřovaných osob bylo a je nejvíce stíháno za majetkovou kriminalitu, konkrétně krádeže (včetně krádeže vloupáním). V letech 2005 a 2006 za touto skupinou následovaly jako nejčastěji stíhané osoby pachatelé úvěrových podvodů – kolem 13 tis. osob, dále pachatelé ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství, pachatelé zanedbání povinné výživy a pachatelé dopravních nehod spáchaných z nedbalosti. S velkým odstupem za výše jmenovanými následovali pachatelé úmyslného ublížení na zdraví a podvodu. V letech 2008 a 2009 se pořadí změnilo (srov. Tab.1): za pachateli krádeží následovali, co do četnosti, pachatelé trestných činů zahrnutých do ostatní kriminality,

konkrétně pak osoby řídící motorové vozidlo bez řidičského oprávnění. Počet stíhaných pachatelů za úvěrový podvod výrazně poklesl a naopak vzrostl počet osob stíhaných za ohrožení pod vlivem návykové látky, zanedbání povinné výživy a maření výkonu úředního rozhodnutí. Lze z tohoto faktu odvodit smutný závěr, že kriminalitu u nás ovlivňují především četná selhání v oblasti udržování pořádku ve společnosti, destrukce morálního a sociálního citění dříve zákona dbalých občanů, než rozšiřování kriminálních útoků páchaných recidivujícími kriminálníky.

Tab. 1

**Počty pachatelů stíhaných Policií ČR za 10 nejčastěji se vyskytujících trestných činů
v roce 2008 a 2009**

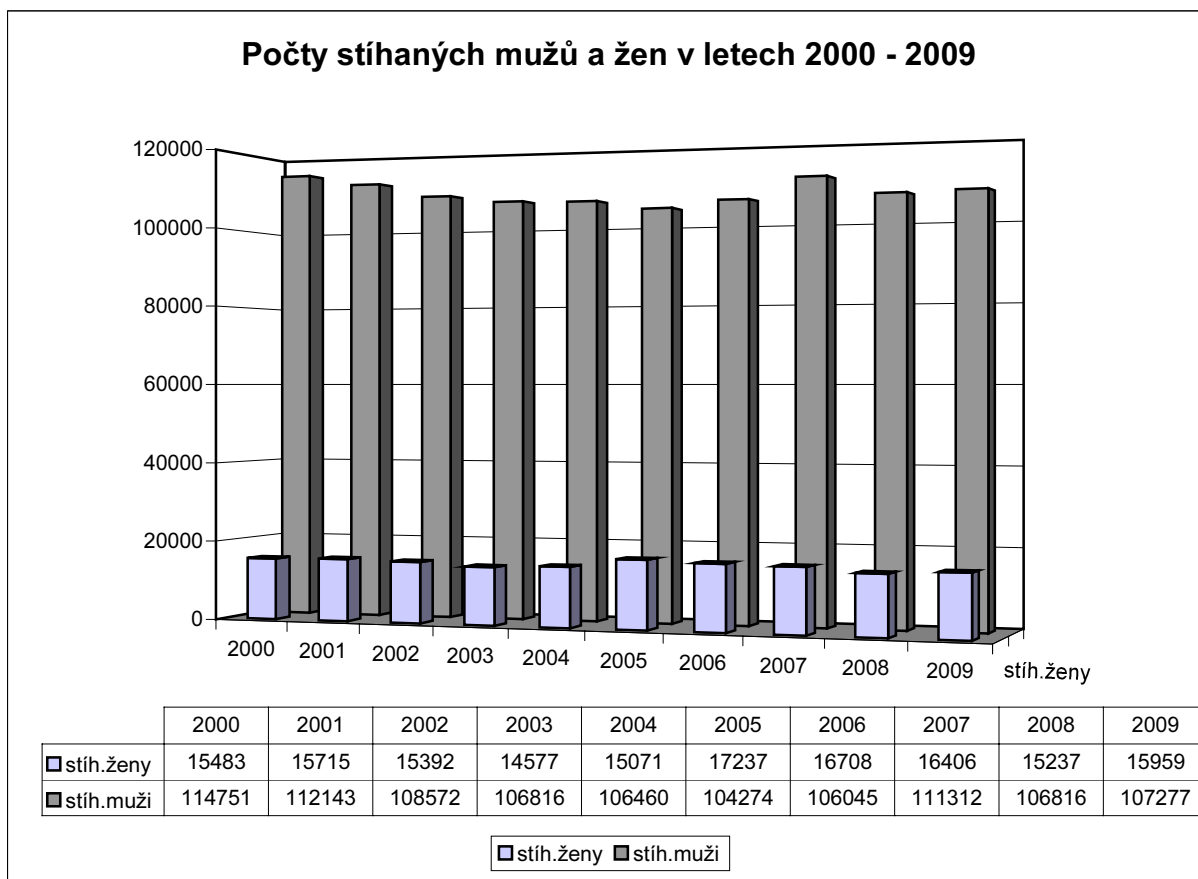
Druhy trestných činů	2008	2009
Krádeže tzv. prosté	19 795	19 361
Ostatní trestná činnost ²	16 272	15 558
Ohrožení pod vlivem návykové látky	10 435	11 953
Zanedbání povinné výživy	9 183	10 922
Dopravní nehody ³	9 074	8 358
Krádeže vloupáním	8 042	8 450
Úvěrový podvod	6 784	4 897
Maření výkonu úředního rozhodnutí	4 254	5 486
Podvod	4 647	4 943
Úmyslné ublížení na zdraví	4 364	4 070
Celkem	92 850	93 998
% z celkového počtu v tom roce stíhaných pachatelů	76 %	76 %

Křivka stíhaných a vyšetřovaných pachatelů je ovlivňována především kriminalitou mužů (v roce 2009 tvořili muži cca 87 % ze všech známých pachatelů). U žen jsou výkyvy v ročním počtu stíhaných osob minimální. Zvýšené počty žen – známých pachatelek - v letech 2005 až 2007 jsou výsledkem vyššího trestního stíhání úvěrových podvodů.

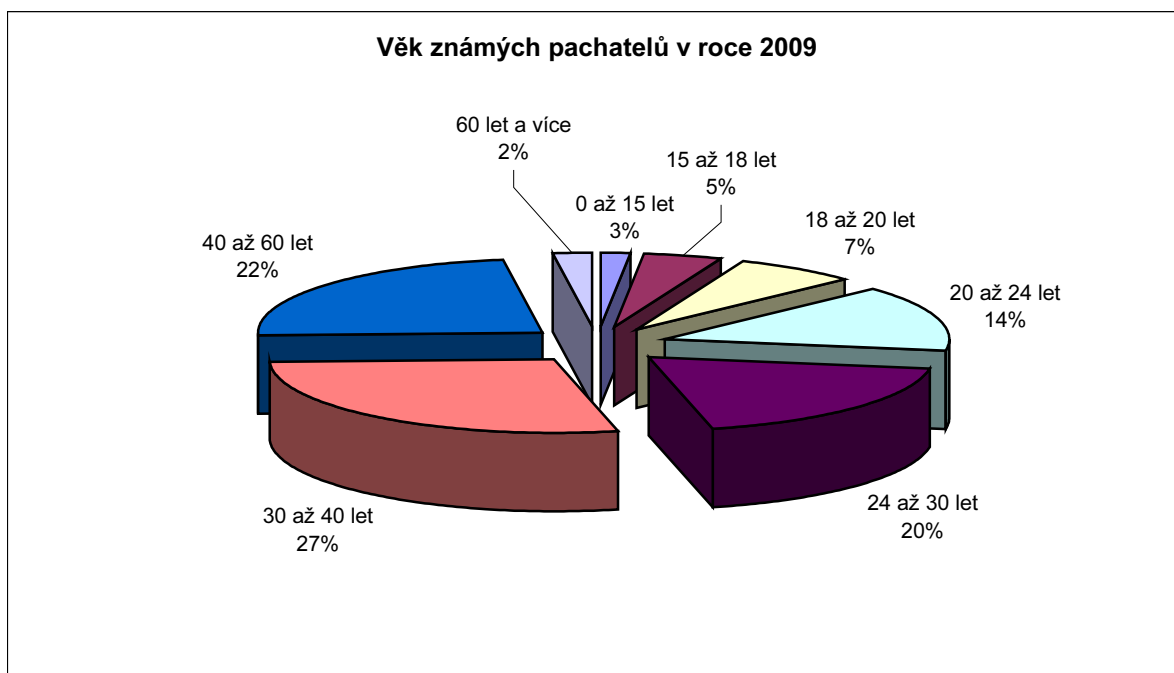
² ostatní kriminalita zahrnuje především: řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění, výtržnictví, sprejerství, drogovou kriminalitu, zneužívání pravomoci veřejného činitele, podílíctví.

³ Dopravní nehody, které byly policií evidovány jako trestný čin.

Graf 9

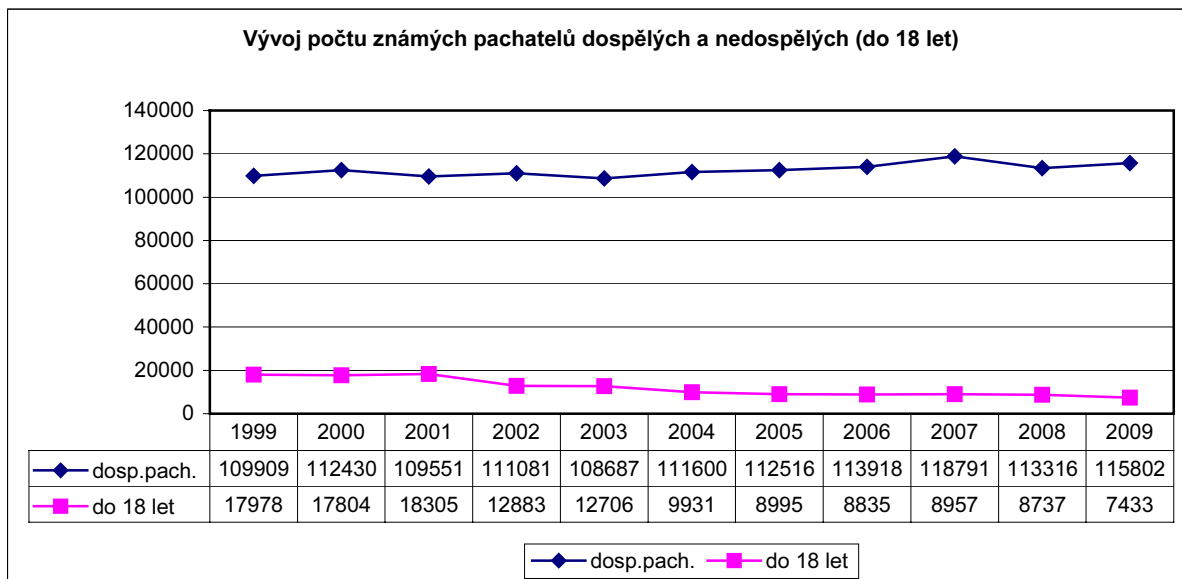

Graf 10

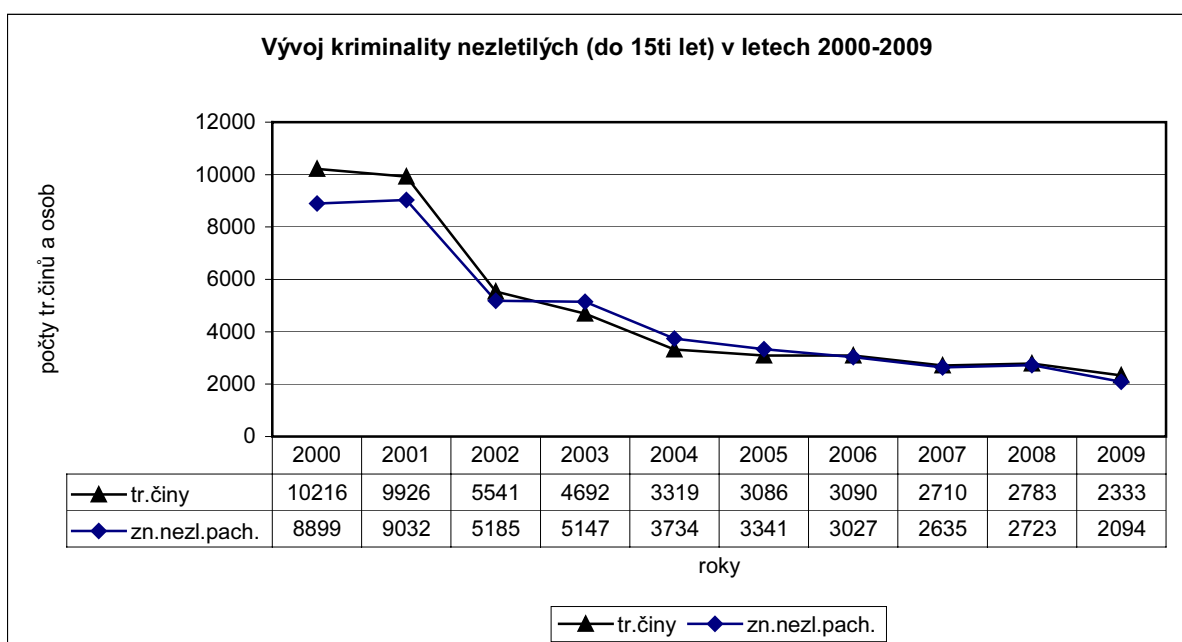
Dle věkového rozložení známých pachatelů převažují v roce 2009 mezi nimi pachatelé ve věku 20 – 30 let (více než třetina ze všech stíhaných osob). Vysoký je podíl pachatelů ve věkových pásmech od 30 do 60 let – tvoří téměř polovinu ze všech známých pachatelů.

Graf 11

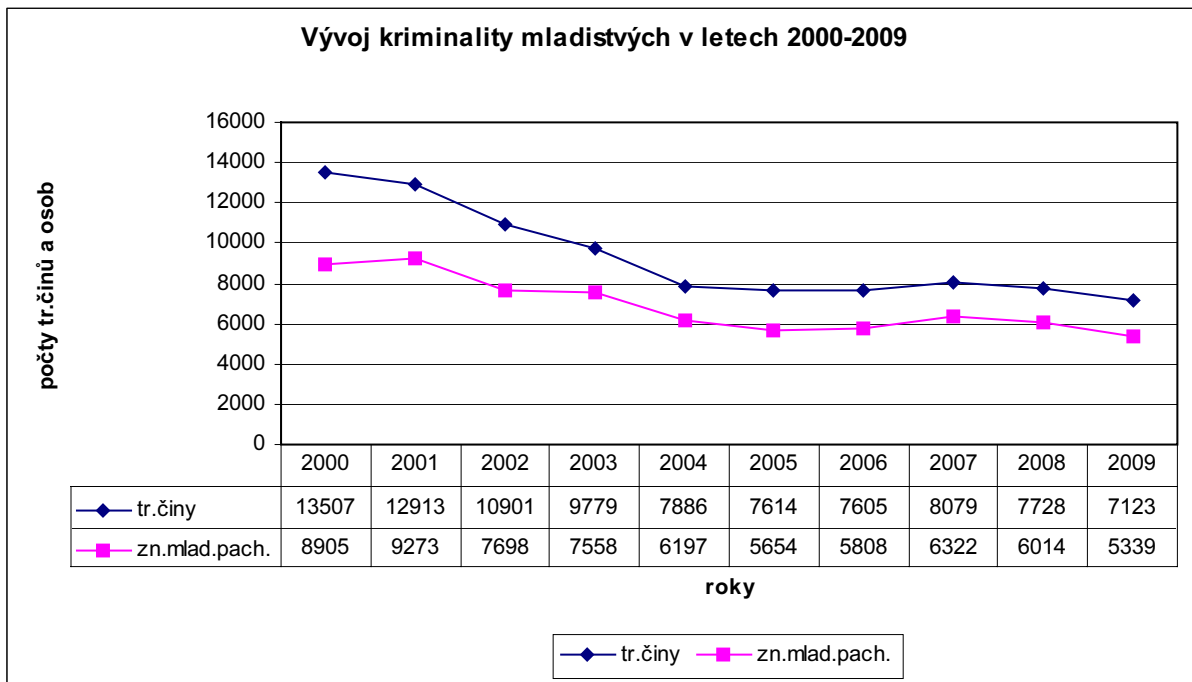
Kriminalita nezletilých dosáhla svého vrcholu stejně jako celková kriminalita v roce 1999 a od té doby dochází k radikálnímu poklesu tohoto jevu. Zvlášť nápadný je pád křivky v roce 2002 (novelizován trestní zákon v části určující hranici škody způsobenou určitými – převážně majetkovými – druhy trestných činů. Byla zvýšena z 2 tis. na 5 tis. Kč). Propad evidovaných trestných činů u nezletilých představoval tehdy polovinu oproti roku předchozímu. Další výrazný pokles nastal v roce 2004, kdy vešel v platnost nový zákon o soudnictví nad mládeží. V obou případech došlo k dekriminalizaci nemalého počtu útoků proti majetku páchaných právě mládeží.

Graf 12

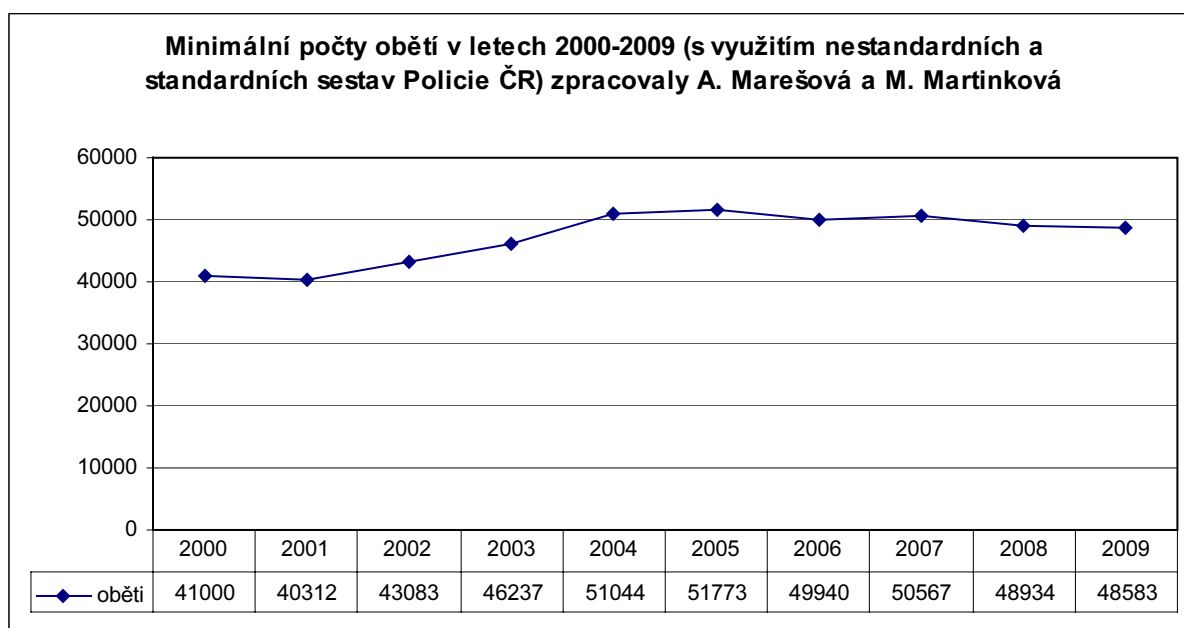
Graf 13

Dospělí i nedospělí pachatelé byli v uplynulých dvaceti letech stíháni a vyšetřováni především pro majetkovou trestnou činnost, která tvořila v 90. letech, jak již bylo uvedeno, více než 70 % a na konci hodnoceného období více než 60 % z celkového počtu evidovaných trestných činů. Převažovaly v ní krádeže. Z toho u většiny krádeží (přes 80 % krádeží nebylo objasněno) nebyl zjištěn pachatel. Tzv. známí pachatelé krádeží (tj. ti pachatelé, kteří spáchali cca 20 % evidovaných krádeží) pak představují více než pětinu ze všech v jednotlivých letech stíhaných a vyšetřovaných pachatelů. Co do četnosti zastoupení mezi všemi známými pachateli se za pachateli majetkové kriminality (všech věkových kategorií) pořadí dalších kategorií pachatelů trestných činů v průběhu sledovaného období značně měnilo. V posledních cca 3 letech jsou dospělí pachatelé v ČR stíháni především za dopravní kriminalitu, dále za úvěrové podvody, zanedbání povinné výživy a ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství. U pachatelů - dětských a mladistvých, na rozdíl od dospělých - za osobami vyšetřovanými za krádeže následovaly, a v posledních cca 3 letech následují, co do četnosti, osoby vyšetřované za loupeže, úmyslné ublížení na zdraví, poškozování cizí věci, sprejerství a drogové delikty, tj. v posledním období jsou osoby mladší 18 let stíhány za závažnější trestnou činnost než dospělí pachatelé. Podle způsobené škody se většina majetkových činů spáchaných mládeží řadí v současnosti do kategorie přestupků, které i pokud jsou evidované, tak nejsou hromadně statisticky zpracovávány a ani vyhodnocovány. Takže je namístě kriminology kladená otázka – opravdu dochází v ČR v posledním desetiletí k tak radikálnímu poklesu kriminality mládeže, jak ukazují statistiky?

Trendy kriminality vždy odrážejí chaotické a nepředvídatelné změny ve společnosti. Právě současnou dobu, jak již bylo opakovaně zdůrazněno, více než změny kvantitativní charakterizují změny kvalitativní. Když opustíme oblast absolutních základních čísel o kriminalitě a začneme analýzou změn proběhlých v posledních letech ve struktuře kriminality, zjistíme, že mnohé změny se do kvalitativních údajů vůbec nepromítly.

Graf 14

Graf 14 ukazuje vývoj počtu obětí v posledních deseti letech – tzv. minimální počty obětí. Blíže je tento pojem vysvětlen v kapitole 3, kterou zpracovala M. Martinková a která je cele věnována problematice statistických údajů o obětech kriminality (poškozených kriminalitou). Jak je z grafu patrné, počet obětí se dlouhodobě mírně zvyšoval až do roku 2004 a roku 2005, kdy již jejich roční minimální počet mírně převyšoval 50 tis. osob. V letech 2006 a 2007 činil cca 50 tis.osob a v roce 2008 poklesl o necelé 2 tisíce pod hranici 50 tis.osob. Trend poklesu pokračoval i v roce 2009 - policií zaevidované množství kriminalitou poškozených jednotlivců se opět poněkud snížilo - bylo zaznamenáno o 351 obětí méně.

Informace o obětech jsou nedílnou součástí informací o kriminalitě. Především proto, že viktimologie - věda o obětech trestné činnosti - přispívá i u nás nejen k objasňování trestné činnosti a poznávání kriminality jako takové, ale důsledné poznání problematiky obětí trestné činnosti v co nejširším společenském kontextu je neodmyslitelnou součástí procesu snižování výskytu kriminálních jevů ve společnosti.

Veškeré zde uvedené údaje se týkají evidované, tedy známé a zjištěné kriminality a ve vztahu k obětem jsou informacemi jen o minimálním počtu obětí, které jsou policií zahrnuty do oficiálních statistik (viz Martinková). Skutečný rozsah kriminality, včetně té její části, která zůstává nezjištěna nebo neohlášena (tj. latentní kriminality), lze zčásti odhadovat jen na základě viktimologických výzkumů.

Dosud poslední výzkum provedený Institutem pro kriminologii a sociální prevenci zjistil, že během jednoho roku (listopad 2009 – říjen 2010) bylo viktimizováno nejméně jedním z osmi zkoumaných deliktů⁴ více než 30 % dotázaných osob. Je tedy zřejmé, že

⁴ Krádež auta, krádež věcí z auta, vloupání do obydlí, vloupání do chaty/chalupy, loupežná krádež, krádež osobních věcí, fyzické napadení (bez úmyslu okrást), vyhrožování fyzickým násilím.

zhruba jedna třetina osob, potažmo obyvatel ČR (výzkum byl reprezentativní), byla během posledního roku obětí alespoň jednoho sledovaného deliktu. Lze předpokládat, že pokud by výzkum sledoval více deliktů, zjištěné poškození obyvatel naší země kriminalitou by bylo ještě vyšší.

Současně z výsledků výše uvedeného viktimologického výzkumu vyplynulo, že poměrně značná část občanů neohlašuje policii spáchání trestného činu, jehož se stali obětí (např. u loupežného přepadení neohlásilo tuto skutečnost více než 40 % obětí, u fyzického napadení od cizí osoby bez motivace něco napadenému odcizit téměř 70 %, u krádeže věci z auta cca 30 % atd.).

Ze zjištěného plyne, že policie se dozvídá jen o části spáchané trestné činnosti a že v některých oblastech kriminality je nápad trestné činnosti podstatně vyšší než uvádějí oficiální statistiky.

Sebevraždy v policejních statistikách

Zařazení informací o sebevraždách mezi jevy související s kriminalitou je sice diskutabilní, ale protože sebevraždy jsou stejně jako kriminalita tím nejzávažnějším sociálně patologickým jevem, jsou projevem nejen osobním, individuálním (projevem agrese zaměřené vůči vlastní osobě), ale mají i dimenzi civilizační a sociálně kulturní a informace o nich dokreslují negativní jevy společenského klimatu v hodnoceném období, zařazujeme je stejně jako Policie ČR do materiálů, které vytvářejí obraz o bezpečnostní situaci v ČR. Kromě toho dříve byly informace o sebevraždách více dostupné – byly publikovány jako zvláštní publikace zdravotnické statistiky. Nyní jsou k dispozici jen statistiky policie. Ani Statistický úřad ČR se o tento údaj nezajímá a nepublikuje o sebevraždách žádné informace.

Tab. 1

Sebevraždy v ČR

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Muži	1076	1130	1263	1192	1330	1459	1412	1322	1251	1245	1319
Ženy	268	302	321	306	339	350	363	336	283	317	424
Celkem	1344	1432	1584	1498	1669	1809	1775	1658	1534	1562	1743

Zpracováno ze statistik Policie ČR.

Z Tab.1 je zjevné, že od roku 2004, kdy byl završen trend každoročního nárůstu počtu sebevražd překročením počtu 1800 policií evidovaných sebevražd, nastoupil trend opačný každoroční mírný pokles, a to jak u mužů, tak i u žen, který se však právě v minulém roce zastavil a rok 2009 se v novém století zařadil na třetí místo, co do počtu spáchaných sebevražd. Podíl žen mezi sebevrahy, obdobně jako u pachatelů trestných činů je nízký a neodpovídá zastoupení žen v populaci. Ženy mezi sebevrahy představují cca čtvrtinu. Ale je zajímavé, že v roce 2009 ženy dosáhly ve sledovaném období vrcholu v počtu spáchaných sebevražd. U mužů nejvíce sebevražd bylo v roce 2004.

Podrobnější informace k sebevraždám byly zveřejněny pražským magistrátem. Jak z nich vyplývá, v Praze stoupá počet pokusů o sebevraždu, které končí smrtí. V roce 2009 z celkového počtu 558 pokusů o sebevraždu skončilo smrtí sebevraha 182 pokusů (více než 32 %). Pro srovnání v roce 2006 to bylo z 618 pokusů – 135 dokonaných (22 %). Praha se tak potýká, dle názoru magistrátu, s podobnými problémy jako další metropole. Jako příčiny pokusů o sebevraždu magistrát uvádí: nevléčitelné nemoci, pocity samoty, zkratkové jednání po požití drog, léků či gamblerství. Podle náměstka ředitele pražské záchranné služby Valáška je sebevražda často akutní reakcí na stres nebo tíživou finanční situací⁵.

Tab. 2

Věk sebevrahů v roce 2009

Věk sebevrahů	Počet sebevrahů
Do 15 let	6
Od 15 do 18 let	21
Od 18 do 20 let	28
Od 20 do 25 let	81
Od 25 do 30 let	95
Od 30 do 40 let	326
Od 40 do 50 let	302
Od 50 do 60 let	404
Od 60 do 70 let	234
Nad 70 let	246

Zpracováno ze statistik Policie ČR.

Pokud jde o věkové rozvrstvení sebevrahů, tak to se příliš v čase nemění. Výrazně převládají osoby starší 40 let. Největší zastoupení mají muži ve věku od 50 do 60 let. V posledním deceniu konkrétně muži ve věku od 51 do 55 let. Souvisí to asi s tím, že s přibývajícím věkem se u lidí objevují větší problémy zdravotní, rodinné, pracovní, které se jim zdají být neřešitelné, větší výskyt duševních poruch atd. Vysoký je mezi sebevrahy podíl duševně nemocných všech věkových kategorií – cca 10 % a nepracujících, především starobních důchodců. Obvyklým způsobem sebevraždy je oběšení, a to na celém území ČR – více než v 50 % případů. S velkým odstupem následují skoky z výšky, z okna, zastřelení zbraní, otravy léky, předávkování drogami, lehnutí pod pohybující se objekt aj.

V roce 2008 byla pro publikaci IKSP autorkou provedena analýza územního rozložení sebevražd. Pro dokreslení situace jsou její výsledky zde opakovány: Podle územního rozložení největší podíl na sebevraždách v roce 2008 měly moravské kraje - oba po cca 20 %, ostatní kraje včetně Prahy se podílejí cca 10-12 % a nejméně Jihočeský kraj – jen 6 %. Je zajímavé, že se kraje odlišovaly i věkovou skladbou sebevrahů. Např. oba moravské měly obdobné věkové rozložení a převažovaly osoby ve věku do 60 let. Nejvíce ve věku od 50 do 60 let a následují osoby ve věku od 30 do 50 let. Vysoký počet sebevrahů ve věkovém pásmu 50-60 let byl ještě v Severočeském a Východočeském kraji, v Praze, dále Západočeském a

⁵ Metro, 21.9.2010, s.6

Jihočeském kraji. Ve Středočeském a v Praze byl výrazný počet sebevrahů ve věku nad 70 let – mužů i žen. Relativně vysoký byl i v Severočeském a Východočeském kraji a naopak relativně nízký v obou moravských krajích, přičemž to platilo jak o mužích, tak i o ženách.

Pokud jde jen o ženy, tak nejvíce bylo sebevražedkyň v Severomoravském kraji, následovaly ženy v Jihomoravském kraji a v Praze, přičemž na Moravě byly především ve věku do 60 let a v Praze byly nejvíce zastoupeny ženy starší a ve věku přes 70 let.

Sebevraždou člověk obvykle prezentuje zhroucení lidských vztahů, beznaděj svého dalšího života soukromého, někdy i společenského. Proto se mezi sebevrahy vyskytují i osoby pokročilého věku – blížící se 100 letům věku. V posledních letech jsou, dle názorů některých psychiatrů, psychologů a psychoterapeutů⁶, sebevraždy často důsledkem psychických poruch zaviněných dlouhodobou nezaměstnaností, problémy na pracovišti – mobbingem a bossingem, ale i sociálním vyloučením (bezdomovectví) apod.⁷

Závěr

V současnosti tisk a televize, a jeho prostřednictvím i jejich čtenáři a diváci, včetně odborné veřejnosti každoročně od konce ledna čekají na oznámení Policejního prezidia ČR, či jím pořádanou tiskovou konferenci, informující o kriminalitě v Česku v roce předchozím. Zhruba v téže době je odborem bezpečnostní politiky MV zpracovávána Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce ... (ve srovnání s rokem předchozím).

Zpráva má již několik let ustálenou podobu. Je velmi rozsáhlá, obsahuje značné množství údajů, informací a statistických dat, které jsou maximálně využity pro vytvoření optimální představy o projednávaném problému, tj. podává zevrubnou informaci o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti ČR v minulém roce. Především pak informuje o stavu a vývoji kriminality na území ČR na základě statistické analýzy s detailním srovnáním změn v jednotlivých složkách oproti roku předchozímu, ale i v delších časových řadách, s cílem umožnit využití poznatků z provedené analýzy pro zkvalitnění stávajících a případnou přípravu nových opatření a bezpečnostních priorit, které rozhodujícím způsobem ovlivňují hodnocené oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti. Značná pozornost je věnována preventivní činnosti. Analýza je zaměřena na statistická data o vývoji kriminality, její struktuře, pachatelích, ale i na vývoj v oblastech s kriminalitou souvisejících a o opatřeních legislativní i nelegislativní povahy, jejichž cílem je kriminalitu potlačovat.

Od konce tohoto roku (2010) budou, alespoň doufám, tyto informace doplněny o materiál Policejního prezidia ČR nazvaný „Čtvrtletně o kriminalitě v ČR“. Nápad zpracovávat informace o kriminalitě takovou formou je velmi zdařilý. Také obsah materiálu i řazení jednotlivých informací, jejich přehlednost, vypovídací hodnota je velmi dobrá. Komentář k názorným tabulkám a grafům je stručný a výstižný. Dosud byla většina ve vyhodnocení obsažených informací dostupná jen v nekomentovaných statistických sestavách na webových

---

⁶ srov. individuální dotazy na psychoporadny a odpovědi na ně přístupné na internetu.

⁷ Marešová, A., Cejp, M., Karban, M., Martinková, M., Vlach, J.: Kriminalita v roce 2008. Praha: IKSP 2009, ISBN 978- 80-7338-092-2, s. 25.

stránkách policie a v každoroční Zprávě o situaci..., která bývá zveřejněna relativně s velkým zpožděním v roce následujícím (až po projednání v parlamentu). Jak postupně ubývají komentáře k vývojovým trendům kriminality publikované tiskem (např. kapesní ročenka PP, ročenka MSp aj.), tak jakékoliv průběžné přehledně uspořádané informace o kriminalitě jsou stále cennějším zdrojem při zpracování analytických i syntetických materiálů vyžadovaných v rámci mezinárodního začlenění ČR, přípravě protikriminálních a preventivních opatření, legislativních úprav a při meziresortních jednáních. Tento materiál by se mohl stát takovým cenným zdrojem.

V současnosti se totiž seriózní hodnocení stavu kriminality stává v ČR dosti složitým úkolem. Jednoduchá a rychlá hodnocení základních statistických údajů v konkrétním roce a jejich kvantitativních změn jsou zpravidla jen laickým popisem čísel, vytržených z kontextu, maximálně srovnaných s čísly v roce předchozím – viz většina komentářů v českých médiích, a mají mírně řečeno, téměř nulovou vypovídací hodnotu. Někdy s ohledem na dopad takových zkreslených hodnocení na širokou veřejnost a následně jejím prostřednictvím na politická rozhodnutí, jsou spíše omezujícím či škodícím prvkem, znesnadňujícím účinný zásah proti kriminalitě. Proto jakékoliv rozšíření informačních zdrojů je vítáno. Kriminologické analýzy evidované kriminality, trendů vývoje, skladby pachatelů, výzkumy a šetření jednotlivých kriminálních jevů, pachatelů a obětí a v neposlední řadě výslednosti legislativních změn v trestním právu však přesto zůstanou nejhlubším vhladem do problematiky kriminality.

Kapitola 2

Stav organizovaného zločinu na území České republiky v roce 2009 a rekapitulace vývoje od roku 1993

Organizovaný zločin, který v některých zemích světa existuje již několik set let a ve většině ostatních již alespoň padesát posledních let, vstoupil po roce 1990 i na území České republiky. Předtím se na území bývalého Československa ve významnějším rozsahu a rozvinutější podobě nevyskytoval. Určité prvky organizovanosti byly zaznamenány v rámci nelegální směny valut, na mezinárodní úrovni probíhaly i krádeže uměleckých předmětů. Většina forem trestné činnosti, které jsou typické pro organizované zločinecké skupiny, se nerozvinula jednak proto, že represivní složky státu byly velice zbytnělé, zejména pak z toho důvodu, že v důsledku nízké koupěschopnosti obyvatelstva nebyla po nákladném nelegálním zboží a službách dostatečná poptávka. Provozovat organizovaný zločin by za těchto podmínek bylo pro pachatele příliš riskantní a málo výnosné.

Po změně politického uspořádání směrem k otevřené demokratické společnosti – a po všech souvisejících změnách v ekonomice, státní správě, postupně i v justici, sociální struktuře a kultuře – se situace zásadně změnila. Nastal volný pohyb zboží, investic a kapitálu, změnily se podmínky pro cestování. Došlo k reformě bankovních a finančních institucí, ekonomická transformace byla spojena s rozsáhlými majetkovými přesuny. Pro přiblížení se české společnosti Evropě a světu a pro začlenění České republiky do demokratické Evropy bylo otevření hranic i ekonomiky naprosto nezbytným krokem. Zároveň však vzrostl pohyb, který se týkal i nelegálního zboží, kapitálu, služeb a osob. V případě České republiky zvyšovala možnost zneužití otevřených hranic i pro zločin výhodná geografická poloha. Ve všech pohybech, proudících většinou z východu na západ, se Česká republika stala významnou tranzitní zemí, postupně pak získala význam i jako země cílová. Zvýšil se počet osob nelegálně se pohybujících na území ČR, usadily se zde různé mezinárodní skupiny. Kromě zahraničních skupin se hned po roce 1990 začali do oblasti organizovaného zločinu zapojovat i občané České republiky. Češi buď spolupracovali s některými zahraničními skupinami, nebo začali podnikat samostatně. Tito lidé se rekrutovali převážně z oblastí tzv. „šedé ekonomiky“.

Kriminologický výzkum v České republice se začal zabývat problematikou organizovaného zločinu hned na začátku 90. let. V Institutu pro kriminologii a sociální prevenci jsme se již od roku 1993 zaměřili na relativně dosti široký záběr: od teoretických vymezení a specifických metodologických postupů, po vytvoření pravděpodobných modelů struktur zločineckých skupin a rozbor jejich nelegálních i podpůrných aktivit. Základní charakteristiky o skupinách a aktivitách jsme zkoumali pravidelně každý rok. V rámci specifických témat jsme se zabývali působením organizovaného zločinu při výrobě, pašování a distribuci drog, při organizování a provozování prostituce, při nelegální migraci, při krádežích uměleckých památek, při násilné kriminalitě, při vydírání, zabývali jsme se podrobněji organizovanou trestnou činností občanů České republiky. Stejně tak jsme se

věnovali podílu cizinců. Soustavně jsme sledovali působení organizovaného zločinu ve finanční oblasti, hospodářskou kriminalitu, praní špinavých peněz a problematikou úmyslného krácení daní, účinnost specifických právních prostředků. Na základě konkrétních zaznamenaných a uzavřených případů jsme se pokusili verifikovat dosavadní – převážně hypotetické modely.

Koncem 90. let jsme analyzovali problematiku organizovaného zločinu v širších společenských souvislostech. V životě společnosti jsme hledali kriminogenní faktory, které by mohly organizovanému zločinu umožňovat realizaci jeho aktivit a získávání spolupracovníků nebo klientů pro nelegální zboží a služby. Oblasti organizovaného zločinu jsme se věnovali i v rámci pokusu o prognózu vybraných druhů kriminality. V období let 2004 - 2007 jsme organizovaný zločin zkoumali spolu s ekonomickou kriminalitou, korupcí a terorismem jako závažné formy trestné činnosti. Zaměřili jsme se hlavně na ohrožení, která organizovaný zločin společnosti působí a na opatření, která může společnost proti organizovanému zločinu využít. Současně byly vypracovány i scénáře, které vycházely z analýzy problémů a hypoteticky modelovaly situace, které by mohly nastat, kdyby se problémy úspěšně řešily, respektive, kdyby zůstaly neřešeny.

Celý tento široký rámec považujeme za nezbytné připomenout z toho důvodu, že v kapitole o organizovaném zločinu je prezentována pouze necelá jedna desetina výsledků. Zaměřujeme se na **základní kvantitativní údaje**, vypovídající **o struktuře zločineckých skupin působících na území České republiky a o skladbě jejich zločineckých, případně i podpůrných aktivit**. K základním kvantitativním údajům, vypovídajícím o struktuře zločineckých skupin působících na území České republiky, patří data o počtech skupin a jejich členů, o tom, kdo a proč se do trestné činnosti nebo její podpory zapojuje, o stupni rozvinutosti, o míře účasti stálých členů a externistů, o účasti žen, případně i osob mladších 15 let. Vzhledem k nadnárodnímu charakteru organizovaného zločinu patří k nejdůležitější části tohoto pojednání míra a skladba účasti cizinců. V kvantitativní podobě lze vyjádřit i expertní odhady o tom, které činnosti organizovaných skupin byly v jednotlivých letech na území České republiky nejrozšířenější, které se pohybovaly na střední úrovni, které byly zárodečné, které se nově objevily i ty, které postupně ztratily na významu. Podobně byly sledovány i aktivity jednotlivých národnostních skupin.

Díky tomu, že expertní šetření zatím probíhala od roku 1993 každoročně, máme u většiny údajů k dispozici šestnáctiletou časovou řadu. Tam, kde je to možné, uvádíme kromě údajů o roce 2009 i **dlouhodobé trendy**, abychom využili možnost srovnání. Oproti jiným výstupům z výzkumů organizovaného zločinu je akční rádius omezen na základní kvantitativní výsledky. Tyto výsledky jsou do jisté míry syrovým materiálem, který je ve specificky zaměřených publikacích využíván k obecnějším a zobecňujícím závěrům. Naproti tomu zde jsou výsledky prezentovány v co nejuplnějším rozsahu s připomenutím veškerých předchozích zjištění, tak, aby mohly být k dispozici k dalším hlubším analýzám.

V České republice máme stále ještě omezené možnosti využití statistik a spisového materiálu. Konkrétní případy nebyly až do roku 1998 k dispozici a v souvislosti s tím chyběla i statistika. Od roku 1998 se situace změnila, konkrétní údaje již existují, ale stále ještě zachycují jen malou část organizovaného zločinu, navíc spíše tu část, která byla „méně úspěšná“ a byla odhalena. Značná část našich poznatků o organizovaném zločinu vychází proto z **expertních odhadů**. Jako experti jsou dotazováni zkušení pracovníci speciálních útvarů Policie České republiky zaměřených na boj proti organizovanému zločinu. Počet

dotazovaných expertů se pohybuje mezi 12 - 33. (V roce 2010 bylo dotázáno 30 respondentů.)⁸

Musíme však připomenout, že nevýhodou této výzkumné techniky je to, že poznatky takto získané jsou na úrovni odhadů, tj. pouze pravděpodobných modelů organizačních struktur, možné míry výskytu aktivit, možných společenských vlivů. V expertízách se objevují dva typy výpovědí. Jde jednak o výpovědi kvantifikovatelné: při nich experti uvádějí, které činnosti jsou nejrozšířenější, jaké je složení skupin, čím se zabývají skupiny podle národnosti a podobně, a výroky kvalitativní, v nichž experti formulují svoje názory, uvádějí argumenty, vlastní zkušenosti i návrhy na řešení.

Charakter skupin

Podle kvalifikovaných odhadů působí na území České republiky asi **75** skupin, které mají celkem asi **2000 členů**. Experti zahrnují do oblasti organizovaného zločinu jak plně rozvinuté skupiny, tak skupiny ne zcela rozvinuté.⁹

V rámci skupin musíme rozlišit, zda jde o páčání trestné činnosti v organizované skupině, která má nižší stupeň organizace a je spíše uspořádaná v horizontální struktuře, nebo o zločinné spolčení, které je hierarchicky uspořádané a má ryzí charakter organizovaného zločinu. Z hlediska **stupně organizovanosti** byla podle názoru expertů v letech 1995 - 1999 asi jedna třetina plně rozvinutých skupin. Po 2000 se pohyboval kolem 40 %, od roku 2003 již bylo plně rozvinutých skupin kolem poloviny, v roce 2007 jsme zaznamenali více než polovinu plně rozvinutých skupin a v roce **2009** byl odhad podílu skupin s plně rozvinutou strukturou nadpoloviční.

Dlouhodobě tvoří přibližně polovinu členů organizovaných zločineckých skupin **externisté**. Podle odhadů expertů představovali v období od roku 1993 do roku 2008 externisté více než polovinu ze všech členů zločineckých skupin. V roce **2009** už byl zaznamenán o něco nižší podíl. Experti odhadli, že externistů bylo **41 %** a kmenových členů **59 %**. Externisté obstarávají pro zločinecké skupiny nejrůznější služby a zabezpečují základní servis. Působí jako automechanici, zbrojaři, chemici, specialisté na překonávání zabezpečovacích a poplašných zařízení, výrobci falešných dokladů, přepravci, prodejci, řidiči, zajišťují transport, kurýrní služby, překupnictví, transfer peněz, distribuci drog, padělání dokladů, veřejných listin, dopravu, poskytují ubytování, podílejí se na organizování prostitutek, dosti často zajišťují přihlašování odcizených vozidel po změně identity do provozu na příslušných registračních místech. Externisté dodávají zbraně, automobily, objekty, působí jako kurýři, tipaři.

Činnost některých externistů již bezprostředně souvisí s trestnou činností: podílejí se na pašování drog, vydírání, nezákonném vymáhání dluhů, překupnictví, praní špinavých peněz, korupci. Externisté často působí jako „bílé koně“. Provádějí fiktivní operace, jsou využíváni v rámci fiktivních firem, jsou fiktivními uživateli předmětů používaných k trestné činnosti, podepisují faktury, podávají daňová přiznání. Externisté mohou být také využíváni jako osoby nastrčené na provádění nelegálních finančních operací. Častou náplní činnosti externistů je vyhledávání a typování objektů a subjektů napadení a vyhledávání spolupracovníků.

⁸ Vzhledem k tomu, že podle ověřené metodiky expertních šetření je optimální počet mezi 15 - 25, lze považovat počet expertů, které oslovujeme nejen za dostačující, ale přímo za optimální.

⁹ Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2007.

V rámci externí spolupráce jsou zneužíváni lidé, kteří zaujímají určitou pozici nebo vykonávají odborné činnosti související s určitými znalostmi a schopnostmi či zaměstnáním, například v bankách, ve státní správě, samosprávě, v politice. Tito lidé nejsou přímo členy organizovaných zločineckých skupin, ale za patřičný obnos, či protislužbu, sdělí žádané informace, ovlivňují běh událostí. V náročnější podobě pak působí externisté jako právní či ekonomičtí poradci. V poslední době jsou stále více využíváni externí spolupracovníci k zajišťování kontaktů s pracovníky státní správy, politickými, ekonomickými špičkami, a dalšími složkami státního i soukromého sektoru. Na základě jednání takovýchto osob dochází například k zasahování do personálních rozhodnutí o klíčových postech ve státní správě nebo k ovlivňování rozhodnutí výkonné a soudní moci ve prospěch organizovaného zločinu.

V rámci organizovaného zločinu působí i ženy. Odhad **podílu žen** ve skupinách organizovaného zločinu na území České republiky se v období 2000-2009 pohyboval mezi 11-16 %. Nejnižší za sledované období byl roce **2009, 11 %**.

Tabulka 1

Podíl mužů a žen ve skupinách organizovaného zločinu (v %)

	2000	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	N=27	N=19	N=24	N=28	N=33	N=17	N=30	N=30
Muži	85	85	85	84	87	88	87	89
Ženy	15	15	15	16	13	12	13	11
Celkem	100 %	100 %	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Od roku 2000 sledujeme nejen podíl žen, ale i to **na jakých činnostech se ženy podílejí**.

V roce **2000** se ženy podílely zejména na:

- obchodování se ženami a kuplířství
- obchodování s omamnými a psychotropními látkami - nejčastěji jako dealerky.

Se značným odstupem následovaly další aktivity:

- nelegální migrace
- korupce,

ojediněle pak:

- zakládání fiktivních firem,
- praní špinavých peněz,
- organizace krádeží,
- krádeže uměleckých předmětů,
- celní podvody,
- finanční podvody.

V roce **2003** jsme zaznamenali podíl žen na:

- prostituci a kuplířství (13 x),
- obchodování s drogami (10 x),
- finanční kriminalitě (8 x),
- obchodování s lidmi (6 x),
- nelegální migraci (6 x).

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 19, kteří aktivitu uvedli.

V roce **2004** se ženy podílely na:

- organizování prostitutek, kuplířství a obchodování se ženami (20 x)
(především logistické zabezpečení - nábor, kontakty, vyhledávání žen v zemích původu, zajišťování jejich dopravy do cílových zemí, provozování nočních klubů)
- obchodování s omamnými a psychotropními látkami (6 x)
(krytí dovozu při využití všech členů rodiny, kurýrky nebo doprovody kurýrů při transportu drog do zahraničí, výroba, prodej)
- daňových a finančních podvodech (5x)
(daňové podvody, legalizace výnosů z trestné činnosti, korupce, bankovní podvody)
- obchodování s dětmi (3 x)
(obchod s novorozenci a dětmi, nelegální adopce)
- nelegální migraci (3 x)
- loupežích (3 x) (zejména jako tzv. uspávačky)
- zajišťování organizačního zázemí pro skupiny organizovaného zločinu (1 x)

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 24, kteří aktivitu uvedli

V roce **2005** se ženy podílely na:

- finančních, daňových, bankovních, úvěrových, pojišťovacích, celních podvodech (23x)
(praní špinavých peněz nebo poskytnutí účtu pro praní, vylákání peněz se slibem zhodnocení, zakládání podvodných a fiktivních firem)
- organizování prostitutek, kuplířství a obchodování se ženami (19 x),
- obchodování s omamnými a psychotropními látkami (8 x),
- korupci (4 x),
- nelegální migraci (3 x),
- managementu zločineckých skupin (2 x),
- nelegálním dovozu odpadů (1 x),
- padělání dokumentů (1 x),
- krádežích uměleckých předmětů (1 x),
- kompromitování (1 x),
- získávání informací (1 x).

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 28, kteří aktivitu uvedli

V roce **2006** se ženy v rámci organizovaného zločinu podílely na následujících činnostech:

- Organizování prostituce (16x)
- Korupci (12x)
- Organizačním zabezpečení (úschova věcí, zbraní, finančních prostředků, zahlazování stop, převod získaných finančních prostředků, legalizace a podvodné přihlašování odcizených vozidel, monitorování vytypovaných objektů či osob, odvádění pozornosti, získávání důvěrných informací) (9x)
- Pašování a distribuci drog (6x)
- Daňových, úvěrových, směnečných, bankovních podvodech (6x)
- Praní špinavých peněz (3x)
- Organizování nelegální migrace (2x)
- Podvodech (nespecifikovaných) (2x)
- Padělání peněz, karet, distribuci padělků, výběrů pomocí padělaných karet (1x)
- Zakládání fiktivních firem (1x)

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 33, kteří aktivitu uvedli.

V roce **2007** se ženy podílely na:

- Organizování prostituce, kuplířství a obchodování se ženami (typování, nábor, dohled, dohazování) (15x),
- Finančních, daňových, bankovních, úvěrových, pojišťovacích, celních podvodech (11x),
- Organizačním zabezpečení (zajišťování zázemí, krytí trestné činnosti, poskytování alibi, obstarávání finančních prostředků, kontaktování a ovlivňování zájmových osob, zahlazování stop, převod získaných finančních prostředků, legalizace a podvodné přihlašování odcizených vozidel, legalizace pobytů, monitorování vytypovaných objektů či osob, odvádění pozornosti, získávání důvěrných informací) (10x),
- Pašování a distribuci drog (6x),
- Organizování nelegální migrace (3x),
- Legalizaci výnosů z trestné činnosti (praní špinavých peněz nebo poskytnutí účtu pro prání) (3x),
- Podvodech (nespecifikovaných) (3x)
- Obchodování s lidmi za účelem nelegální práce (2x)
- Distribuci padělaných peněz, výběrech peněz z automatů falešnými kartami (2x),
- Jako uspávačky, volavky (2x),
- Krádežích (2x),
- Hospodářské trestné činnosti (1x),
- Majetkové trestné činnosti (1x),
- Násilné trestné činnosti (spíše zadávání) (1x).
- Terorismu (1x),
- Zakládání podvodných a fiktivních firem (1x),

V roce **2008** se ženy podílely na:

- Organizování prostituce, kuplířství a obchodování se ženami (typování, nábor, dohled, dohazování, organizace a řízení podniků, i vykonávání funkce hlavních organizátorů) (19x),
- Organizačním zabezpečení: v oblasti prostituce, obchodování s lidmi a nelegální migrace i vedení a organizování trestné činnosti, jinak většinou: zajišťování zázemí pro trestnou činnost, vedení účetnictví zločineckých skupin, krytí trestné činnosti, právní ochrana, poradenství, dohled, zajišťování výběrů peněz u vyděračských skupin a od lidí, kteří využívají nelegální zboží nebo služby, získávání informací, poskytování citlivých údajů z oblasti státní správa a samosprávy, nábor, doprava, poskytování ubytování, úschova odcizených věcí, zastoupení v orgánech společností využívaných k trestné činnosti (13x),
- Hospodářské a majetkové trestné činnosti, finančních, daňových, bankovních, úvěrových, podvodech, skimmingu platebních karet, praní špinavých peněz, zakládání fiktivních firem a společností, (11x),
- Pašování a distribuci drog (6x),
- Korupce (5x),
- Organizování nelegální migrace (4x),
- Dětská pornografie, pornografie (2x),
- Padělání, výpomoc při výrobě padělků značkového zboží a jejich prodej (2x),
- Jako uspávačky, volavky (2x),
- Zprostředkovatelky „bílých koní“ (1x),
- Prodej dětí (1x)

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 30, kteří aktivitu uvedli.

V roce **2009** se ženy podílely zejména na:

- **finanční kriminalitě** (peněžních, daňových, bankovních, úvěrových, celních, pojišťovacích podvodech, skimmingu platebních karet, praní špinavých peněz, zakládání fiktivních firem a společností, na ženy jsou často přepisovány majetky) (uvedeno 15x ze třiceti expertů)
- **organizování prostituce, kuplířství a obchodování se ženami** (uvedeno 12x ze třiceti expertů)
- **organizačním zabezpečení** (týlové zabezpečení, organizace činnosti, padělání, účetnictví, finance, distribuce dokumentů, zajišťování kontaktů na vlivné osoby, podvodném přihlašování odcizených vozidel, překupnictví odcizených předmětů, prodej věcí, zastupování ve státní správě, získávání informací) (uvedeno 8x ze třiceti expertů),
- **organizování nelegální migrace** (převážení migrantů „ženy jsou méně podezřívány a kontrolovány“ (uvedeno 4x ze třiceti expertů)
- **pašování a distribuci drog** (nábor kurýrů s OPL, distribuce drog) (uvedeno 4x ze třiceti expertů).

Pozn.: Číslo v závorce označuje počet expertů, z celkového počtu 30, kteří aktivitu uvedli.

Na organizovaném zločinu, který se realizuje na území České republiky se velkou měrou podílejí **cizinci**. Od počátku 90.let bylo v rámci organizovaných zločineckých skupin mezinárodního prvku mírně přes polovinu a domácího mírně pod ni. V roce 2005 jsme zaznamenali změnu. Vzrostl podíl domácího prvku ve skupinách. Českého prvku bylo něco přes polovinu, počet ryze českých skupin vzrostl z 1/4 na téměř 1/3. Ve smíšených skupinách se situace vyrovnala. V roce 2006 byl poměr domácího a cizího prvku stejný (50:50), v roce

2007 jsme opět zaznamenali převahu zahraničního prvku, v roce 2008 bylo 52 % zahraničního a 48 % domácího prvku, v roce 2009 bylo 55 % zahraničních účastníků a 45 % domácích. Převažující tendence je tedy mírná převaha zahraničního prvku. Kromě toho můžeme rozlišit, že z hlediska národnostního složení, je **kolem poloviny skupin smíšených**, téměř **1/3 je ryze mezinárodních a kolem 1/4 ryze českých**. Ve smíšených skupinách, pak mírně převažují skupiny vedené cizinci, kde Češi plní pomocné role. Přesné výsledky i tendence jsou patrné z tabulky číslo 2.

Tabulka 2

Odhad poměru mezinárodních a domácích skupin organizovaného zločinu v ČR

	1993	1994	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	N=12	N=17	N=18	N=31	N=20	N=27	N=27	N=31	N=21	N=19	N=24	N=28	N=33	N=17	N=30	N=30
Mezinárodní	-	30	20	25	27	31	28	24	28	30	30	21	24	30	28	29
(Součet mezinárodního.)	(53)	(61)	(47)	(53)	(55)	(60)	(55)	(53)	(54)	(58)	(56)	(46)	(50)	(59)	(52)	(55)
Smíšené (více mezinárod.)	-	31	27	28	28	29	27	29	26	28	26	25	26	29	24	26
Smíšené (více domácího)	-	21	20	24	20	20	21	20	23	18	23	24	26	19	22	19
(Součet domácího)	(47)	(39)	(53)	(47)	(45)	(40)	(45)	(47)	(46)	(42)	(44)	(54)	(50)	(41)	(48)	(45)
Domácí	-	18	33	23	25	20	24	27	23	24	21	30	24	22	26	26
Celkem %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Podle **jednotlivých cizích národností** jsou v organizovaném zločinu na území České republiky nejsilněji zastoupeni Ukrajinci a Rusové. Po roce 2000 se do této nejsilnější skupiny dostali Vietnamci a Albánci (většinou kosovští) a od té doby jejich podíl neustále vzrůstá. Od roku 1998 poněkud klesá poměrné zastoupení Číňanů. V roce 2008 jsou Číňané na konci první skupiny, indexově spíše pak již někde mezi první a druhou skupinou. V 90. letech patřili do této nejsilnější skupiny také občané bývalé Jugoslávie. S rozpadem Jugoslávie na několik menších států se kolem roku 1999 podíl Jugoslávců výrazně snižoval.

Střední skupinu tvoří Rumuni (jejichž zastoupení stoupá), Bulhaři (jejichž zastoupení klesá). V roce 2008 se do ní dostali Čečenci. V roce 2008 se zvýšil podíl Čečenců, Nigerijců a Dagestánců. Ve střední skupině jsou ještě Poláci a Chorvaté. Po roce 2000 se začali dosti silně vyskytovat Slováci, ale v roce 2008 je již experti významněji nezaznamenali. V roce 2009 se naopak Slováci dostali do čela střední skupiny mezi Bulhary, Rumuny a Čečence. Ve třetí skupině následují příslušníci více než patnácti národností: Palestinci, Izraelci, Srbové, Moldavané, Maďaři, Arméni, Arabové, Makedonci, Turci, Mongolové, Gruzinci a nakonec i Italové, Holanďané, Němci, Litevci, v předchozích letech i Lotyšci a Estonci, Iráčané.

Tabulka 3

Míra zastoupení cizích národností v organizovaném zločinu na území ČR v roce 2009

Pořadí	Národnost	Index
1.	Vietnamci	216
2.	Ukrajinci	215
3.	Rusové	199
4.	Albánci/Kosovští Albánci	103
5.	Číňané	84
6.	Rumuni	47
7.	Bulhaři	45
8.	Slováci	36
9.-10.	Čečenci	28
	Nigerijci	28
11.	Dagestánci	25
12.	Poláci	20
13.	Chorvaté	18
14.	Palestinci	14
15.-16.	Srbové	12
	Izraelci	12
17.	Moldavané	11
18.	Maďaři	8
19.-20.	Arméni	7
	Arabové	7
21.-25.	Makedonci	6
	Turci	6
	Mongolové	6
	Holandřané	6
	Němci	6
26.	Gruzínci	4
27.	Italové	3
28.	Litevci	2
29.	Iráčané	1

Pozn.: Experti mohli uvést deset možností (ve výzkumech z let 1993-2003 pouze šest). Souhrnný index jsme stanovili tak, že počet respondentů, kteří uvedli příslušnou národnost na 1. místě byl násoben x, na 2. místě 9 x atd. až na 10. místě 1 x. Celkový index je pak součtem těchto násobků. Jeden bod uvedený v indexu např. znamená, že pouze jeden ze všech expertů uvedl přísluš. národnost na desátém místě.

Činnosti skupin organizovaného zločinu

Od roku 1993 zjišťujeme každoročně expertní odhad nejrozšířenějších forem činností organizovaného zločinu na území České republiky. Experti vycházejí ze seznamu cca 35 aktivit. U každé z nich se vyjadřují, do jaké míry se vyskytuje. Pořadí výskytu nejrozšířenějších činností stanovujeme podle toho, kolik respondentů uvedlo příslušnou činnost jako rozšířenou. Seznam je doplňován o nové aktivity. Zároveň z něj vyřazujeme ty aktivity, které se opakovaně ukazují jako méně významné, nebo byly charakteristické pouze pro určité období. Pokud by některá z vyřazených aktivit znovu nabyla na významu, lze ji do seznamu kdykoliv zařadit.

V dlouhodobém **trendu od roku 1993** patří mezi rozšířené činnosti - tj. mezi ty, které jako rozšířené uvedla více než polovina expertů - kolem 20 aktivit. Mezi nejrozšířenějšími aktivitami trvale figurují krádeže automobilů, organizování prostituce, od roku 1994 výroba, pašování a distribuce drog. K nim se - na přechodnou či trvalejší dobu – občas přibližuje některá z dalších, téměř čtyř desítek činností. V letech 1993-1998 patřily mezi nejrozšířenější činnosti krádeže uměleckých předmětů, v letech 1996 a 1997, 2002 a 2005 daňové, úvěrové, pojistné a směnečné podvody, občas se těsně za nejrozšířenějšími objevila značně kolísající korupce. V letech 1998-2004 vylétla mezi nejrozšířenější činnosti organizovaných zločineckých skupin nelegální migrace, jejíž podíl začíná klesat. Od roku 2005 se významně projevuje i nelegální výroba a pašování alkoholu nebo cigaret. V roce 2006 se mezi rozšířené dostalo praní peněz a padělání dokumentů, peněz a mincí, došlo i ke značnému vzestupu počítačové kriminality. V roce 2008 došlo k poklesu krádeží automobilů, pokračoval ústup nelegální migrace a krádeží uměleckých památek. Vzestup jsme zaznamenali u korupce, vydírání a vybírání poplatků za „ochranu“, nezákonného vymáhání dluhů, padělání CD, bankovních podvodů, počítačové kriminality.

Tabulka 4

Expertní odhad výskytu nejrozšířenějších forem činností organizovaného zločinu

Pořadí	Činnost	N=30	%
1.- 3.	krádeže aut	26	87
	praní špinavých peněz	26	87
.	korupce	26	87
4.- 5.	výroba, pašování a distribuce drog	25	83
	daňové, úvěrové, pojišťovací, směnečné podvody	25	83
6.	bankovní podvody	24	80
7.- 11.	zakládání podvodných a fiktivních firem	23	77
	podvody s platebními kartami	23	77
	organizování nelegální migrace	22	77
	padělání dokumentů	22	77
	zneužití počítače k trestné činnosti	22	77
12.- 16.	organizování prostituce a obchod se ženami	21	70
	nelegální výroba a pašování alkoholu nebo cigaret	21	70
	krádeže vloupáním (do bytů, chat, obchodů, skladů)	21	70
	celní podvody	21	70
	padělání šeků, peněz, mincí	21	70
17.	padělání CD a podobných nosičů	20	67
18.- 19.	krádeže uměleckých předmětů	19	63
	hazardní hry	19	63
20.- 22.	vymáhání dluhů na objednávku	18	60
	bankovní loupeže	18	60
	překupnictví odcizených předmětů	18	60
23.- 24.	obchodování s lidmi za účelem nucených prací	17	57
	vydírání a vybírání poplatků „za ochranu“	17	57
25.	vylákání peněz se slibem jejich velkého zhodnocení	16	53
26.- 27.	zneužití prostředků Evropské unie	15	50
	vraždy	15	50
28.	kriminalita proti informačním a komunikačním technologiím	13	43
29.	mezinárodní obchod se zbraněmi a výbušninami	12	40
30.	nelegální dovoz a vývoz nebezpečných odpadů	8	27
31.	obchodování s lidskými orgány	1	3

Rok 2009 přinesl další vzestup aktivit spojených s finanční kriminalitou. Zvýšila se rozšířenost legalizace výnosů z trestné činnosti, korupce, daňových, úvěrových, pojišťovacích a směnečných podvodů, bankovních podvodů, podvodů s platebními kartami, vzrostlo zakládání podvodných a fiktivních firem. Mezi dosti rozšířené se dostalo i zneužití počítače k trestné činnosti. Dosti kleslo až dosud velice rozšířené organizování prostituce, včetně obchodování se ženami, pokračuje pokles krádeží uměleckých předmětů, pomalu klesá i nelegální migrace, prudce kleslo vydírání a vybírání poplatků za „ochranu“. Na hranici 50 % se dostaly vraždy, které dosud vždy byly těsně pod touto hranicí, to znamená, že jako rozšířené je uváděla méně než polovina expertů. Pod hranicí 50 % byly v roce 2009 kriminalita proti informačním a komunikačním technologiím, mezinárodní obchod se zbraněmi a výbušninami. Téměř bezvýznamný byl nelegální vývoz a dovoz nebezpečných odpadů a zanedbatelné bylo obchodování s lidskými orgány.

Jako **zárodečné činnosti** skupin organizovaného zločinu jsou uváděny ty aktivity, které jsou nové a dosud se mezi rozvinutými plně neprojeví (od 20. místa z 35 sledovaných výše) nebo se jejich význam v poslední době zvyšuje. U většiny zárodečných činností lze s vysokou pravděpodobností očekávat v příštích letech další nárůst.

V roce **2009** označili experti za **nejvýznamnější zárodečné činnosti**:

- nelegální vývoz a dovoz nebezpečných odpadů (11x ze 30),
- kriminalitu proti informačním a komunikačním technologiím (10x ze 30),
- obchodování s lidskými orgány (9x ze 30),
- vraždy (7x ze 30),
- mezinárodní obchod se zbraněmi a výbušninami (6x ze 30),
- zneužití prostředků Evropské unie (6x ze 30).

Trendy u rozšířených činností

Díky dlouhodobému každoročnímu sledování míry rozšířenosti forem činností můžeme sledovat dlouhodobé trendy jak v pořadí, tak za každou činnost zvlášť. Pořadí je znázorněno ve schématech 1-3, míra rozšířenosti jednotlivých aktivit v tabulkách a grafech.

Schéma (1) míry výskytu činností organizovaného zločinu na území ČR

	1993 N=12	1994 N=17	1995 N=19	1996 N=18	1997 N=31	1998 N=20
100%	auta (12) umění (12)	auta (17)	drogy (19) prostituce (19)		drogy (30) auta (30) prostituce (30)	drogy (20) auta (20) prostituce (20)
		umění (16)	auta (18)	drogy (17) auta (17)		migrace (19)
90%		prostituce (15) dluhy (15) drogy (15)		prostituce (16) umění (16)		umění (18)
80%	prostituce (10)	vloupání (14) překupnictví (14)	korupce (15) podnikání (15) umění (15)	daně (14)	daně (25) praní (24)	
	celní (9) vloupání (9)	migrace (13) vydírání (13)	migrace (14)	migrace (13) celní (13)	korupce (23) bank. (23) umění (23)	korupce (15)
70%	pronikání (8) migrace (8)	korupce (11) podnikání (11)	dluhy (13) fikt.firmy (13) celní (13) vydírání (13)	překup. (12) bank. (12) podnikání (12) privatiz. (12)	vl.aut. (22) privatiz. (22) dluhy (22) fiktivní (21) podnikání (21) celní (21)	vydírání (14) dluhy (14) praní (13) video/CD (13)
60%	korupce (7) překup. (7) hazard (7)	praní (10) zbraně (10) vraždy (10)	praní (12) privatiz. (12) překup. (12) vloupání (11) vraždy (11)	dluhy (12) vydírání (12) fikt.firmy (11) padělání (11) praní (10) vraždy (10) vloupání (10)	migrace (20) vydírání (20) vraždy (19) vloupání (18)	zbraně (12) fikt.firmy (12) banky (11) daně (11) kamiony (11) privatizace (11)
50%	praní (6) vydírání (6) drogy (6)	celní (8)	daně (10) zbraně (10)	zbraně (10) korupce (9)	zbraně (16)	padělání (11) celní (10) překupnic. (10) vraždy (10)

**Schéma (2) míry výskytu činností
organizovaného zločinu na území ČR**

	1999 N=27	2000 N=27	2001 N=31	2002 N=21	2003 N=19	2004 N=24
100%	drogy (27) auta (27)	drogy (27)	drogy (31) migrace (31) auta (31)		prostituce (19) migrace (19)	
	prostituce(26) migrace (26)		prostituce (30)	auta (20) prostituce (20)	auta (18) drogy (18) vydírání (18)	prostituce (23) auta (22) drogy (22) vydírání (22)
90%		auta (25) migrace (25) prostituce (24) korupce (24) překupnictví (23) praní (23) video/CD (23) vraždy (23) kamiony (22)		drogy (19) migrace (19) překupnictví (19) daně (18)		vydírání (22) dluhy (22) migrace (21)
80%	dluhy (22)	umění (22) vloupání (22)	video/CD (25)		korupce (16)	video/CD (20)
	celní (21)	dluhy (21) daně (21)		video/CD (16) vydírání (16) fikt.firmy (16) celní (16) umění (15)	daně(15) fikt.firmy (15) praní (15) dluhy (15)	bank.loup. (19) praní (19) celní (18) daně (18) korupce (18) fikt.firmy (18) vylákání (17)
70%	umění (20) praní (20)			dluhy (15)		
	vydírání (19) video/CD (19)	bank.loup. (19) padělání (19) bank.podv.(19)	překupnic. (22) korupce (21) praní (21)	vloupání (15) kamiony (14) bank.podv. (14)	zbraně (13) umění (13) video/CD (13)	umění (16)
	kamiony (18)	vydírání (18)	umění (20)			
60%	korupce (17) vloupání (17) vraždy (17)	celní (17) fikt.firmy (17)	kamiony (20) dluhy (20) vloupání (19) vydírání (19)	praní (13) vylákání (13)	vylákání (12) padělání (12) překup. (12)	bank.podv. (15) padělání (15) překupnic. (15)
		vylákání (16)			celní (11)	kamiony (14) vloupání (14)
	privatizace (15) padělání (15) překupnictví (15)	zbraně (15)	vraždy (17)		bank.loup. (10) kamiony (10)	vraždy (13)
50%	zbraně (14) vylákání (14)		násilí (16) daně (16) fikt.firmy (15) celní (15) zbraně (15) padělání (14) bank.pod. (14)	vraždy (11)		
		haz.hry (12)	vylákání (14)	korupce (10) padělání (9) bank.loup. (9)	bank.podv. (9) vraždy (9) vloupání (8) haz.hry (8)	haz.hry (11) zbraně (11) násilí (11)

Schéma (3) míry výskytu činností organizovaného zločinu na území ČR

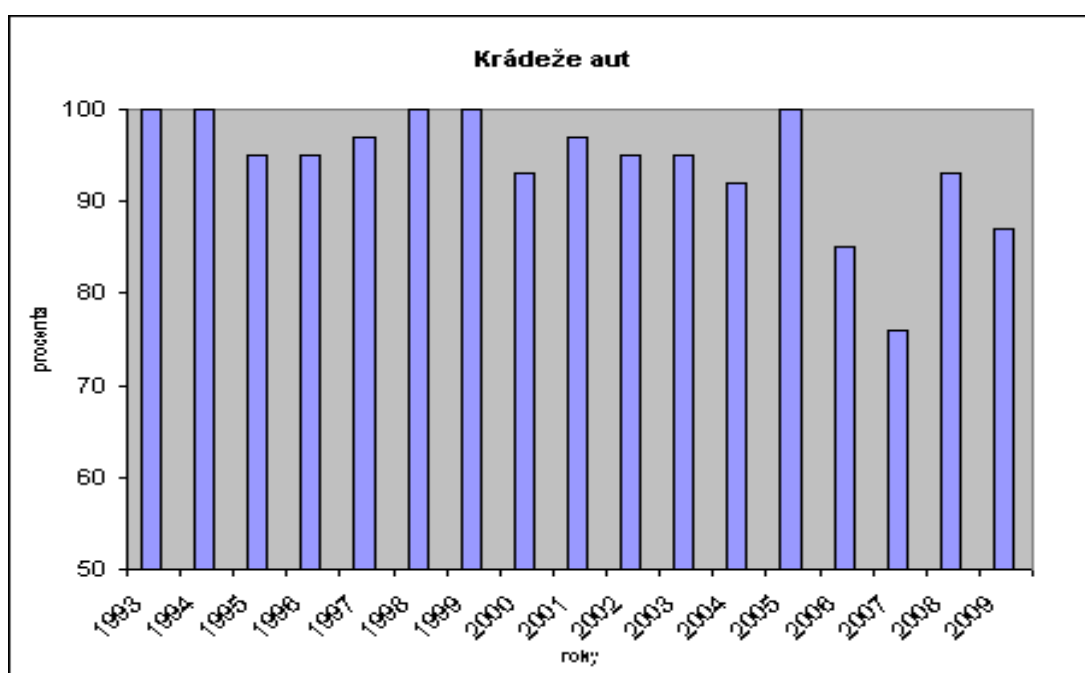
	2005 N=28	2006 N=33	2007 N=17	2008 N=30	2009 N=30
100%	auta (28)				
		korupce (26)			
		drogy (30)		drogy (28)	
90%				auta (28)	
	drogy (24)			daně (27)	auta (26)
	daně (24)	auta (28)	drogy (15)	prostituce (26)	praní (26)
	celní (24)	praní (28)			korupce (26)
		padělení (28)		korupce (25)	
	prostituce (23)		prostituce (14)	praní (25)	drogy (25)
	dluhy (23)		korupce (14)	CD (25)	daně (25)
80%			vydírání (14)	alk/cig (25)	
	video/CD (22)		dluhy (14)		bank.podv. (24)
		počítač.kr. (25)	auta (13)	bank.podv. (23)	fikt.firmy (23)
		alk/cig (25)	migrace (13)	dluhy (23)	plat.karty (23)
	alk/cig (21)	podvody (25)	CD (13)		migrace (22)
					pad.dokum. (22)
		prostituce (24)		fikt.firmy (22)	počítač.kr.(22)
	migrace (20)	vydírání (24)	bank.loup. (12)	migrace (22)	prostituce (21)
70%				vloupání (21)	alk/cig (21)
	praní (19)			vylákání (21)	vloupání (21)
	vydírání (19)	migrace (22)	počítač.kr.(11)		celní (21)
	překupnictví (19)		praní (11)	vydírání (20)	pad.peněz (21)
		celní (20)	daně (11)		CD (20)
		překupnictví (20)	fikt.firmy (11)	pad.dokum. (19)	umění (19)
	vloupání (17)	fikt.firmy (20)	alk/cig (11)	haz.hry (19)	
60%		video/CD (20)	celní (11)		dluhy (18)
			překupnictví (10)	bank.loup. (18)	bank.loup. (18)
	fikt.firmy (16)	dluhy (19)	umění (10)		překupnictví (18)
	odpady (16)		vloupání (10)		nuc.práce (17)
		vraždy (18)	bank.podv. (10)		vydírání (17)
	bank.podv. (15)			celní (16)	
	vylákání (15)		nuc.práce (9)	zneuž.EU (16)	
		vloupání (17)		haz.hry (16)	vylákání (16)
50%		bank.loup. (17)		pad.peněz (15)	zneuž.EU (15)
				plat.karty (15)	vraždy (15)
	vraždy (13)				
	bank.loup. (13)				

Pozn.: V tabulkách číslo 5-30 a v přilehlých grafech 1- 26 je uvedeno procento expertů, kteří v příslušném roce jmenovali uvedenou aktivitu jako rozvinutou. Tam, kde počet dotázaných, kteří aktivitu uvádějí jako rozvinutou poklesl pod 50 %, nebo za léta, kdy se forma činnosti vůbec nevyskytovala, není údaj uveden. Chybějící sloupec znamená rozpětí od 0 do 50 %. Příslušný graf má vždy spodní hranici.

Tabulka 5
Graf 1

Krádeže aut

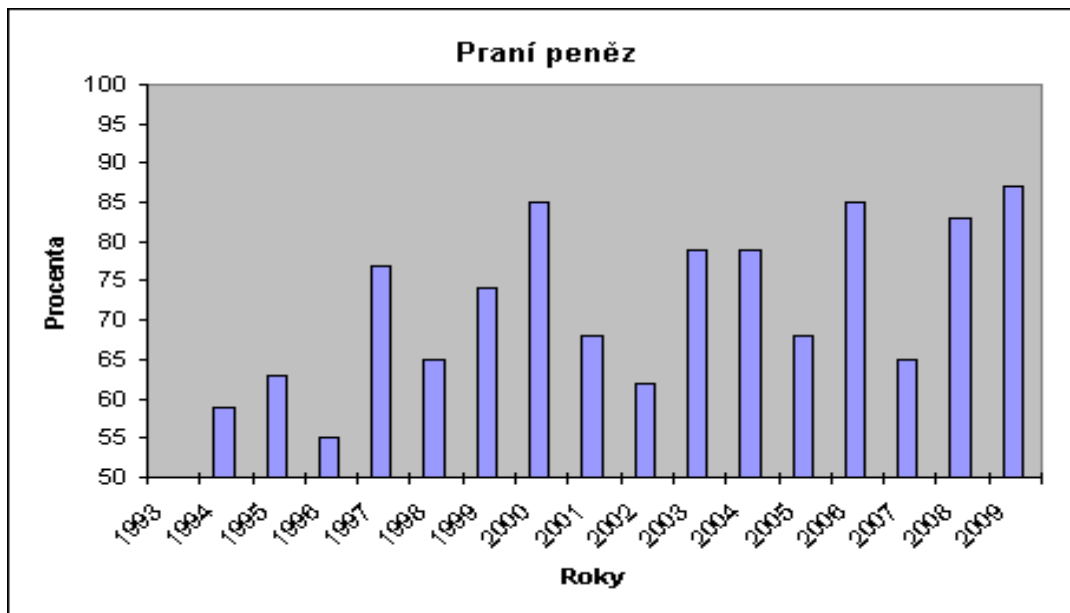
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
100	100	95	95	97	100	100	93	97	95	95	92	100	85	76	93	87

Tabulka 6
Graf 2

Praní peněz

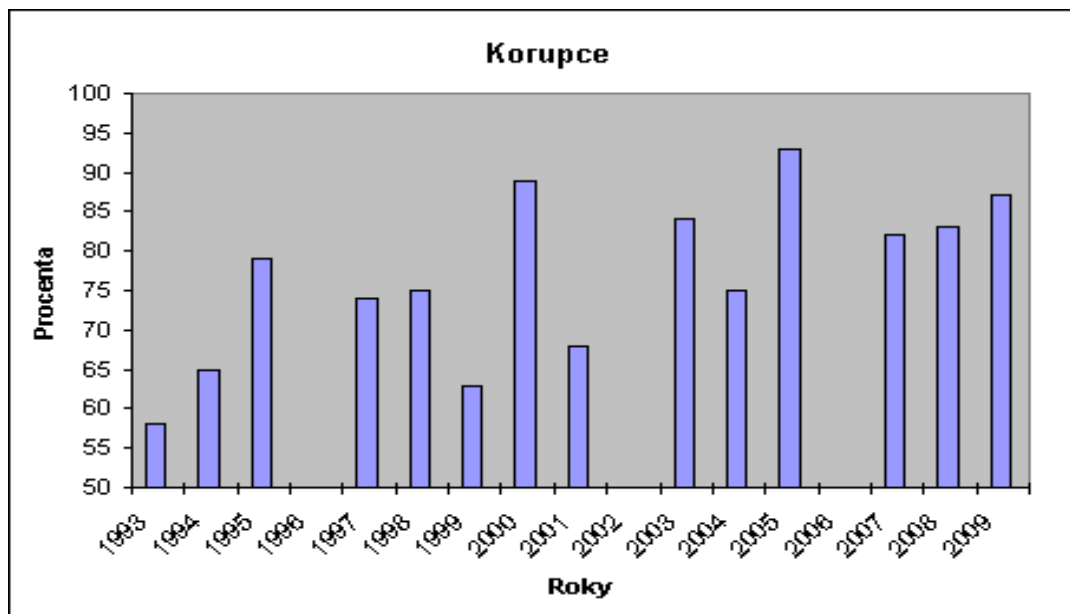
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
50	59	63	55	77	65	74	85	68	62	79	79	68	85	65	83	87

Tabulka 7
Graf 3

Korupce

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
58	65	79	50	74	75	63	89	68	48	84	75	93	45	82	83	87

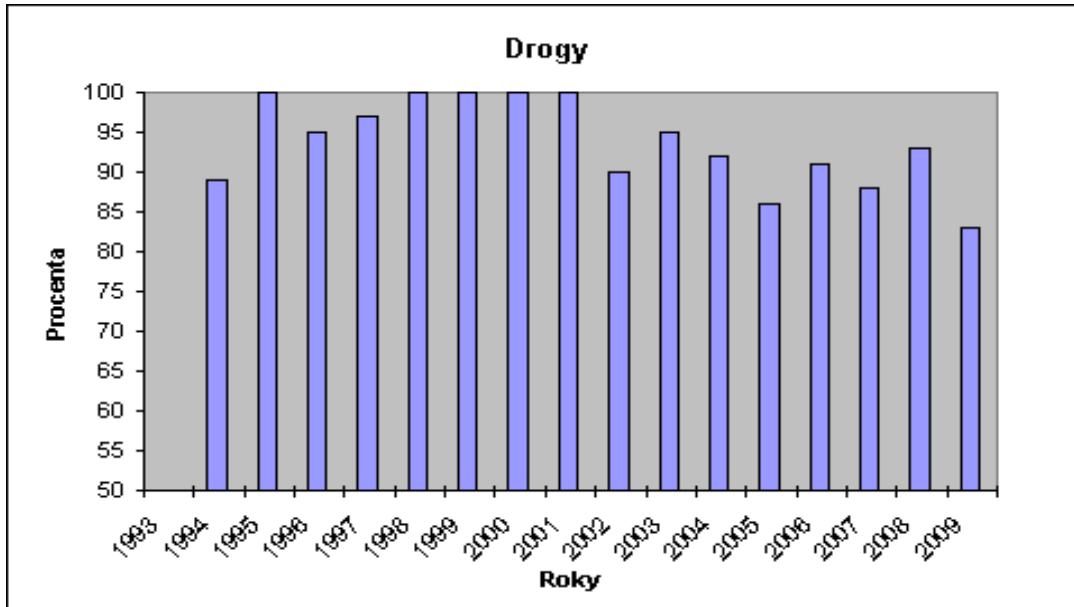

Tabulka 8

Graf 4

Drogy

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
50	89	100	95	97	100	100	100	100	90	95	92	86	91	88	93	83

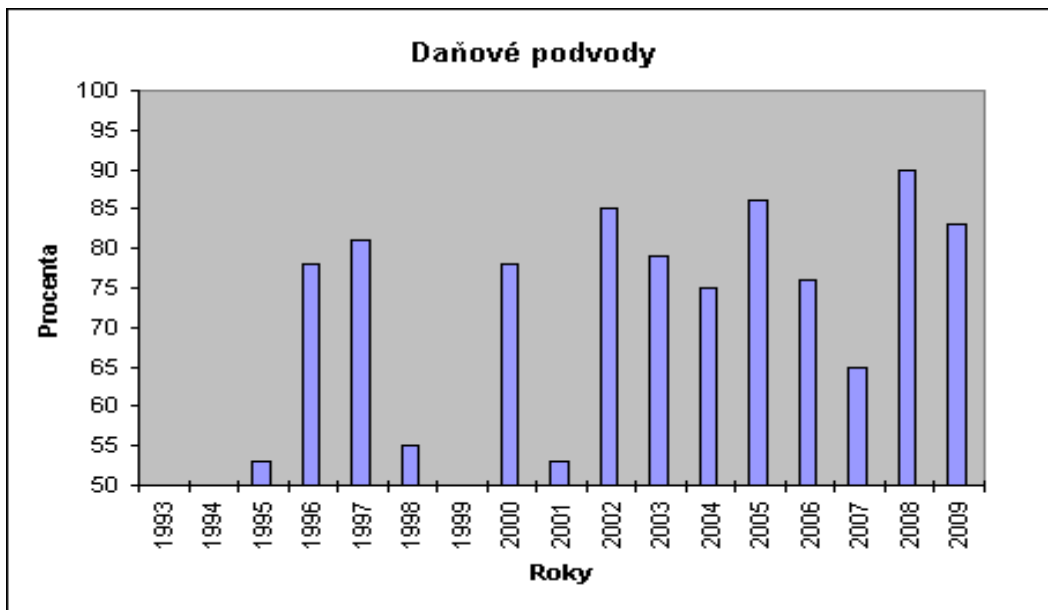

Tabulka 9

Graf 5

Daňové podvody

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	53	78	81	55	0	78	53	85	79	75	86	76	65	90	83

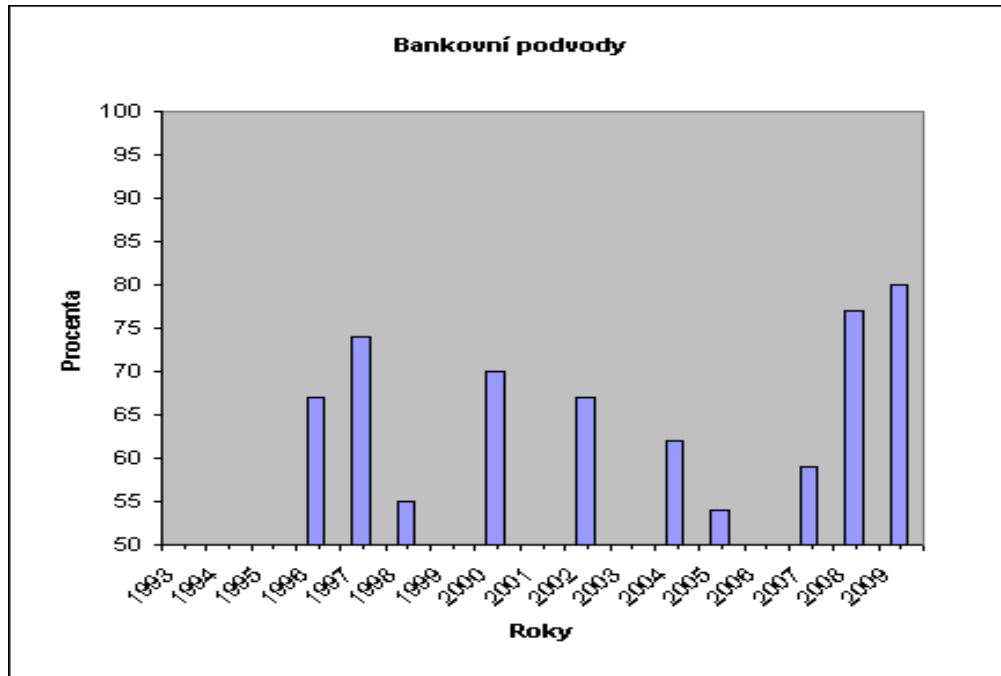

Tabulka 10

Graf 6

Bankovní podvody

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	0	67	74	55	0	70	0	67	0	62	54	48	59	77	80

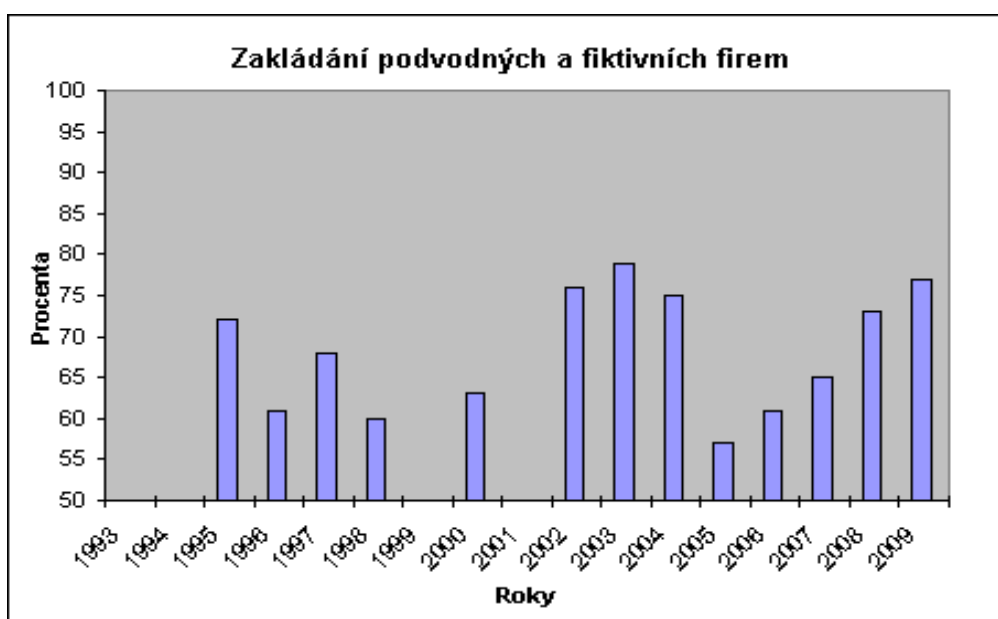

Tabulka 11

Graf 7

Zakládání podvodných a fiktivních firem

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	72	61	68	60	0	63	50	76	79	75	57	61	65	73	77

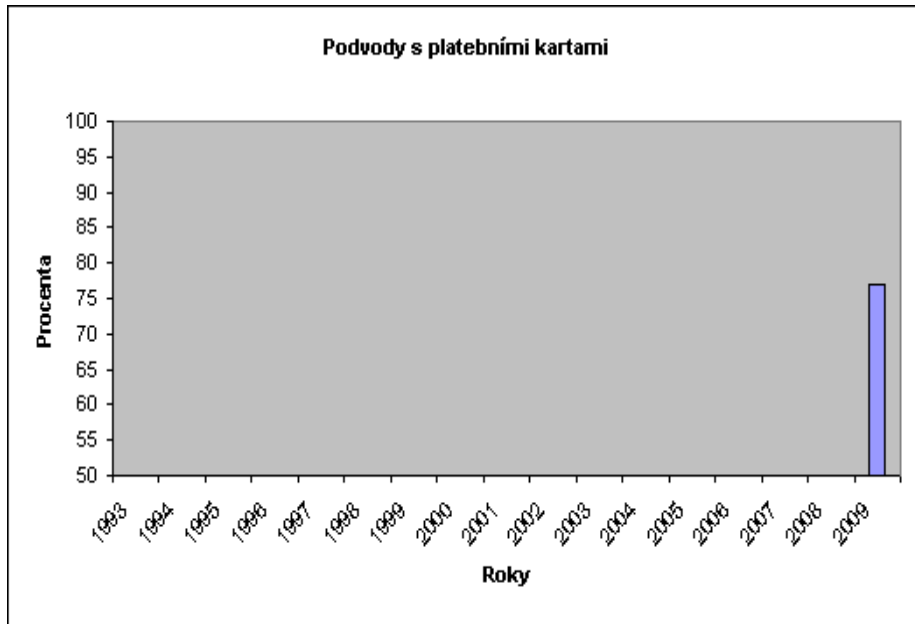

Tabulka 12

Graf 8

Podvody s platebními kartami

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	77

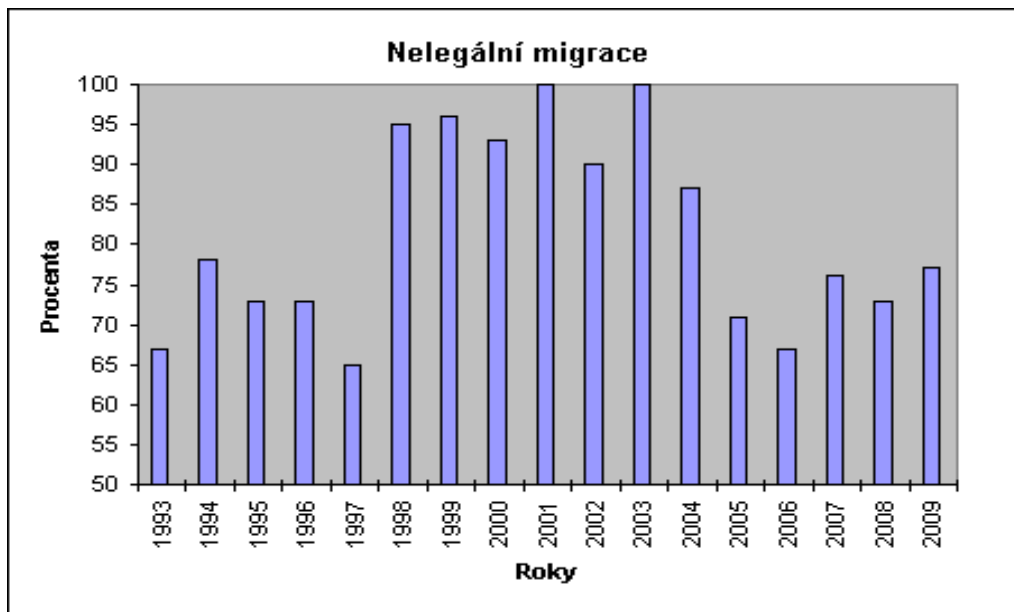

Tabulka 13

Graf 9

Nelegální migrace

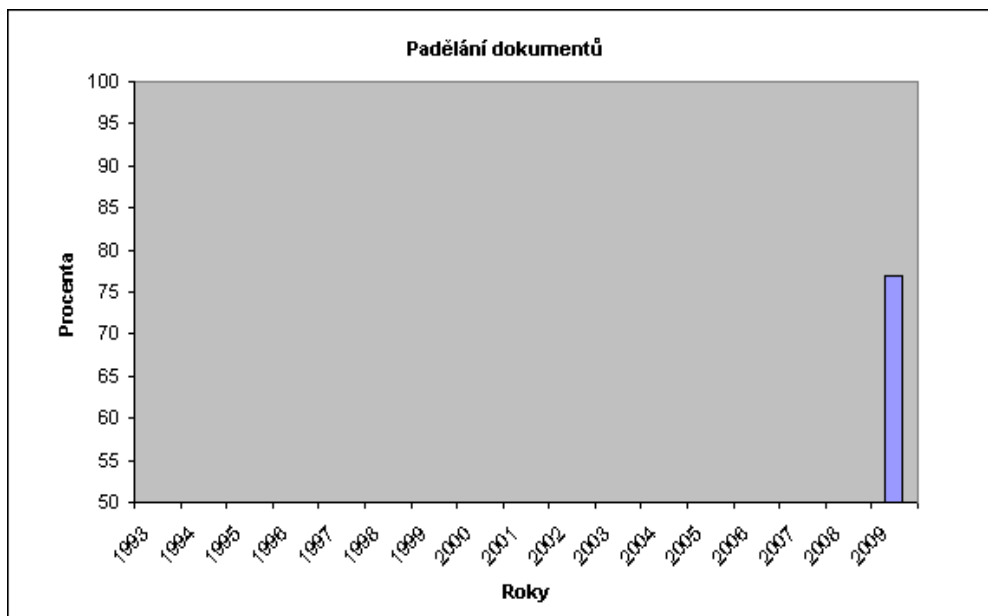
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
67	78	73	73	65	95	96	93	100	90	100	87	71	67	76	73	77

Tabulka 14
Graf 10

Padělání dokumentů

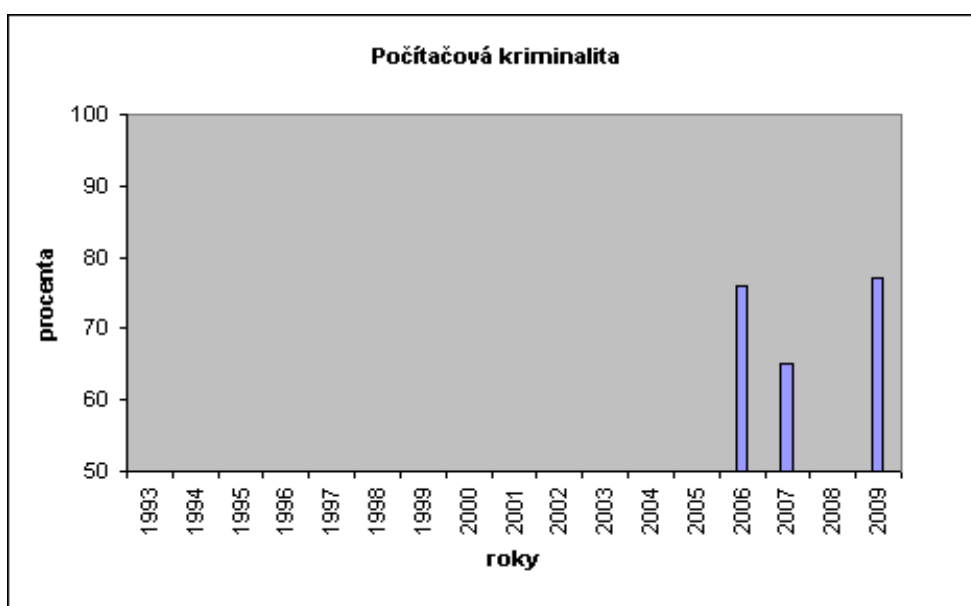
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	77

Tabulka 15
Graf 11

Počítačová kriminalita

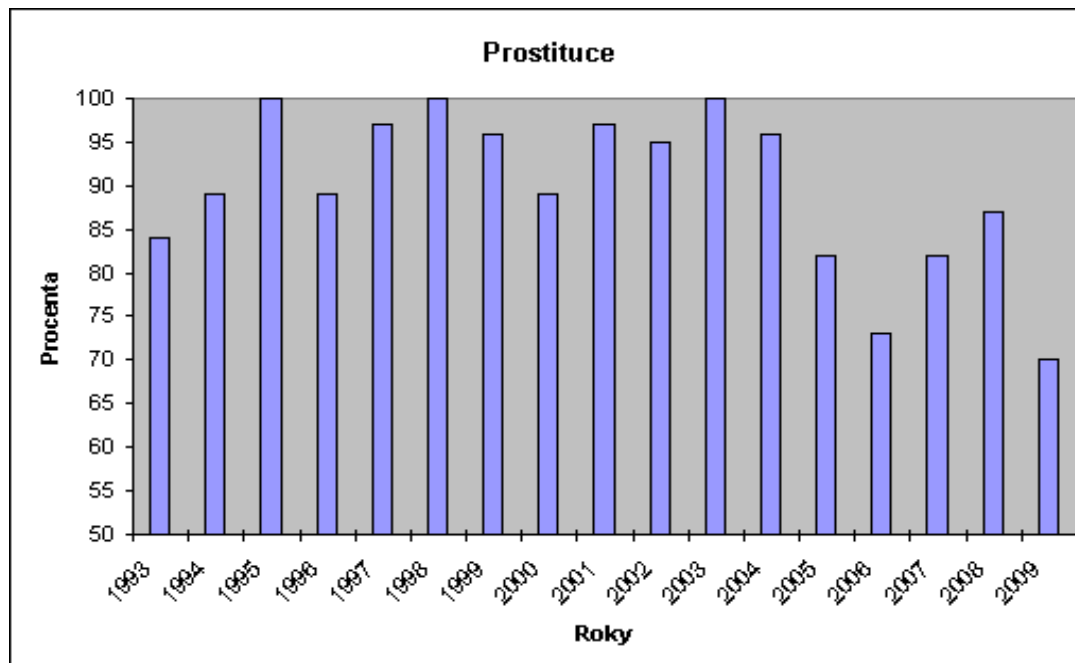
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	76	65	47	77

Tabulka 16
Graf 12

Prostituce

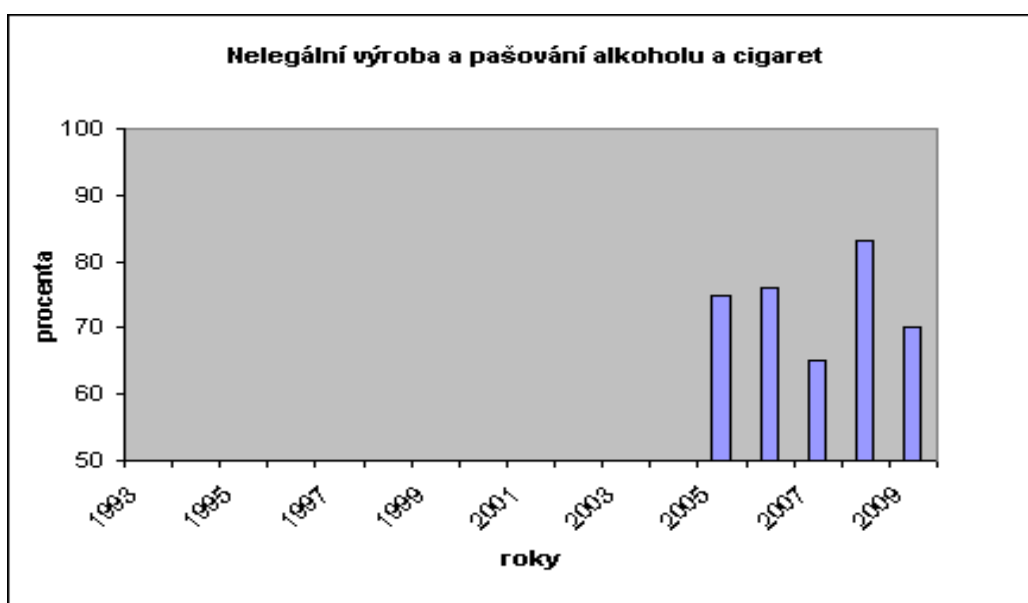
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
84	89	100	89	97	100	96	89	97	95	100	96	82	73	82	87	70

Tabulka 17
Graf 13

Nelegální výroba a pašování alkoholu a cigaret

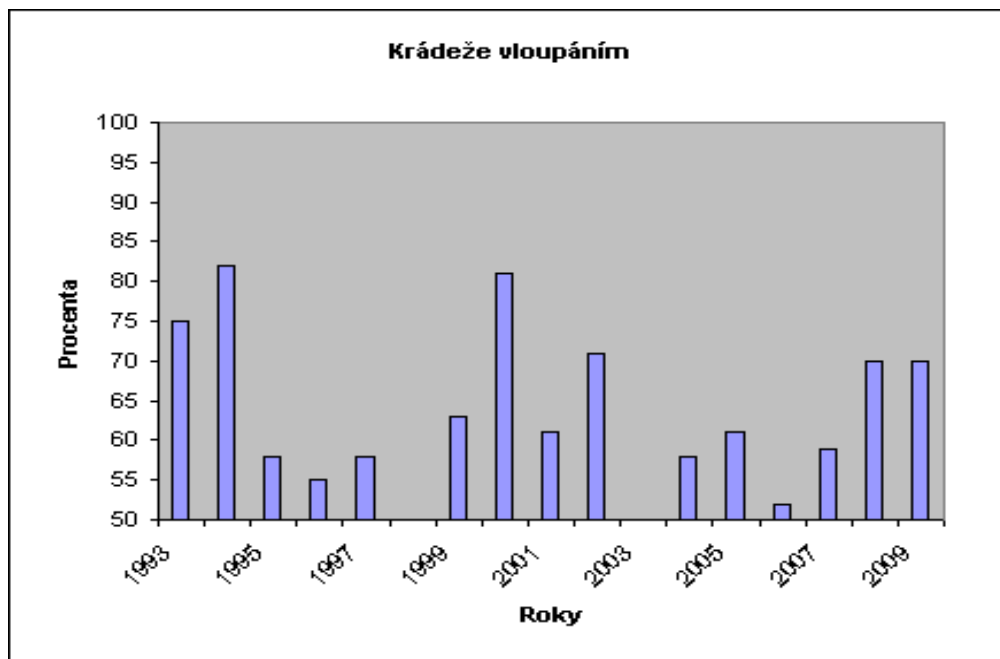
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	75	76	65	83	70

Tabulka 18
Graf 14

Krádeže vloupáním

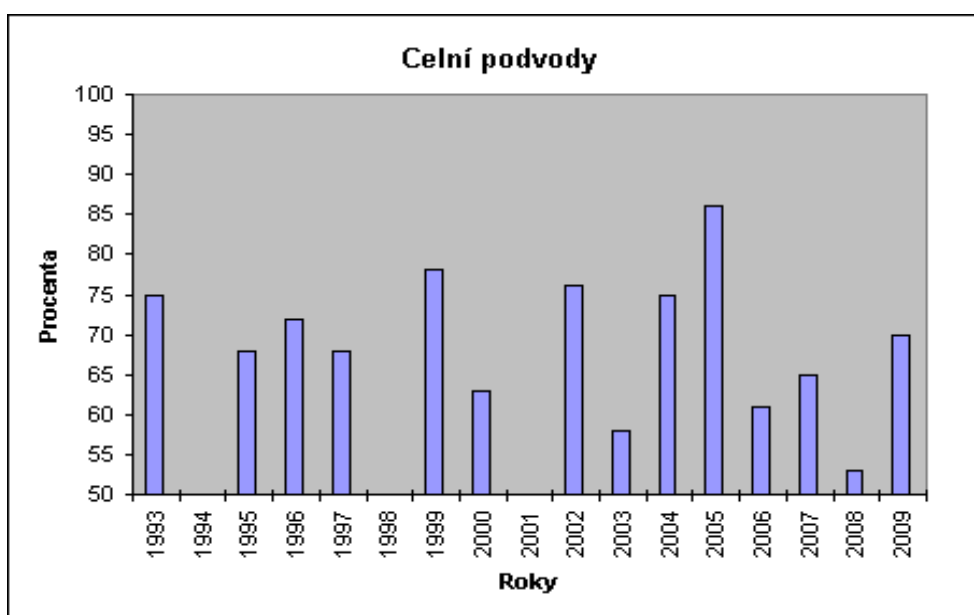
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
75	82	58	55	58	0	63	81	61	71	0	58	61	52	59	70	70

Tabulka 19
Graf 15

Celní podvody

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
75	50	68	72	68	50	78	63	48	76	58	75	86	61	65	53	70

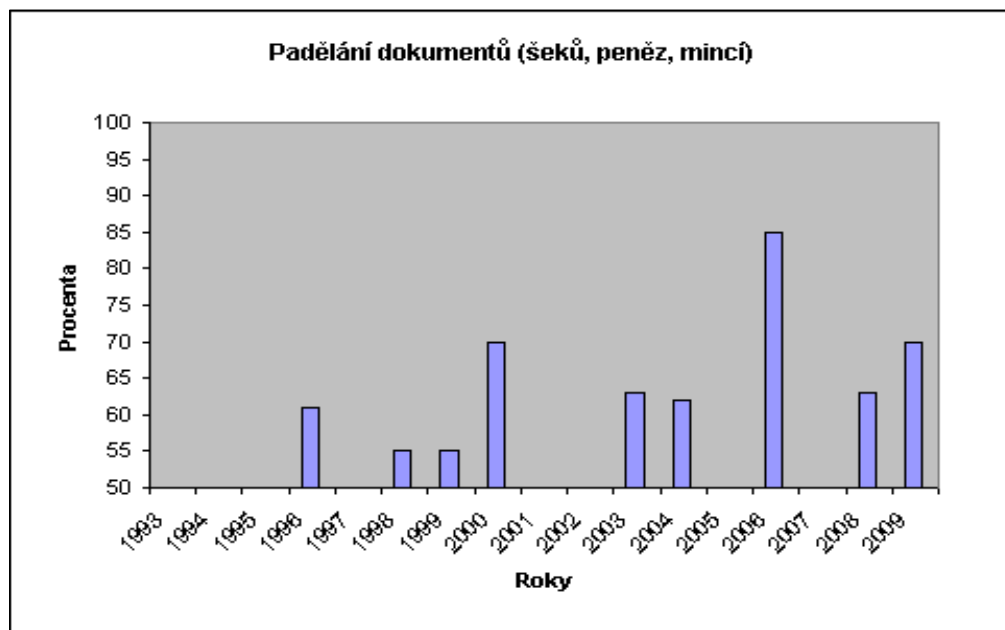

Tabulka 20

Graf 16

Padělání šeků, peněz, mincí

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	0	61	0	55	55	70	0	0	63	62	43	85	41	63	70

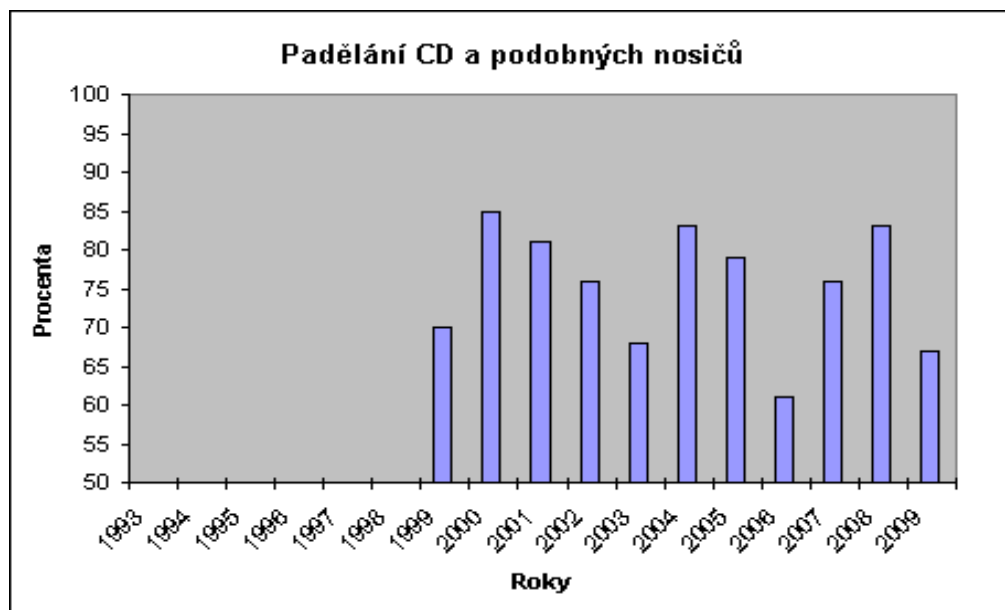

Tabulka 21

Graf 17

Padělání CD a kopírování videokazet

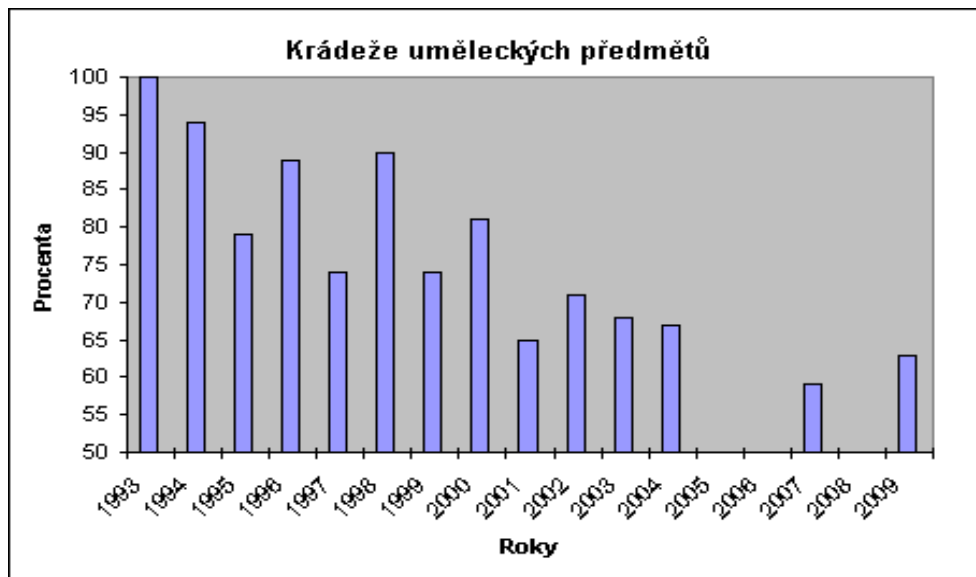
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	0	0	0	0	70	85	81	76	68	83	79	61	76	83	67

Tabulka 22
Graf 18

Krádeže uměleckých předmětů

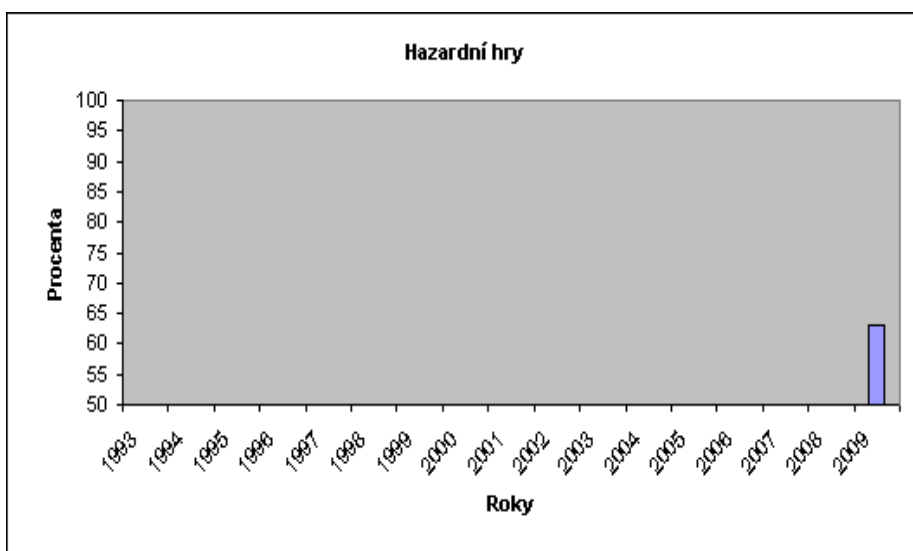
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
100	94	79	89	74	90	74	81	65	71	68	67	43	45	59	40	63

Tabulka 23
Graf 19

Hazardní hry

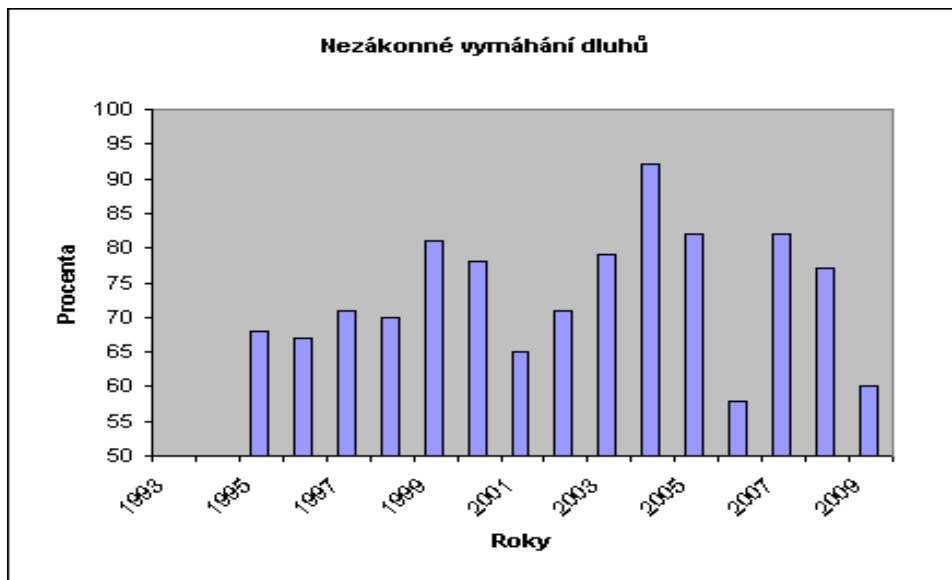
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	63

Tabulka 24
Graf 20

Nezákoně vymáhání dluhů

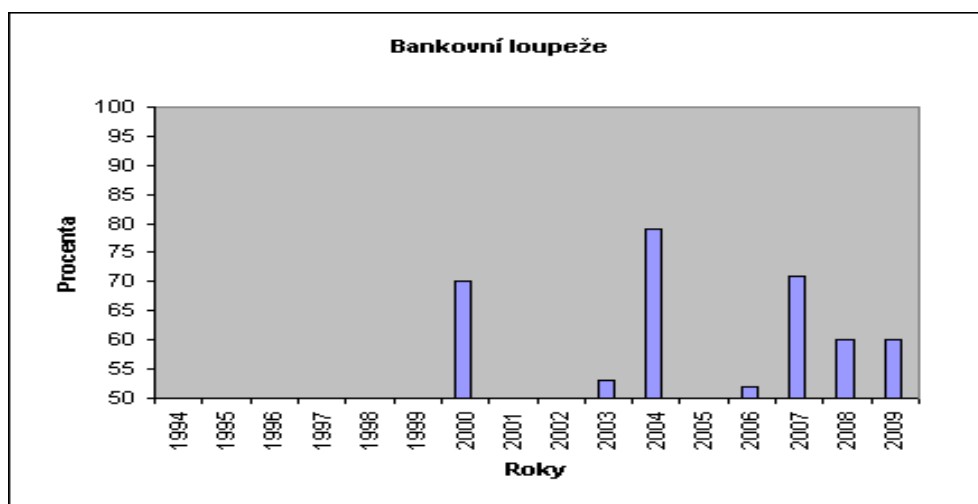
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	68	67	71	70	81	78	65	71	79	92	82	58	82	77	60

Tabulka 25
Graf 21

Bankovní loupeže

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	0	0	0	0	0	70	0	0	53	79	46	52	71	60	60

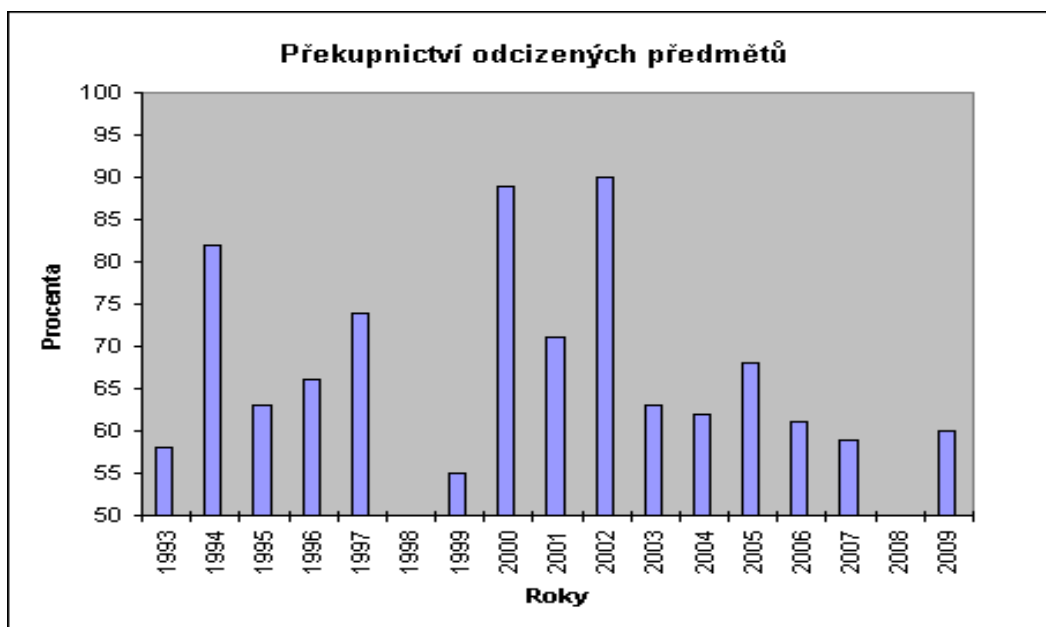

Tabulka 26

Graf 22

**Překupnictví odcizených
předmětů**

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
58	82	63	66	74	50	55	89	71	90	63	62	68	61	59	43	60

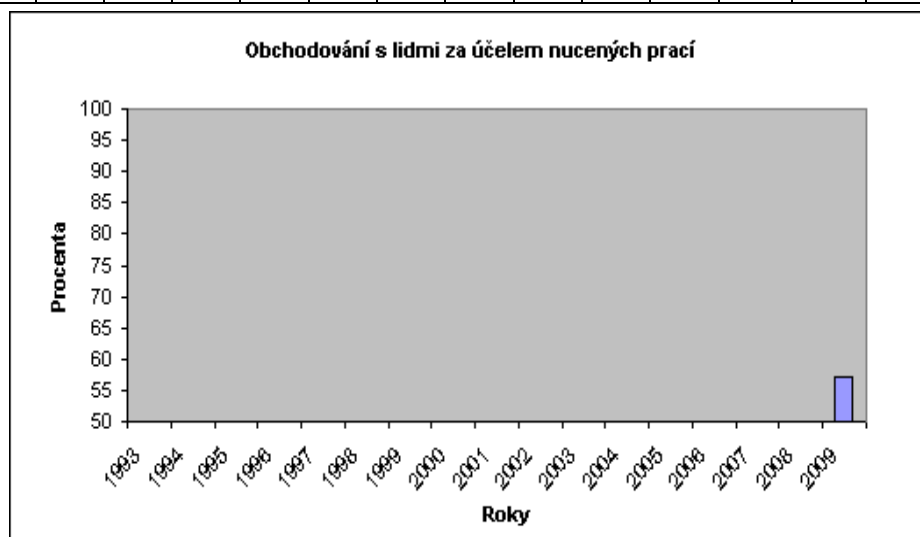

Tabulka 27

Graf 23

Obchodování s lidmi za účelem nucených prací

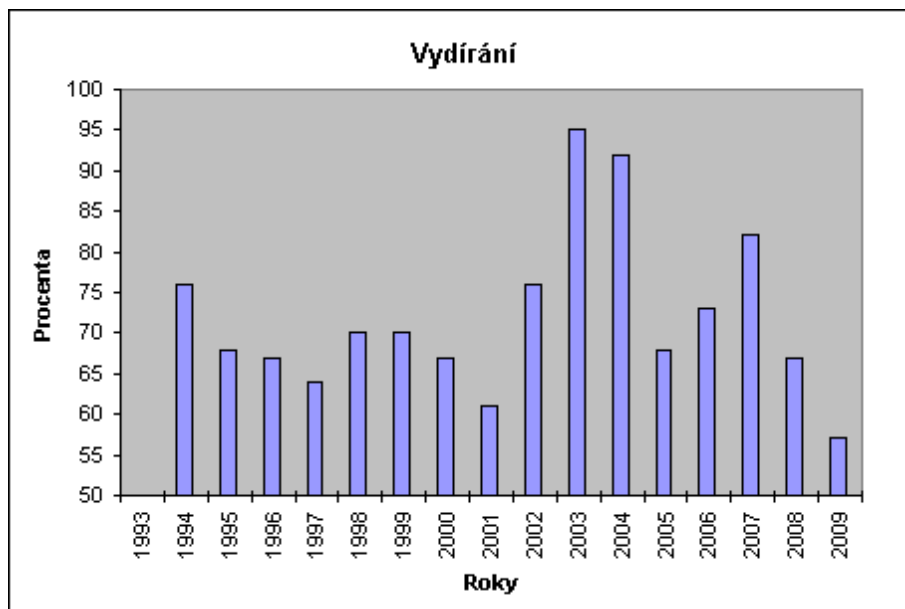
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57

Tabulka 28
Graf 24

Vydírání

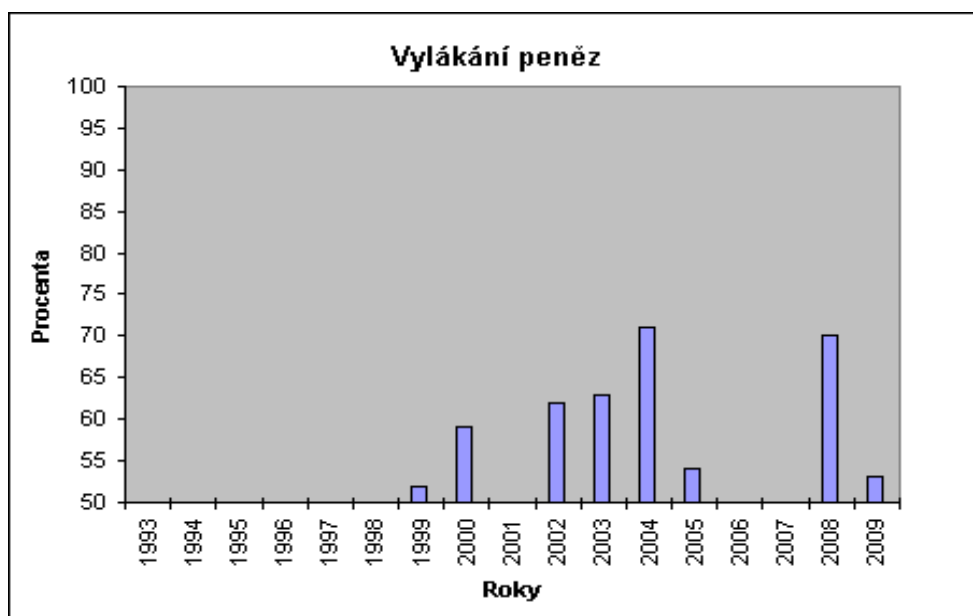
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
50	76	68	67	64	70	70	67	61	76	95	92	68	73	82	67	57

Tabulka 29
Graf 25

Vylákání peněz

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	0	0	0	0	0	52	59	0	62	63	71	54	42	35	70	53

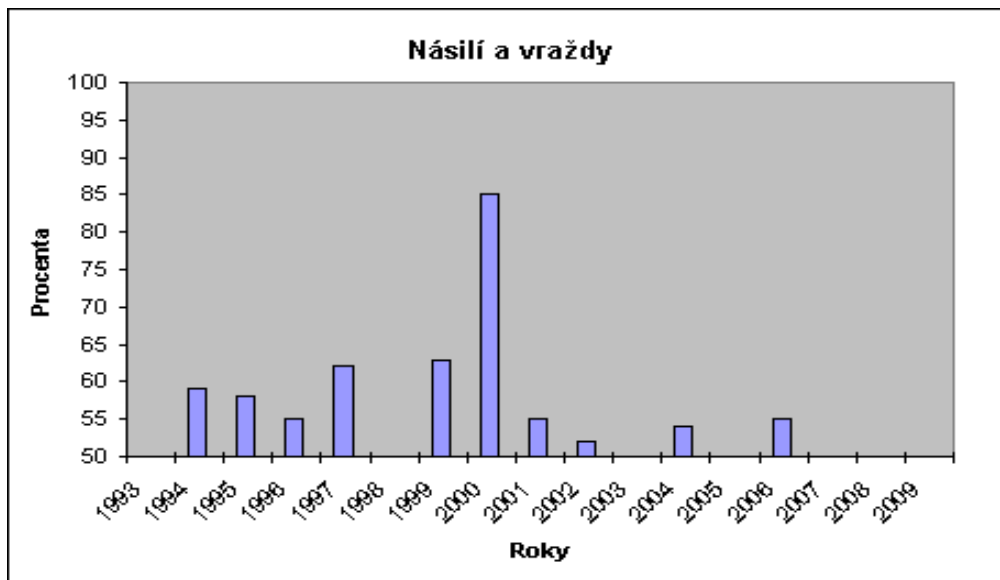

Tabulka 30

Graf 26

Násilí a vraždy

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0	59	58	55	62	50	63	85	55	52	47	54	46	55	41	47	50

Nejčastější aktivity zahraničních skupin

Kromě zjišťování pořadí aktivit organizovaného zločinu jako celku jsme od roku 1999 zjišťovali, jakými aktivitami se na území České republiky zabývají výrazněji zastoupené národnostní skupiny.

Nejfrekventovanější aktivity vietnamských skupin v letech 1999-2009

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009.)

1999

padělání (5), podvodné podnikání (5), porušování ochranné známky (4), pašování (4), padělání CD (3), drogy (3), praní peněz (2), násilná kriminalita (2).

2000

nelegální migrace (5), prostituce (4), padělání CD a nelegální kopie videokazet (4), drogy (3), celní podvody (3), násilná kriminalita (2), daňové podvody (2), pašování (1), vydírání (1), překupnictví (1), vymáhání dluhů (1).

2001

celní podvody (14), padělání CD a nelegální kopie videokazet (10), nelegální migrace (8), daňové podvody (8), drogy (6), obchod s lidmi (2), pašování (2), prostituce (2), vydírání (2), praní peněz (2), násilná kriminalita (1).

2002

nelegální migrace (8), praní peněz (7), porušování ochranné známky a autorských práv (6), pašování zboží (6), drogy (6), padělání zboží (5), padělání dokumentů (3), korupce (3), vraždy (2), vydírání (2), prostituce (1), loupeže (1), hazardní hry (1), krádeže aut (1), daňové podvody (1), ostatní násilná trestná činnost (1).

2003

padělání (9), drogy (6), nelegální migrace (5), celní podvody (5), daňové podvody (5), pašování (3), obchodování s lidmi (3), prostituce (2), vydírání (2), padělání dokladů (2), praní peněz (1), hospodářská kriminalita (1), vraždy (1).

2004

drogy (8), padělání značkového zboží (6), nelegální migrace (5), celní podvody (5), daňové podvody (5), praní peněz (3), padělání CD (2), padělání dokumentů (2), pašování zboží (2), porušování ochranných známek (1), hospodářská kriminalita (1), korupce (1), podvody (1), obchodování se ženami (1), prostituce (1), vydírání (1), fingování sňatků (1).

2005

drogy (8), celní podvody (7), daňové podvody (7), praní špinavých peněz (7), padělání CD (7), pašování zboží (6), nelegální výroba lihu a cigaret (6), nelegální migrace (5), padělání ochranných známek (5), padělání a distribuce značkového zboží (4), obchodování s lidmi (3), hazardní hry (1), vydírání (1), podlounictví (1), krádeže (1), loupeže (1).

2006

drogy (9), nelegální migrace (8), celní podvody (7), padělání ochranné známky (7), padělání CD/video (6), pašování cigaret (6), daňové podvody (5), prostituce, kuplířství, obchodování se ženami (4), nucené práce (3), pašování (3), praní peněz (3), vydírání a výpalné (3), zakládání fiktivních firem (1), násilná trč. (1), hazardní hry (1).

2007

drogy (7), praní špinavých peněz (4), obchodování s lidmi (4), celní podvody (4), nelegální migrace (3), padělání (3) padělání ochranné známky (2), daňové podvody (2), výroba lihu a cigaret (2), padělání CD/DVD (2), korupce (1), pašování (1), prostituce (1), obchod se zbraněmi (1), nelegální dovozy (1), hospodářská trestná činnost (1).

2008

drogy (20), padělání (software, elektronika, textil, kosmetika)(9), výroba alkoholu a cigaret (8), prostituce/obchod se ženami (7), praní peněz(6), násilná trč. (5), nelegální migrace (5), celní podvody (5), daňové podvody (4), padělání CD (4), ekonomická kriminalita (4), pašování (4), obchodování s lidmi/nucené práce (4), vydírání (2), korupce (1), porušování ochranné známky a autorských práv (1), majetková trč. (1), fiktivní firmy (1), loupeže (1), obchod se zbraněmi (1).

Vietnamci 2009

drogy – (výroba, přeprava, indoorové pěstování marihuany) (9), **daňové podvody** (8), **padělání** (dokumentů, CD, elektroniky, textilu, kosmetiky) (9), **nedovolená výroba alkoholu a cigaret** (6), **převaděčství/migrace** (5), **praní peněz** (4), **obchodování s lidmi/nucené práce** (4), **celní podvody** (4), **prostituce/kuplířství** (3), **násilná tr. č.** (2), **zneužití ochranných známek** (2), **pašování** (2), **vydírání/výpalmé** (2), **fiktivní firmy** (2), **podvody s nemovitostmi** (2), **hazardní hry** (1), **úvěrové podvody** (1), **nelegální podnikání** (1).

Nejfrekventovanější aktivity ukrajinských skupin v letech 1999-2009

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009.)

1999

vydírání (23), násilná kriminalita (15), loupeže (10), krádeže aut (8), zbraně a radioaktivní materiál (5), finanční kriminalita (5), prostituce (4), drogy (4).

2000

násilná kriminalita (24), vydírání (20), loupeže (13), drogy (13), prostituce (10), krádeže aut (7), nelegální migrace (7), zbraně a radioaktivní materiál (5), praní peněz (3), bankovní podvody (2), vymáhání dluhů (2).

2001

vydírání (21), drogy (14), prostituce (13), násilná kriminalita (12), zbraně a radioaktivní materiál (10), loupeže (8), vymáhání dluhů (8), krádeže aut (6), nelegální migrace (5).

2002

vydírání (17), prostituce (8), ozbrojené loupeže (8), krádeže vozidel (5), vraždy (5), drogy (5), praní peněz (4), zbraně (4), násilí (4), převaděčství (3), korupce (2), nelegální zaměstnávání(1), únosy (1).

2003

vydírání (13), prostituce (6), obchodování s lidmi (5), vymáhání dluhů (5), loupeže (5), drogy (4), krádeže aut (4), násilí (2), nelegální migrace (2), vraždy (2), nelegální zaměstnávání (1), padělání (1).

2004

vydírání (19), vymáhání dluhů (8), loupeže (8), prostituce (6), násilná trestná činnost (4), vraždy (4), nelegální migrace (4), krádeže aut (3), obchod se zbraněmi (3), drogy (3), praní peněz (2), obchodování se ženami (1), padělání (1), nelegální zaměstnávání (1), obchod s lidmi (1), únosy (1), korupce (1).

2005

vydírání (23), vymáhání dluhů (8), vraždy (7), loupeže (7), krádeže aut (7), prostituce (5), praní špinavých peněz (5), nelegální migrace (4), obchod se zbraněmi (4), drogy (4), násilí (4), krádeže (3), obchodování s lidmi (3), bankovní loupeže (2), vylákání peněz (1), hazardní hry (1), daňové podvody (1), celní podvody (1), korupce (1), nezákonný obchod se starožitnostmi (1).

2006

vydírání a vybírání výpalného (20), prostituce, kuplířství a obchodování se ženami (14), vraždy (11), ostatní násilná trestná činnost (10), krádeže aut (8), obchodování s lidmi/nucené práce (7), loupeže (6), praní peněz (4), obchodování se zbraněmi (3), krádeže (3) nelegální migrace (2), vymáhání dluhů (2), drogy (2) zakládání fiktivních firem (1), bankovní loupeže (1), padělání (1), finanční trč. (1), hazardní hry (1).

2007

vydírání a vybírání výpalného (9), vraždy (8), loupeže (6), násilná trestná činnost (5), prostituce, kuplířství a obchodování se ženami (4), krádeže aut (4), drogy (3), obchodování s lidmi/nucené práce (2) vymáhání dluhů (2), obchodování se zbraněmi (2), nelegální migrace (1), majetková trestná činnost (1), podvody DPH (1), loupežná přepadení (1).

2008

vydírání (17), násilná trestná činnost (11), loupeže (9), obchodování s lidmi/nucené práce (8), krádeže aut (5), prostituce/kuplířství (5), vymáhání dluhů (5), vraždy (4), obchodování se zbraněmi (4), praní peněz (4), ekonomická kriminalita (4), krádeže (3), podvody (3), drogy (2), majetková kriminalita (2), daňové podvody (2), překupnictví (2), zakládání fiktivních firem (2), korupce (1), nelegální migrace (1), lichva (1), bankovní podvody (1), bankovní loupeže (1), úvěrové podvody (1), pojišťovací podvody (1), padělání dokladů (1), ovlivňování svědků (1).

Ukrajinci 2009

vydírání a vybírání výpalného (8), obchodování s lidmi/nucené práce (7-resp.4/3), krádeže aut (6), násilná trestná činnost (4), prostituce/kuplířství (4), loupeže (4), obchodování se zbraněmi (3), krádeže (3), vraždy (3), praní peněz (3), padělání (3), padělání písemností/dokladů (2), organizování nelegální migrace (1), bankovní loupeže (1), vymáhání dluhů (1), majetková kriminalita (1), podvody s nemovitostmi (1), bankovní podvody (1), celní podvody (1), finanční kriminalita (1), úvěrové podvody (1).

Nejfrekventovanější aktivity ruských skupin v letech 1999-2009

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1.-10. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009.)

1999

vydírání (21), násilná kriminalita (12), ekonomická kriminalita (9), prostituce (8), zbraně a radioaktivní materiál (7), krádeže aut (6), praní peněz (5), drogy (4), těžké kovy a ropa (4).

2000

násilná kriminalita (17), vydírání (16), drogy (9), loupeže (8), prostituce (7), zbraně a radioaktivní materiál (4), nelegální migrace (4), krádeže aut (2), praní peněz (2), bankovní podvody (2), vymáhání dluhů (1).

2001

násilná kriminalita (13), vydírání (12), drogy (11), prostituce (11), praní peněz (9), zbraně a radioaktivní materiál (8), vymáhání dluhů (7), krádeže aut (7), loupeže (6), bankovní loupeže (3), padělání peněz (2).

2002

vydírání (16), prostituce (8), loupeže (7), vraždy (6), drogy (6), praní peněz (6), krádeže aut (5), zbraně (3), bankovní podvody (2), násilí (2), nelegální migrace (2), radioaktivní materiál (1), hospodářská trestná činnost (1), fiktivní firmy (1), korupce (1), vymáhání dluhů (1), pašování (1), padělání peněz (1).

2003

vydírání (13), drogy (7), zbraně (7), vraždy (6), praní peněz (5), prostituce (4), loupeže (4), krádeže aut (3), nelegální migrace (2), vymáhání dluhů (2), korupce (2), obchodování s lidmi (2), hospodářská kriminalita (1), pašování (1), obchodování s radioaktivním materiálem (1), daňové podvody (1), podvody s nemovitostmi (1).

2004

vydírání (12), praní peněz (8), prostituce (8), drogy (7), vymáhání dluhů (5), obchod se zbraněmi (4), vraždy (3), loupeže (3), hospodářská kriminalita (3), obchodování se ženami (2), násilná trestná činnost (2), fiktivní firmy (2), padělání dokladů (1), krádeže aut (1), finanční podvody (1), nelegální migrace (1), korupce (1).

2005

vydírání (14), praní peněz (11), obchod se zbraněmi (9), vraždy (7), loupeže (6), prostituce (4), krádeže aut (3), násilí (3), drogy (3), korupce (3), nelegální migrace (3), vymáhání dluhů (3), podvody (2), fiktivní firmy (2), daňové podvody (2), hospodářská trestná činnost (2), bankovní loupeže (1), celní podvody (1), obchod se ženami (1), padělání dokumentů (1), krádeže (1), finanční podvody (1), hazardní hry (1), překupnictví (1).

2006

vydírání (20), vraždy (13), ostatní násilná trč. (9), prostituce (9), praní peněz (9), loupeže (4), krádeže aut (3), podvody (3), obchod s lidmi/nucené práce (3), obchod se zbraněmi (2), korupce (2), padělání dokumentů (2), krádeže (2), drogy (1), fiktivní firmy (1), nelegální migrace (1), daňové úniky (1), finanční podvody (1), hazardní hry (1).

2007

vydírání (12), vraždy (5), ostatní násilná trestná činnost (5), obchod se zbraněmi (5), loupeže (4), krádeže aut (4), korupce (4), praní peněz (4), obchod s lidmi/nucené práce (4), ostatní násilná trestná činnost (3), drogy (3), bankovní podvody (2), vymáhání dluhů (2), prostituce (1), podvody (1), ekonomická kriminalita (1).

2008 vydírání (18), násilná trestná činnost (11), prostituce/kuplířství (8), praní peněz (8), drogy (7), vraždy (6), obchod se zbraněmi (6), majetková trestná činnost (3), ekonomická kriminalita (3), korupce/úplatkářství (3), fiktivní firmy (3), vymáhání dluhů (2), loupeže/loupežná přepadení (2), krádeže aut (2), finanční kriminalita (2), daňové podvody (2), bankovní podvody (2), obchod s lidmi/nucené práce (2), krádeže (2), úvěrové podvody (1), pojišťovací podvody (1), lichva (1), překupnictví (1), ovlivňování svědků (1).

Rusové 2009

vydírání a vybírání výpalného (11), mezinárodní obchod se zbraněmi (7), prostituce/kuplířství (6), legalizace výnosů z trestné činnosti-praní peněz (6), násilná trestná činnost (5), vraždy (5), drogy (3), obchod s lidmi/nucené práce (3), vymáhání dluhů (2), krádeže aut (2), korupce/úplatkářství (2), celní podvody (2), krádeže (1), loupeže/loupežná přepadení (1), finanční kriminalita (1), daňové podvody (2), podvodné firmy (1), hazardní hry (1), padělání písemností, dokladů (1), úvěrové podvody (1), podvody s nemovitostmi (1).

Nejfrekventovanější aktivity albánských /kosovo-albánských/ skupin v letech 2000 – 2008

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008.)

2000

drogy (5), prostituce (3), obchod se zbraněmi (2), krádeže aut (1), násilná kriminalita (1).

2001

drogy (12), obchod se zbraněmi (7), prostituce (3), krádeže aut (2).

2002

drogy (14), prostituce (5), zbraně (3), krádeže aut (3), vydírání (2), loupeže (2), praní peněz (2), ostatní násilí (2), finanční podvody (1), celní podvody (1), majetková trestná činnost (1).

2003

drogy (7), praní peněz (3), korupce (1), hazardní hry (1), padělání (1), vydírání (1), loupeže (1), prostituce (1).

2004

drogy (13), obchod se zbraněmi (4), prostituce (3), praní peněz (2), vraždy (2), vydírání (1), násilná trestná činnost (1), hazardní hry (1), krádeže aut (1).

2005

drogy (10), praní špinavých peněz (2), vydírání (2), násilná trestná činnost (2), obchod se zbraněmi (2), loupeže (2), prostituce (1), vraždy (1), obchodování s lidmi (1), krádeže aut (1), podlounictví (1), násilné vymáhání dluhů (1), podvody (1), vloupání (1).

2006

drogy (16), obchod se zbraněmi (4), praní peněz (3), prostituce (2), násilná trč.(2), padělání peněz (2), padělání dokumentů (2), nelegální migrace (2), krádeže (1), majetková trč. (1), vydírání (1), padělání peněz (1), vraždy (1), daně (1), hazardní hry (1).

2007

drogy (10) obchod se zbraněmi (4), násilná trč. (1), padělání peněz a jejich distribuce (1), majetková trč. (1), obchodování se ženami (1), vraždy (1), praní peněz (1), vymáhání dluhů (1), korupce (1), pašování (1).

2008

drogy (14), prostituce/obchod se ženami (6), obchod se zbraněmi (5), praní špinavých peněz (5), násilná trestná činnost (5), krádeže (3), vražda (2), padělání dokladů (2), lichva (2), krádeže aut (2), převaděčství (1), vydírání (1), hazardní hry (1), majetková trč. (1).

Albánci/Kosovští Albánci 2009

drogy (8), mezinárodní obchod se zbraněmi (4), násilná trestná činnost (2), podvody (nespecifikované) (2), krádeže (2), vraždy (1), prostituce (1), loupeže (1), praní peněz (1).

Nejfrekventovanější aktivity čínských skupin v letech 1999-2009

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, a 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009.)

1999

praní peněz (6), nelegální migrace (3), drogy (3), daně (3), obchod s lidmi (3).

2000

nelegální migrace (4), praní peněz (4), prostituce (4), násilná kriminalita (4), drogy (2).

2001

nelegální migrace (8), praní peněz (5), celní podvody (5), drogy (5), padělání dokumentů (4), obchod s lidmi (3).

2002

praní peněz (11), nelegální migrace (9), pašování zboží (6), vydírání (5), drogy (4), porušování ochranné známky (3), padělání zboží (2), celní podvody (2), prostituce (2), vraždy (2), ostatní násilí (2), fiktivní firmy (1), korupce (1), zbraně (1), hazardní hry (1), padělání dokladů (1), únosy (1), loupeže (1), vydírání (1).

2003

vydírání (6), nelegální migrace (5), padělatelství (4), praní peněz (3), pašování (2), drogy (2), hospodářská kriminalita (2), korupce (1), daňové podvody (1), únosy (1), vraždy (1).

2004

nelegální migrace (7), praní peněz (7), padělání dokumentů (3), padělání ochranných známek (3), drogy (2), hospodářská kriminalita (2), korupce (1), fiktivní firmy (1), celní podvody (1), obchodování se ženami (1), podvody (1), prostituce (1), pašování zboží (1), fingování sňatků (1), daňové podvody (1).

2005

praní peněz (11), padělání CD (8), celní podvody (7), nelegální migrace (5), drogy (5), daňové podvody (5), vydírání (4), nelegální výroba alkoholu a cigaret (3), vraždy (2), násilí (2), obchodování s lidmi (2), podvody (2), hazardní hry (2), fiktivní firmy (1), únosy (1), loupeže (1), prostituce (1), podloudnictví (1).

2006

nelegální migrace (10), praní peněz (8), celní podvody (5), padělání CD (4), daňové podvody (4), obchod s lidmi/nucené práce (3), drogy (3), vydírání (3), prostitute/obchod se ženami (2), padělání ochranné známky (1), pašování zboží (1), pašování cigaret (1), majetková trč. (1), vraždy (1), hazardní hry (1).

2007

nelegální migrace (6), padělání (4), obchod s lidmi (3), drogy (3), pašování zboží (3), celní podvody (2), násilí (2), výroba lihu (1), výroba cigaret (1), daňové podvody (1), vydírání (1), vraždy (1), loupeže (1).

2008

Praní peněz (8), nelegální migrace (6), drogy (6), ekonomická kriminalita (4), celní podvody (3), pašování (2), násilná trestná činnost (2), vydírání (2), obchodování s lidmi (1), nelegální výroba lihovina tabáku (1), padělání počítačových, oděvních a jiných výrobků (1), padělání CD (1), porušování ochranné známky a autorských práv (1), daňové podvody (1), korupce (1), obchod s lidmi (1), překupnictví (1).

Číňané 2009

drogy (3), padělání (3), nelegální migrace (2), pašování (2), daňové podvody (2), obchodování s lidmi (1), nelegální dovoz textilních výrobků (1), zneužití ochranných známek (1), korupce (1), praní peněz (1).

Nejfrekventovanější aktivity skupin z Rumunska v letech 2000-2009

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009.)

2003

krádeže (1), padělání (1), překupnictví (1), drogy (1).

2004

padělání (1), kapesní krádeže (1).

2005

kapesní krádeže (4), vydírání (2), drogy (2), krádeže aut (1), prodej padělaného zboží (1), obchodování s lidmi (1), obchod s lidskými orgány (1), nelegální migrace (1), prostitute (1), padělání dokumentů (1).

2006

krádeže (7), prostitute (2), krádeže aut (2), nelegální migrace (1), padělání peněz (1), obchod s lidmi/nucená práce (1), překupnictví (1), praní peněz (1), směnečné podvody (1).

2007

kapesní krádeže (2), drogy (1), krádeže aut (1), krádeže (1), podvody (1).

2008

Padělání peněz/šeků (4), krádeže (3), drogy (2), obchod s lidmi/nucené práce (2), podvody s platebními kartami (2), loupeže (2), prostitute/kuplířství (1), násilná trč. (1), nelegální migrace (1), majetková trestná činnost (1), vydírání (1), lichva (1), krádeže aut (1), podvody (1), kapsářství (1).

Rumuni 2009

Podvody s platebními kartami/padělání platebních prostředků (7), krádeže/kapesní krádeže (3), nelegální migrace (2), drogy (1), loupeže (1), prostitute/kuplířství (1), podvody (1), vylákání peněz (1), překupnictví (1), vloupání do bytů a domů (1), internetová kriminalita (1).

Nejfrekventovanější aktivity bulharských skupin v roce 2000-2009

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009.)

2000

prostitute (6), krádeže aut (3), násilná kriminalita (2), drogy (1).

2001

prostitute (3), krádeže aut (2), padělání (1).

2002

prostitute (5), krádeže aut (3), drogy (1), nelegální migrace (1), násilí (1), krádeže (1), padělání dokladů (1).

2003

prostitute (3), drogy (2), padělání (2), krádeže aut (1), kapesní krádeže (1).

2004

krádeže aut (7), prostitute (6), drogy (4), padělání dokumentů (3), padělání peněz (2), falešné kreditní karty (2), obchod s lidmi (1), obchod se ženami (1), obchod se zbraněmi (1), nelegální migrace (1), krádeže bankovních automatů (1), násilná trestná činnost (1), fiktivní firmy (1).

2005

prostitute (7), drogy (5), vydírání (3), krádeže (3), padělání dokladů (2), bankovní podvody (2), krádeže aut (1), nelegální migrace (1), násilná trč. (1), podvody (1), loupeže (1).

2006

prostitute/obchodování se ženami (8), krádeže aut (6), drogy (5), krádeže (5), padělání peněz (3), padělání dokumentů (3), bankovní podvody (2), obchod s lidmi/nucené práce (1), nelegální migrace (1), překupnictví (1), daňové podvody (1).

2007

prostitute/obchodování se ženami (5) krádeže aut (4), padělání kreditních karet (2), distribuce padělaných peněz (1), výběry na padělky (1), pozměňování platidel (1), podvody (1), bankovní podvody (1), daňové, úvěrové, pojistné podvody (1), praní špinavých peněz (1), drogy (1), nelegální migrace (1), korupce (1), kapesní krádeže (1).

2008

krádeže aut (7), padělání a krádeže platebních karet (6), drogy (5), padělání peněz/šeků (5), násilná trč. (3), prostitute (3), padělání dokladů a dokumentů (2), obchodování se zbraněmi (2), majetková trestná činnost (2), lichva (1), krádeže (1), vykrádání bankovních automatů (1), lichva (1), ovlivňování svědků (1), kapsářství (1).

Bulhaři 2009

padělání peněz/šeků, dokladů (5), padělání a krádeže platebních karet (4), krádeže (3), drogy (2), prostitute (1), obchodování se zbraněmi (1), krádeže aut (1), pašování cigaret (1), migrace/převaděčství (1), celní podvody (1), obchodování s lidmi (otrokářství) (1).

Nejfrekventovanější aktivity slovenských skupin v roce 2000-2009

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009.)

2002

nelegální migrace (1), krádeže (1), podvody (1),

2004

nelegální migrace (3), krádeže (2), vydírání (1), loupeže (1), drogy (1), prostituce (1),

2006

násilná trestná činnost. (4), vraždy (1), obchod se zbraněmi (1), drogy (1), majetková trestná činnost (1), počítačová kriminalita (1), loupeže (1), auta (1), překupnictví (1), krádeže (1), podvody (1),

2007

obchod se zbraněmi (2), hospodářská kriminalita (1), majetková kriminalita (1),

2008

obchod se zbraněmi (1), drogy (1), obchod s lidmi (1), vraždy (1),

Slováci 2009

drogy (3), finanční podvody (1), podvody s nemovitostmi (1), prostituce (1), krádeže (1), krádeže vloupáním (1), loupeže (1), úvěrové podvody (1), padělání dokladů (1), majetková kriminalita (1).

Nejfrekventovanější aktivity čečenských skupin v roce 2000-2009

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009.)

2003

vydírání (2), nelegální migrace (1), prostituce (1), drogy (1), podvodné firmy (1), hazardní hry (1), praní peněz (1), loupeže (1), vraždy (1),

2004

drogy (2), nelegální migrace (2), vydírání (2), násilná trestná činnost (1), obchod s lidmi (1), krádeže aut (1), obchod se zbraněmi (1), krádeže (1), loupeže (1),

2006

vydírání (3), vraždy (2), nelegální migrace (1), drogy (1), praní peněz (1),

v roce **2007** vraždy (1), loupeže (1), vydírání (1), vymáhání dluhů (1), obchodování se zbraněmi (1),

2008

násilná trestná činnost (4), vydírání (2), drogy (1), vraždy (1), obchodování se zbraněmi (1),

Čečenci 2009

vydírání a vybírání výpalného (3), nájemné vraždy (3), obchod se zbraněmi (2), násilná trestná činnost (1) drogy (1), padělání (1).

Nejfrekventovanější aktivity nigerijských skupin v roce 2000-2009

Poznámka: V závorce je počet expertů, kteří činnost uvedli na 1. - 8. místě (z celkového počtu 27 v roce 1999 a 2000, 31 v roce 2001, 21 v roce 2002, 19 v roce 2003, 24 v roce 2004 a 28 v roce 2005, 33 v roce 2006, 17 v roce 2007, 30 v roce 2008 a 2009.)

2004

drogy (1), nelegální migrace (1), falšování dokladů (1), podvody (1), zakládání fiktivních firem (1),

2005

drogy (1), podvody (1),

2006

drogy (1), počítačová kriminalita (1), finanční podvody (1), padělání peněz (1),

2007

drogy (1), finanční podvody (1), zakládání fiktivních firem (1), podvody (1)

2008

drogy (5), nelegální migrace (2), korupce (1), pašování (1), obchod s lidmi (1), padělání (1), hazardní hry (1), násilná trestná činnost (1), krádeže (1), podvody (1).

Nigerijci 2009

drogy (hlavně organizování kurýrní přepravy kokainu a jeho distribuce)(3), **nelegální migrace (1), prostituce (1).**

U **méně zastoupených** skupin (za rok 2009 od 11. do 29. místa) se vyskytovaly následující aktivity.

U Dagestánců bylo zjištěno:

v roce **2002** drogy (1), násilí (1) a vydírání (1),

v roce **2004** násilná trestná činnost (1), drogy (1), vydírání (1), obchodování s lidmi (1), krádeže aut (1), nelegální migrace (1),

v roce **2005** vydírání (1), vymáhání dluhů (1), vraždy (1), loupeže (1),

v roce **2006** vydírání (2), daňové podvody (1), celní podvody (1), vraždy (1), loupeže (1), praní peněz (1), fiktivní firmy (1), korupce (1),

v roce **2007** vydírání (3), loupeže (2), vraždy (2), obchodování se zbraněmi (2), ostatní násilí (1), drogy (1), obchodování s lidmi (1),

v roce **2008**: vraždy (2), prostituce/kuplířství (1), vydírání (1), praní peněz (1),

v roce **2009**: vydírání/výpalné (3), násilná trestná činnost (2), nájemné vraždy (1), prostituce (1), obchodování s lidmi (1)..

U Poláků: bylo zaznamenáno:

v roce **2001** organizovaný obchod s alkoholem (1),

v roce **2002** drogy (1), krádeže aut (1), padělání peněz (1),

v roce **2003** drogy (2), padělání (1), daňové podvody (1), celní podvody (1)

v roce **2004** drogy (1), celní podvody (1), krádeže aut (1)

v roce **2005** drogy (1), nelegální výroba a pašování cigaret (1), pašování zboží(1),

v roce **2008**: drogy (2), krádeže aut (2), nelegální migrace (1), padělání dokladů (1), padělání peněz (1), prostituce (1), pašování (1), podvody (1),

v roce **2009** krádeže (2), drogy (1), podvody (1), pašování cigaret (1), hazardní hry (1), padělání (1), praní peněz (1), majetkovou kriminalitu (1).

U **Palestinců** se v roce **2009** objevily podvody s nemovitostmi (1), úvěrové podvody (1), padělání dokumentů (1).

U **skupin ze Srbska** jsme v roce

2000 zaznamenali: drogy (14), prostituce (7), násilná kriminalitu (5), zbraně (4), vydírání (3), fiktivní firmy (2), krádeže aut (2),

2001 drogy (5), prostituci (4), praní peněz (2), násilnou kriminalitu (2), vydírání (1),

2002 drogy (1), krádeže (1), podvody (1),

2003 drogy (2), praní peněz (2), korupci (2), vydírání (1), krádeže aut (1), krádeže vloupáním (1),

2004 drogy (5), padělání (2), praní peněz (1), daňové podvody (1), pašování (1), obchod se zbraněmi (1),

2005 drogy (3), obchod se zbraněmi (2), praní špinavých peněz (1), loupeže (1), vymáhání dluhů (1), nelegální migraci (1), podloudnictví (1),

2006 drogy (7), vydírání (2), vraždy (2), násilnou trestnou činnost (2), loupeže (2), prostituci (1), auta (1), nelegální migraci (1), praní peněz (1)

2007 padělání peněz, ochranných známek, kolků (1), pašování cigaret (1),

v roce **2008**: drogy (1), nelegální migraci (1), majetkovou trestnou činnost (1), násilnou trestnou činnost (1), krádeže aut (1), podvody s platebními kartami (1), padělání dokladů (1), praní peněz (1), hazardní hry (1), kapsářství (1),

v roce **2009** drogy (1).

U Izraelců

v roce **2005** hazardní hry (3), praní špinavých peněz (1),

v roce **2008**: podvody (bankovní, daňové, úvěrové, směnečné) (4), praní peněz (1), korupce (1),

v roce **2009** podvody s nemovitostmi (1), úvěrové podvody, padělání dokumentů (1).

U Moldavanů

bylo v roce **2006** zaznamenáno vydírání (2), krádeže aut (2)

v roce **2007** krádeže aut (2), padělání (1), drogy (1), vraždy (1), prostituce (1), loupeže (1),

v roce **2008** krádeže aut (1),

v roce **2009** krádeže aut (2).

U Arménů:

jste v roce **2003** zaznamenali vydírání (1) a vymáhání dluhů (1),

v roce **2004** daňové podvody (1) a násilnou trestnou činnost (1),

v roce **2005** vydírání (2), obchod se zbraněmi (1), vraždy (1), loupeže (1), korupci (1),

v roce **2008**: násilnou trestnou činnost (2), nelegální migraci (1), prostituci (1), pašování alkoholu/cigaret (1), nucené práce (1), hazardní hry (1).

V roce **2009** nebyli Arméni uvedeni.

U **Arabů:**

v roce **2000** drogy (3), nelegální migrace (2), korupce (2), praní peněz (1),
v roce **2001** drogy (3), nelegální migrace (2), pašování zbraní (1), fiktivní firmy (1),
v roce **2002** drogy (7), nelegální migrace (5), praní peněz (3), padělání dokladů (2),
prostituce (1), nelegální směna peněz (1), padělání peněz (1), korupce (1), podvody (1),
v roce **2003** drogy (2), nelegální migrace (1),
v roce **2005** drogy (4), obchod se zbraněmi (2), nelegální migrace (1), organizování
prostituce (1), podvody (1), podloudnictví (1),
v roce **2008**: drogy (4), padělání dokladů (2), padělání peněz (2), nelegální migrace (1), praní
špinavých peněz (1), nelegální výroba cigaret a alkoholu (1),
v roce **2009** drogy (1).

U **Makedonců:**

v roce **2004** drogy (1),
v roce **2005** drogy (3), vydírání (3), pašování(1),
v roce **2008**: drogy (1), nelegální migrace (1), podvody s platebními kartami (1), majetková
trestná činnost (1), praní peněz (1) padělání dokladů (1), krádeže aut (1), násilná trestná
činnost (1), hazardní hry (1), kapsářství (1),
v roce **2009** drogy (1), obchodování se zbraněmi (1).

U **Turků**

v roce **2001** drogy (1), hospodářská kriminalita (1),
v roce **2002** drogy (2), pašování (1),
v roce **2003** drogy (1),
v roce **2004** drogy (1), nelegální migrace (1), zakládání fiktivních firem (1),
v roce **2006** drogy (2),
v roce **2007** drogy (1), migrace (1),
v roce **2008** drogy (1), násilná trestná činnost (1), obchod s lidmi (1) padělání oděvních a
jiných doplňků (1),
v roce **2009** drogy (1).

U **Mongolů**

se v roce **2008** vyskytla: nelegální migrace (1), korupce (1), nucené práce (1), násilná trestná
činnost (1),
v roce **2009** nelegální migrace (1) a podvody (1).

U **Holand'anů** jsme v roce **2009** zaznamenali drogy (1) a podvody (1).

U **Němců**

jste v roce **2005** zaznamenali krádeže uměleckých předmětů (1), organizování prostituce (1),
nebezpečné odpady (1), krádeže aut (1),
v roce **2007**: obchodování s zbraněmi (1), obchodování s odpady (1), prostituci (1),
v roce **2008** obchodování se zbraněmi (1), drogy (1), obchodování s lidmi (1),
v roce **2009** drogy (1), podvody (1).

U **Gruzínců**

bylo v roce **2008** zaznamenáno: drogy (1), násilná trč. (1), vydírání (1), loupeže (1), krádeže (1),
v roce **2009** násilná trestná činnost (1), praní peněz (1).

U **Italů** jsme

v roce **2002** zaznamenali praní špinavých peněz (1),
v roce **2003** finanční kriminalitu (1),
v roce **2004** finanční kriminalitu (2), drogy (1), obchod se zbraněmi (1), daňové podvody (1),
praní peněz (1),
v roce **2005** drogy (1), korupci (1), obchod se zbraněmi (1), organizování prostituce (1), praní peněz (1), daňové a úvěrové podvody (1), loupeže (1), vymáhání dluhů (1), podloudnictví /zlato, kůže/ (1),
v roce **2007** praní peněz (1), drogy (1), násilnou trč. (1),
v roce **2008**: drogy (3), obchodování se zbraněmi (2), nelegální migraci (1), obchod s lidmi (1), prostituci (1), nelegální obchodování s předměty movitého kulturního dědictví (1), padělání (1), padělání peněz (1), vraždy (1),
v roce **2009** drogy (1), praní peněz (1), podvody (1), hazardní hry (1).

U **Litevců**

jste v roce 2008 zaznamenali: loupeže/krádeže vloupáním (2), vydírání (1), vymáhání dluhů (1),
v roce **2009** padělání peněz (1).

U **Iráčanů** jsme v roce **2009** zaznamenali nelegální migraci (1), praní peněz (1) a překupnictví (1).

Pro úplnost uvádíme ještě další národnosti, jejichž aktivity byly v rámci organizovaného zločinu na území České republiky zaznamenány v posledních letech, ale za rok 2009 je experti nejmenovali

U **Azerbejdžánců** jsme

v roce **2004** zaznamenali: drogy (1), násilnou trestnou činnost (1), vydírání (1), obchodování s lidmi (1), nelegální migraci (1), krádeže aut (1), v roce 2008: drogy (1), obchodování se zbraněmi (1).

U **Estonců** jsme

v roce 2008 zaznamenali: loupeže/krádeže vloupáním (2), vydírání (1), vymáhání dluhů (1).

U **Lotyšů** se

v roce 2008 vyskytly: loupeže/krádeže vloupáním (2), vydírání (1), vymáhání dluhů (1).

U **Rakušanů**

bylo v roce 2008: obchodování se zbraněmi (1), drogy (1), obchodování s lidmi (1).

Závěrečné shrnutí

Základní data o struktuře a činnosti organizovaných zločineckých skupin na území České republiky získáváme každoročně od roku 1993 prostřednictvím kvalifikovaných odhadů, které na základě anonymních dotazníků sdělují experti ze specializovaných útvarů Policie České republiky. Jako experti jsou dotazováni zkušení pracovníci speciálních útvarů Policie ČR zaměřených na boj proti organizovanému zločinu. **Počet** dotazovaných expertů se pohybuje **mezi 12 - 31**. Vzhledem k tomu, že podle ověřené metodiky expertních šetření je optimální množství mezi 15 - 25, lze počet expertů, které oslovujeme, považovat za dostačující. Díky tomu, že expertní šetření zatím probíhala od roku 1993 každoročně, máme u většiny údajů k dispozici patnáctiletou časovou řadu. Tam, kde ta možnost je, uvádíme kromě údajů o roce 2007 i **dlouhodobé trendy**, abychom využili možnost srovnání. Na začátku roku 2010 proběhlo již sedmnácté šetření, ve kterém experti hodnotili stav za rok 2009. V této kapitole prezentujeme pouze určitou část výzkumných výsledků. Zaměřujeme se na základní kvantitativní údaje, vypovídající o struktuře zločineckých skupin působících na území České republiky a o skladbě jejich zločineckých, případně i podpůrných aktivit.

Z hlediska **stupně organizovanosti** byla podle názoru expertů v letech 1995 - 1999 asi jedna třetina plně rozvinutých skupin. Po 2000 se odhad počtu plně rozvinutých skupin pohyboval kolem 40 %, od roku 2003 jich již bylo poloviny, v roce 2007 jsme zaznamenali více než polovinu plně rozvinutých skupin a v roce 2009 byl odhad podílu skupin s plně rozvinutou strukturou nadpoloviční.

V období od roku 1993 do roku 2008 tvořili **externisté** více než polovinu ze všech členů zločineckých skupin. V roce **2009** už byl zaznamenán o něco nižší podíl. Experti odhadli, že externistů bylo **41 %** a kmenových členů **59 %**. Externisté zajišťují pro zločinecké skupiny materiální zázemí a základní servis. V poslední době často provádějí fiktivní operace, jsou využíváni v rámci fiktivních firem, jsou fiktivními uživateli předmětů používaných k trestné činnosti, podepisují faktury, podávají daňová přiznání. Externisté mohou být také využíváni jako osoby nastrčené na provádění nelegálních finančních operací. Častou náplní činnosti externistů je vyhledávání a typování objektů a subjektů napadení a vyhledávání spolupracovníků. Externí spolupracovníci čím dál ve větší míře zajišťují kontakty s úřady. Zaměřují se na pracovníky státní správy, samosprávy, soudů, policie i pracovníky institucí a různých firem. Většinou se prostřednictvím korupce a uplácení snaží ovlivnit tyto pracovníky, aby jednali v zájmu zločineckých skupin.

Ve skupinách organizovaného zločinu na území České republiky se vyskytují i ženy. Odhad **podílu žen** se v období 2000 - 2009 pohyboval mezi 11-16 %. Nejnižší byl právě v roce **2009**, zmíněných **11 %**. Nejvyšší podíl žen je ve třech oblastech. První oblastí je **obchodování se ženami, kuplířství a obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování**. Druhou oblastí, ve které se ženy v rámci organizovaného zločinu uplatňují, je **zajišťování organizačního zázemí** a managementu zločineckých skupin. Sem patří finanční operace, účetnictví, logistické zabezpečení, zajišťování dopravy, úschova věcí, zbraní, finančních prostředků, překupnictví odcizených předmětů, převod získaných finančních prostředků, legalizace a podvodné přihlašování odcizených vozidel. Třetí oblastí, v níž se ženy specificky uplatňují, je zajišťování **nelegální migrace**. Specifickým způsobem se ženy uplatňují i v rámci **obchodování s omamnými a psychotropními látkami**, ve kterém se nejčastěji vyskytují jako dealerky nebo provádějí nábor kurýrů s omamnými a psychotropními látkami. Ženy se podílejí na **finanční kriminalitě**: praní peněz, daňových, bankovních,

úvěrových, pojišťovacích, celních podvodech, korupci podvodech s platebními kartami, zakládání fiktivních firem. Často jsou na ně prepisovány majetky.

Podíl mezinárodního a domácího prvku ve skupinách organizovaného zločinu na území České republiky sledujeme pravidelně od roku 1993. S výjimkou roku 2005, kdy mírně převážil český prvek, bylo od počátku 90.let mezinárodního prvku mírně přes polovinu a domácího mírně pod ni. V roce 2009 odhadli experti, že v rámci organizovaných zločineckých skupin působí **55 %** zahraničních účastníků a **45 %** domácích. Kromě toho můžeme rozlišit, že z hlediska národnostního složení, je kolem poloviny skupin smíšených, téměř kolem 1/3 je ryze mezinárodních a kolem 1/4 ryze českých. Ve smíšených skupinách, pak mírně převažují skupiny vedené cizinci, kde Češi plní pomocné role.

Posoudíme-li zastoupení pachatelů ve strukturách organizovaného zločinu na území České republiky **podle jednotlivých cizích národností** z dlouhodobého hlediska, pak trvale **nejsilněji** jsou v organizovaném zločinu na území České republiky zastoupeni **Ukrajinci a Rusové**. Po roce 2000 se do této nejsilnější skupiny dostali **Vietnamci a Albánci** (většinou kosovští) a od té doby jejich podíl neustále vzrůstá. Od roku 1998 poněkud klesá poměrné zastoupení **Číňanů**. V roce 2008 jsou Číňané na konci první skupiny, indexově spíše pak již někde mezi první a druhou skupinou. V 90. letech patřili do této nejsilnější skupiny také občané bývalé Jugoslávie. S rozpadem Jugoslávie na několik menších států se kolem roku 1999 podíl Jugoslávců výrazně snižoval.

Střední skupinu tvoří **Rumuni** (jejichž zastoupení stoupá), **Bulhaři** (jejichž zastoupení klesá). V roce 2008 se do ní dostali **Čečenci**. Dostávají se sem **Nigerijci a Dagestánci**. Následují ještě **Poláci a Chorvaté**. Po roce 2000 se začali dosti silně vyskytovat **Slováci**, ale v roce 2008 je již experti významněji nezaznamenali. V roce 2009 se naopak Slováci dostali do čela střední skupiny mezi Bulhary, Rumuny a Čečence. Ve třetí skupině následují příslušníci více než patnácti národností: **Palestinci, Izraelci, Srbové, Moldavané, Maďaři, Arméni, Arabové, Makedonci, Turci, Mongolové, Gruzínci** a nakonec i **Italové, Holanďané, Němci, Litevci**, v předchozích letech i Lotyšci a Estonci, Iráčané.

Od roku 1993 zjišťujeme každoročně expertní odhad **nejrozšířenějších forem činností** organizovaného zločinu na území České republiky. Mezi nejrozšířenější trvale patří **krádeže automobilů, organizování prostituce, od roku 1994 výroba, pašování a distribuce drog**. Ke zmíněné trojici se - na přechodnou či trvalejší dobu - občas přibližuje některá z dalších, téměř čtyř desítek činností. Tak v letech 1993-1998 patřily mezi nejrozšířenější činnosti krádeže uměleckých předmětů, v letech 1996 a 1997, 2002 a 2005 daňové, úvěrové, pojistné a směnečné podvody, občas se těsně za nejrozšířenějšími objevila značně kolísající korupce. V letech 1998-2004 se mezi nejrozšířenější činnosti organizovaných zločineckých skupin dostala nelegální migrace. Od roku 2005 její podíl začíná klesat. V roce 2006 se mezi rozšířené činnosti dostalo praní peněz a padělání dokumentů, peněz a mincí, došlo i ke značnému vzestupu počítačové kriminality. Od roku 2005 se významně projevuje i nelegální výroba a pašování alkoholu nebo cigaret. Rok **2009** přinesl další **vzestup aktivit spojených s finanční kriminalitou**. Aktivity jako legalizace výnosů z trestné činnosti, korupce, daňové, úvěrové, pojišťovací a směnečné podvody, bankovní podvody, zakládání podvodných a fiktivních firem, podvody s platebními kartami se vklínily mezi tradičně nejrozšířenější, jako jsou krádeže motorových vozidel, výroba, pašování a distribuce drog. Mezi dosti rozšířené se dostalo i **zneužití počítače k trestné činnosti**. Poměrně kleslo až dosud velice rozšířené organizování prostituce, včetně obchodování se ženami, pokračuje pokles krádeží uměleckých předmětů, pomalu klesá i

nelegální migrace, prudce kleslo vydírání a vybírání poplatků za „ochranu“. Na hranici 50 % se dostaly vraždy, to znamená, že jako rozšířené je uváděla méně než polovina expertů. Pod hranicí 50 % byly v roce 2009 kriminalita proti informačním a komunikačním technologiím, mezinárodní obchod se zbraněmi a výbušninami. Téměř bezvýznamný byl nelegální vývoz a dovoz nebezpečných odpadů a zanedbatelné bylo obchodování s lidskými orgány.

Některé změny naznačují, jak organizované zločinecké skupiny vyměňují formy, které byly pro ně v určité době zdrojem vysokých zisků za formy, které jsou z tohoto hlediska atraktivnější. Například krádeže uměleckých památek byly – pravděpodobně i v návaznosti na dosti rozvinutou síť před rokem 1989 – v první polovině 90. let spolu s krádežemi aut jednou z nejrozšířenějších činností organizovaného zločinu. Podobně se projevil po roce 2005 pokles u nelegální migrace. Ve spojení s organizovaným zločinem není na území České republiky příliš vysoká ani násilná kriminalita ve vztahu ke společnosti i mezi skupinami. Organizované skupiny zřejmě dosahují vysoké zisky pro ně snadnější cestou, prostřednictvím kontaktů, korupce, jednáním a – kromě vyřizování účtů uvnitř skupin – nemusejí zřejmě k hrubému násilí vůbec sahat. V posledních letech jsme naopak zaznamenali výrazný vzestup u nelegální výroby a pašování alkoholu nebo cigaret a u kriminality spojené s počítačovými systémy.

V roce **2009** označili experti za nejvýznamnější **zárodečné činnosti**: nelegální vývoz a dovoz nebezpečných odpadů, kriminalitu proti informačním a komunikačním technologiím, obchodování s lidskými orgány.

Od roku 1999 pravidelně zjišťujeme, jakými aktivitami se na území České republiky zabývají **jednotlivé zahraniční skupiny**.

Vietnamci se zaměřují na výrobu, transport a pašování drog, padělání dokumentů, CD, elektroniky, textilu, kosmetiky, nedovolenou výrobu alkoholu a cigaret, nelegální migraci, daňové podvody, praní peněz, obchodování s lidmi za účelem nucené práce, celní podvody. Částečně se u nich objevuje také organizování prostitutek a kuplířství, násilná trestná činnost, vybírání výpalného, zakládání fiktivních firem, podvody s nemovitostmi. Pro **Ukrajince** je charakteristické vydírání a vybírání výpalného, prostitutek, kuplířství a obchodování se ženami, násilná trestná činnost, včetně vražd, loupeže. V poslední době se zabývají i krádežemi aut a obchodováním s lidmi za účelem nucené práce, obchodování se zbraněmi, podvody s nemovitostmi. **Rusové** se, podobně jako Ukrajinci, zaměřují na vydírání a vybírání výpalného, vraždy a ostatní násilnou trestnou činnost, prostituci. Podílejí se na obchodování se zbraněmi a s lidmi. Na rozdíl od Ukrajinců se u nich objevuje i sofistikovanější ekonomická kriminalita: praní peněz, korupce, zakládání fiktivních firem, finanční podvody. Částečně se u nich objevují drogy, vymáhání dluhů, krádeže aut, krádeže, loupežná přepadení, podvodné firmy, podvody s nemovitostmi. **Albánské** skupiny se podílejí zejména na pašování a distribuci drog. Objevuje se u nich i mezinárodní obchod se zbraněmi, násilná trestná činnost, včetně vražd. **Číňané** se dlouhodobě zaměřují na nelegální migraci. V menší míře se u nich objevuje to, co u Vietnamců: daňové podvody, praní peněz, celní podvody, padělání CD/video, padělání ochranné známky, pašování zboží, pašování cigaret. Do určité míry se podílejí i na obchodování s lidmi za účelem nucené práce, pašování drog, vydírání. V roce 2009 jsme u Číňanů zaznamenali drogy.

U **Rumunů** převažují krádeže. Kromě nich se Rumuni podílejí na prostituci, krádežích aut, nelegální migraci, obchodování s lidmi za účelem nucených prací. V roce 2009 jsme u Rumunů zaznamenali vysoký výskyt podvodů s platebními kartami a padělání

platebních prostředků. Pro **bulharské** skupiny je typický podíl na prostituci a obchodování se ženami a na krádežích aut. Objevuje se u nich i obchodování s drogami a v poslední době i obchodování s lidmi za účelem nucené práce. V roce 2009 jsme u Bulharů zaznamenali vysoký výskyt: padělání peněz, šeků, dokladů, padělání a krádeží platebních karet. **Slováci** se do roku 2009 vyskytovali v rámci organizovaného zločinu na území České republiky dosti sporadicky. Vzhledem k územní blízkosti se zaměřovali především na nelegální migraci. Dost silně u nich byla zastoupena násilná kriminalita. Ojediněle se u nich vyskytly: obchod se zbraněmi, krádeže, vydírání, loupeže, drogy, prostituce, majetková trestná činnost, počítačová kriminalita. **V roce 2009 se jejich podíl značně zvýšil.** Zaznamenali jsme u nich: drogy, finanční podvody, podvody s nemovitostmi, organizování prostituce, krádeže vloupáním, úvěrové podvody, padělání dokladů, majetkovou kriminalitu. U **Čečenců** jsme zaznamenali: vydírání a vybírání výpalného, nájemné vraždy a další násilnou trestnou činnost, obchod se zbraněmi. **Nigerijci** se zaměřovali především na drogy. Objevovale se u nich také nelegální migrace, zakládání fiktivních firem, finanční podvody, počítačová kriminalita i násilná trestná činnost, nově i prostituce. **Dagestánci** se zaměřovali hlavně na vydírání a vybírání poplatků za „ochranu“, násilnou činnost, včetně nájemných vražd. Vyskytla se u nich i nelegální migrace, obchodování s lidmi, obchodování se zbraněmi, nezákonné vymáhání dluhů, prostituce a kuplířství. U **Poláků** se po roce 2000 vyskytovalo hlavně obchodování s drogami. Kromě toho se podíleli na krádežích aut, ale zdaleka ne v takové míře jako v polovině 90. let. Dále se u nich vyskytoval organizovaný obchod s alkoholem, nelegální výroba a pašování cigaret, pašování zboží, padělání dokladů a peněz, celní a daňové podvody. U **Palestinců** se v roce 2009 objevily podvody s nemovitostmi, úvěrové podvody, padělání dokumentů.

U skupin ze **Srbska** jsme po roce 2000 většinou registrovali drogovou kriminalitu. Kromě ní se u nich vyskytovala i násilná kriminalita, včetně vražd, obchodování se zbraněmi, prostituce, vydírání, zakládání fiktivních firem, padělání peněz, ochranných známek, kolků, pašování cigaret, podvody s platebními kartami. **Izraelci** se zatím zaměřovali na hazardní hry a podvody (bankovní, daňové, úvěrové, směnečné), praní peněz, korupci. V roce 2009 jsme u nich zaznamenali podvody s nemovitostmi, úvěrové podvody, padělání dokumentů. U **Moldavanů** jsme zaznamenávali vydírání, krádeže aut, padělání, drogy, prostituci, loupeže i vraždy. U **Arménů** jsme zaznamenávali vydírání a vymáhání dluhů, daňové podvody a násilnou trestnou činnost, obchod se zbraněmi, vraždy, loupeže, nelegální migraci, prostituci, pašování alkoholu/cigaret, obchodování s lidmi za účelem nucených prací, hazardní hry. U **Arabů, Makedonců, Turků, Gruzínců, Holand'anů,** se vyskytovala zejména drogová kriminalita. U **Mongolů** se v roce 2008 vyskytla: nelegální migrace, korupce, obchodování s lidmi za účelem nucených prací, násilná trestná činnost, v roce 2009 nelegální migrace a podvody. U **Němců** byly po roce 2005 zaznamenány krádeže uměleckých předmětů, organizování prostituce, nelegální vývoz nebezpečných odpadů, obchodování se zbraněmi, drogy, obchodování s lidmi. U **Italů** jsme zaznamenávali finanční kriminalitu, praní špinavých peněz, drogy, obchod se zbraněmi, podloudnictví (zlato, kůže), nelegální obchodování s předměty movitého kulturního dědictví. U **Litevců** jsme zaznamenali: loupeže/krádeže vloupáním, vydírání, vymáhání dluhů, padělání peněz. U **Iráčanů** jsme v roce 2009 zaznamenali nelegální migraci, praní peněz a překupnictví.

Závěrem považujeme za nutné připomenout, že expertízy pojmáme převážně jako kvalitativní typ šetření, v němž experti většinou formulují názory, postoje, argumenty. Kvalitativní typ dat, jakož i úvahy, které vycházejí z dat kvantitativního charakteru, publikujeme v obecnějších studiích. V této kapitole se snažíme zachovat podrobné kvantitativně zpracované výpovědi expertů o tom, které činnosti organizovaného zločinu jsou

nejrozšířenější, jaké je složení skupin, čím se zabývají skupiny podle národnosti. Tyto poznatky prezentujeme v tabulkách a grafech, ve kterých – tam, kde je to možné - zachycujeme dlouhodobé trendy. Výsledek by měl sloužit jednak k základní orientaci v problematice a využít by měl být především jako podklad pro souhrnněji a hlouběji zpracované studie.

Kapitola 3

Co přinesly policejní statistiky v roce 2009 o obětech kriminality v ČR

V této kapitole se čtenáři setkávají s údaji o obětech kriminality naposledy v takové podobě, na kterou jsou již mnoho let zvyklí. Od roku 2010 začal platit v České republice nový trestní zákoník, a proto příště, pokud budeme mít možnost policejní údaje o obětech kriminality i nadále podrobněji zpracovávat a prezentovat, bude mít tato část publikace možná i vzhledem k jinému paragrafovému označení trestných činů již trochu jinou podobu.

Nicméně zatím se věnujeme roku 2009, který přinesl v ČR pokud jde o tematiku obětí kriminality např. následující události. K 1.4.2009 vstoupila v účinnost novela trestního řádu, jejímž cílem je více chránit osobnost a soukromí obětí trestné činnosti, omezit okruh informací poskytovaných veřejnosti o obětech a zabránit zveřejňování jejich osobních údajů, fotografií apod. Zaměřena byla na osoby mladší 18 let a oběti některých trestných činů jako např. znásilnění, pohlavní zneužívání, obchodování s lidmi. Od 1.1.2009 zákon o Policii ČR nově upravil tzv. vykázaní, které slouží k ochraně ohrožené osoby (oprávněnost vykázat násilníka/násilnici z bytu nebo domu i jeho bezprostředního okolí). Proběhlo rovněž pilotní šetření Českého statistického úřadu pro EUROSTAT k zamýšlenému mezinárodnímu výzkumu obětí kriminality. Ten se plánuje do budoucna provádět pravidelně v členských zemích Evropské unie, aby alespoň v některých oblastech trestné činnosti bylo možné zasažení obyvatelstva kriminalitou jednotlivých členských států srovnávat prostřednictvím údajů získaných jednotnou metodou. Dále se např. konala v Praze mezinárodní konference na téma „Ochrana dětí a ostatních zranitelných obětí v trestním řízení“. Z dalších událostí souvisejících s oběťmi zmiňme jako zajímavost, že v diskutovaném roce webové stránky Bílého kruhu bezpečí byly vybrány oddělením archivace Národní knihovny ČR jako kvalitní zdroj, který bude uchován do budoucna a stane se součástí českého kulturního dědictví¹⁰.

Protože tato kapitola, jak bylo výše předznamenáno i v jejím názvu, se soustřeďuje na analýzu policejních údajů o osobách poškozených trestnou činností, zaměříme se v dalším textu tímto směrem. Dříve než přistoupíme k podrobnějšímu rozboru policejních údajů o evidovaných obětech kriminality v naší republice za období jednoho roku (zde roku 2009), stručně jako obvykle úvodem připomeneme, proč se policejními daty o obětech zabýváme a také jakým způsobem policie údaje o obětech trestné činnosti zjišťuje.

Policejní údaje o osobách poškozených trestnou činností rozebíráme proto, že tato data jsou dlouhodobě každoročně stejným způsobem celorepublikově Policií ČR sbírána. Ačkoli se týkají jen policií evidovaných obětí kriminality, jsou stále důležitým a nepostradatelným zdrojem souhrnných informací o obětech kriminality na území celé naší republiky. Lze z nich s určitými omezeními (viz dále) usuzovat i na některé vývojové tendence v dané oblasti na teritoriu našeho státu.

---

¹⁰ Viz www.bkb.cz. Bílý kruh bezpečí se zaměřuje speciálně na pomoc obětem trestné činnosti.

Vedle policejních údajů o obětech kriminality (tedy o osobách, které byly trestnou činností bezprostředně poškozeny nebo ohroženy) jsou v ČR o obětech trestné činnosti dostupné rovněž jak některé dílčí údaje (zaznamenané např. organizacemi, které se snaží pomáhat obětem zločinu), tak i některé reprezentativní údaje z různě zaměřených, především pak viktimologických, výzkumů.

V této kapitole uvedené údaje o obětech trestné činnosti pocházejí z dat, která Policie České republiky sbírá a zaznamenává při evidování trestného činu, tedy během krátkého období od okamžiku, kdy trestný čin vede v patrnosti. Údaje o těchto obětech nejsou ale samotnou policií standardně dosud podrobně zpracovávány a zveřejňovány. Dále proto o policejních datech týkajících se obětí kriminality obšírněji informujeme.

Níže uváděná a analyzovaná data o obětech trestných činů byla od Policie ČR vyžádána Institutem pro kriminologii a sociální prevenci za účelem přípravy publikace o kriminalitě v České republice, tentokrát v roce 2009.

* * *

Při interpretaci dále prezentovaných údajů o evidovaných obětech trestné činnosti za rok 2009 na území České republiky z dat Policie ČR je nutné brát v úvahu následující skutečnosti:

a) V terminologii policejní statistiky týkající se kriminality jsou lidé, kteří se stali oběťmi trestné činnosti, registrováni jako tzv. 'objekty napadení-osoby'. Policie ve své statistice pak dále eviduje ve formuláři o trestném činu vedle 'objektů napadení osob' také 'objekty obecné kriminality', 'objekty hospodářské kriminality' a 'soukromé objekty'.

b) Ve formuláři o trestném činu jsou mezi objekty napadení-osobami zvlášť registrovány 'osoby-muži' a 'osoby-ženy' (tedy jednotlivci), které je možno dále členit podle věku, taktického a sociálního hlediska, podle následků trestné činnosti (úmrtní, zranění, jiné následky, bez následků) a zvlášť jsou registrovány 'osoby-skupiny osob' (s možností třídění pokud jde o strukturu skupiny, věkové složení skupiny, taktické hledisko, další hledisko a pokud jde o následky trestné činnosti: úmrtní, zranění, jiné následky, bez následků).

c) U osob, které tvoří 'objekty napadení - skupiny osob', není vždy technicky možné zjistit jejich pohlaví, protože v číselníku ke struktuře skupiny je Policií ČR rozlišováno následující členění osob:

1. muž a žena	B. jeden muž, tři ženy	K. tři muži	S. šest žen
2. dva muži	C. dva muži, jedna žena	L. čtyři muži	T. čtyři muži, jedna žena
3. dvě ženy	D. dva muži, dvě ženy	M. pět mužů	U. čtyři muži, dvě ženy
4. více mužů než šest	E. dva muži, tři ženy	N. šest mužů	V. pět mužů, jedna žena
5. více žen než šest	H. tři muži, jedna žena	O. tři ženy	W. jeden muž, čtyři ženy
6. jiné složení skupiny	I. tři muži, dvě ženy	P. čtyři ženy	X. dva muži, čtyři ženy
A. jeden muž, dvě ženy	J. tři muži, tři ženy	R. pět žen	Z. jeden muž, pět žen

Dále potom rovněž, vzhledem ke způsobu policií prováděné kategorizace věkového složení skupiny, nelze získat údaje o věku všech poškozených tvořících skupiny osob.

d) Policejní statistika sleduje pro své potřeby tam, kde objektem napadení byla skupina, obvykle jen počet skupin.

e) Při interpretaci počtů obětí kriminality evidovaných Policií ČR je třeba, aby si uživatel údajů rovněž uvědomil, že policií realizovaná evidence obětí kriminality - „objektů napadení: osob“ je prováděna následujícím způsobem. Policie ve formuláři o trestném činu (pol. 08 - objekt napadení) při evidenci do formuláře zaznamenává JEN JEDNU VARIANTU z celku šesti variant objektů napadení (tedy volí jednu z následujících variant již výše uvedených: muž, žena, skupina osob, objekty obecné kriminality, objekty hospodářské kriminality, soukromý objekt).

Lze pak usuzovat, že při evidenci např. majetkové kriminality může být policií evidován přednostně objekt napadení „věcný“ (např. objekt hospodářské kriminality) před „živým“ objektem napadení - osobou. Policie pro své potřeby z profesního hlediska může upřednostňovat např. právě u majetkové kriminality poznatky o předmětu útoku pachatele (peníze, věc atd.) a až druhotným zájmem je zjistit, komu bylo vlastně ublíženo. Poškozená osoba-oběť trestné činnosti se tak vůbec nemusí u majetkové kriminality dostat do policií vykazované evidence.

f) Při interpretaci počtů evidovaných obětí kriminality zaznamenaných Policií ČR je dále rovněž třeba, aby si uživatel uvědomil, že v nich nejsou obsaženy údaje z oblasti tzv. latentní kriminality, tedy uváděné počty neobsahují např. osoby postižené trestnou činností, které svoje poškození oficiálně neohlásily apod.

Ze skutečností uvedených v bodech a) - e) tedy vyplývá, že u dále námi předkládaných údajů získaných z dat Policie ČR je odpovídající používat pojem minimální počet evidovaných obětí trestné činnosti.

Celkový minimální počet policií evidovaných obětí kriminality v ČR se vypočítává následujícím způsobem: počty osob, které tvoří „objekty napadení-skupiny osob“ se přičtou k počtům „objektů napadení-osobám /mužům a ženám/“. (Další úplně přesné členění sumy všech těchto osob podle jejich věku či pohlaví, jak jsme již konstatovali výše, není technicky možné).

* * *

Výše uvedeným způsobem bylo z údajů Policie ČR zjištěno, že v naší republice minimální počet evidovaných obětí kriminality v roce 2009 činil 48 499 jedinců¹¹.

Z porovnání tohoto údaje s údajem o minimálním počtu policíí evidovaných obětí kriminality /osob/ za předcházející rok 2008 plyne, že v roce 2009 se policíí zaevidované množství kriminalitou poškozených jednotlivců poněkud snížilo - bylo zaznamenáno o 351 obětí méně. (Viz tabulka č. 4 v této kapitole či graf č.14 uvedený v prvním příspěvku této publikace, podrobněji potom i příloha č. 1¹² této kapitoly.)

Z výše uvedeného grafu týkajícího se vývoje minimálních počtů policíí evidovaných napadených osob v letech 2000-2009 je zřejmé, že od roku 2001 do roku 2005 počet evidovaných obětí kriminality každým rokem postupně narůstal, v některých zmíněných letech dosti razantně. V roce 2006 byl zaznamenán oproti roku 2005 úbytek policíí evidovaných obětí kriminality a obdobný počet obětí jako v roce 2006 byl pak PČR zaznamenán i v roce 2007. V roce 2008 se oproti roku 2007 počet osob poškozených trestnou činností poněkud snížil. Snížil se i počet obětí v roce 2009 oproti roku 2008, ale jak bylo zřejmé z výše uvedeného, nikoli dramaticky (o 351 osob).

Graf č. 1 uvedený v této kapitole ukazuje vývoj počtu policíí evidovaných objektů napadení - osob v období let 2000 až 2009, a to podle policejního členění na muže, ženy a skupiny osob. V roce 2009 oproti roku 2008 je zřejmé snížení minimálního evidovaného počtu kriminalitou poškozených mužů (o 794 osob), u žen byl patrný mírný nárůst poškozených osob (o 345 osob). V roce 2009 bylo PČR zaevidováno minimálně 21 789 obětí-mužů a minimálně 21 456 obětí-žen. Počet objektů napadení - skupin osob byl v roce 2009 oproti roku 2008 poněkud vyšší (o 65 skupin více). V roce 2009 se jednalo o 2110 skupin a bylo také současně zaznamenáno o 98 více osob ve skupinách obětí než v roce předcházejícím (celkem v r. 2009 5254 osob ve skupinách). Vybrané podrobnější údaje o jednotlivcích tvořících objekty napadení - skupiny osob a o počtech skupin obětí u jednotlivých trestných činů viz příloha č. 4 a 5. (Další údaje o evidovaných obětech kriminality v roce 2009 dělených z různých hledisek viz v přehledu přílohy č. 1-3, č. 6-12.)

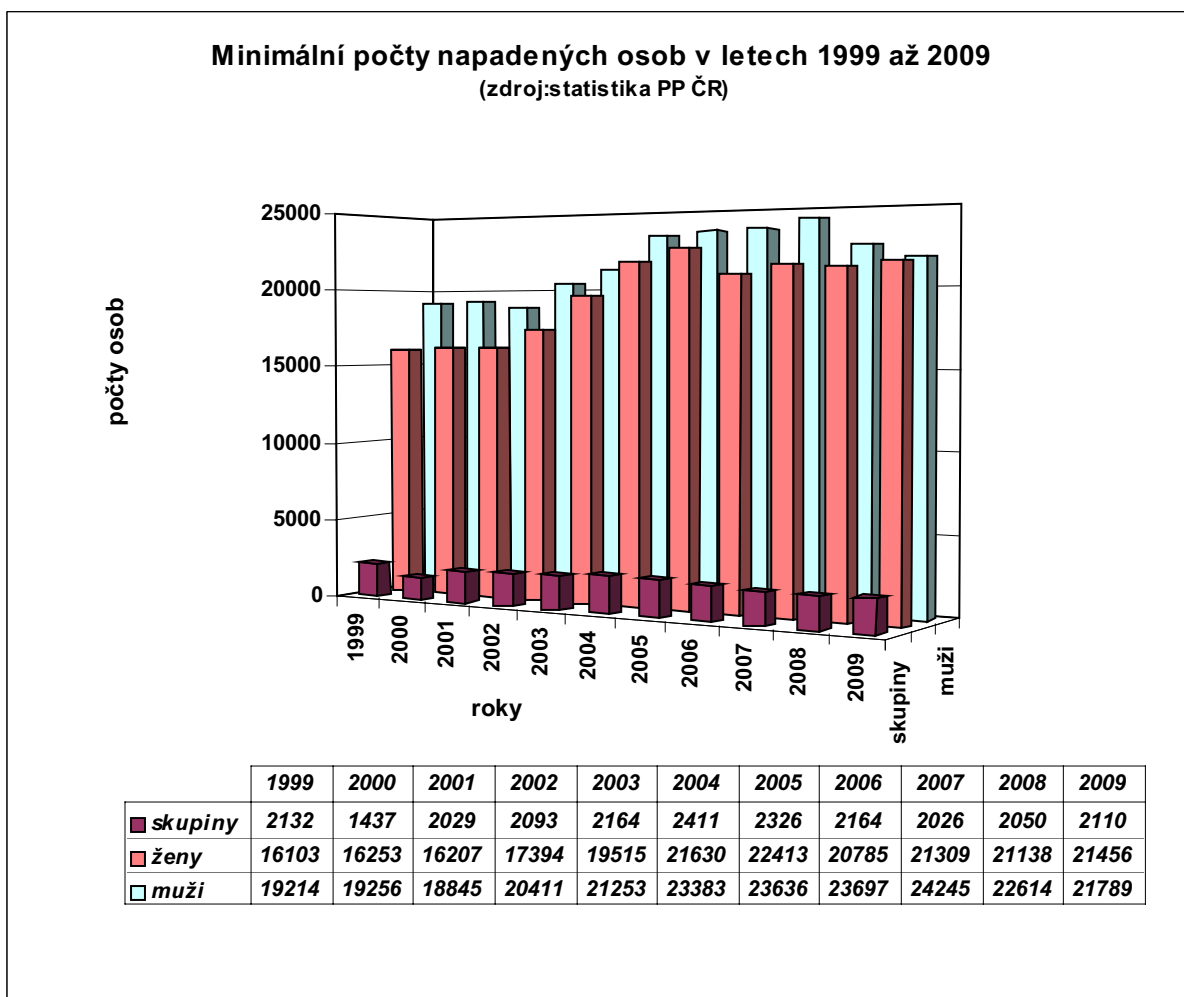
---

¹¹ Protože jako zdroj dat o obětech trestné činnosti byly použity neopravené (nevyčištěné) sestavy dat Policie ČR, některé údaje uváděné v tabulkách, grafech a přílohách se mohou mírně lišit.

¹² Technicky se podílela na přípravě tabulek v přílohách č. 1-12 této kapitoly Věra Tomková.

Graf č. 1

Minimální počty evidovaných objektů napadení - osob /mužů, žen/ a skupin osob v ČR v letech 1999-2009 (Zdroj: statistika PPČR)

* * *

Z podrobnějšího rozboru *minimálního počtu policíí evidovaných objektů napadení - osob v roce 2009 v České republice* (viz tabulka č. 1) rovněž vyplývá, že nejvíce osob mezi všemi evidovanými oběťmi trestné činnosti bylo na území naší republiky v roce 2009, právě tak jako v letech předcházejících, poškozeno krádežemi (59,1), dále pak loupežemi (10,4 %) a úmyslným ublížením na zdraví (10,1 %). Další značná část obyvatel byla poškozena v roce 2009 takovými trestnými činy jako je vydírání (3,1 %), nebezpečné vyhrožování (4,3 %). 1,1 % jedinců mezi oběťmi evidovanými policíí bylo poškozeno ublížením na zdraví z nedbalosti, 1,2 % týráním osoby žijící ve společném obydlí, 1,9 % pohlavním zneužíváním, 1,0 % znásilněním. Srovnání rozdílů v zastoupení obětí vybraných druhů trestné činnosti v celkovém evidovaném množství obětí kriminality v ČR v roce 2009 oproti roku 2008 lze pak sledovat v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1

Rozdíly zastoupení obětí vybraných druhů trestné činnosti v celkovém minimálním počtu policíí evidovaných obětí kriminality v České republice v roce 2009 oproti roku 2008
(Z podkladů PP ČR zpracovala M.Martinková)

Heslo takticko statistické klasifikace	§§ tr.zák.:	Podíl obětí na celkovém počtu policíí evidovaných obětí tr.č. za uvedený rok v %	Rozdíl podílu obětí na celkovém počtu policíí evid. obětí tr.č. v r. 2009 oproti r. 2008	Rozdíl v počtu obětí v celkovém množství policíí evid. obětí tr. č. v r. 2009 oproti r.2008
		<i>rok 2009</i>	<i>%</i>	<i>Abs.</i>
Krádež	247	59,1	+ 1,5	+ 545
Loupež	234	10,4	+ 0,2	+ 56
Vražda /vč.pokusu/	219	0,4	-0,1	-7
Úmyslné ublížení na zdraví	221,222	10,9	-1,1	-552
Ublížení na zdraví z nedbalosti	223,224	1,1	-0,1	-43
Nebezpečné vyhrožování	197a	4,3	-0,2	-127
Vydírání	235	3,1	-0,1	-71
Pohlavní zneužívání	242,243	1,9	+0,1	+29
Násilí na veřejném činiteli	153,154, 155,156	2,8	0	-3
Omez. a zbavení osobní svobody	231,232	0,6	-0,1	-80
Znásilnění	241	1,0	-0,1	-52
Týrání svěřené osoby	215	0,5	+0,1	+10
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	1,2	-0,1	-15
Obchodování s lidmi	232a	0,1	-0,1	-77
Ostatní násilné trestné činy	^{x/}	0,4	+0,1	+12

^{x/} V roce 2009 byly policíí pod tímto heslem zahrnuty §§ 230,233,196 TZ, v roce 2008 §§ 230,196 TZ

Jestliže sledujeme zvláště oběti **vraždy** /vč.pokusu/ (§ 219 tr. zák.), ty tvořily v roce 2009 0,4 % (0,44 %) minimálního počtu všech policíí evidovaných objektů napadení - osob (213 jedinců). Činí to, pokud jde o procentový podíl obětí vraždy na policíí evidovaném minimálním počtu všech obětí kriminality za jmenovaný rok o 0,1 % méně než v roce předcházejícím (v absolutních četnostech o 7 osob méně než v roce 2008). Viz též tabulka č. 2.

Z uvedených obětí vraždy a pokusu o ni v roce 2009: 52,1 % osob přišlo o život (111 jednotlivců), zraněno bylo 37,6 % obětí (80 osob). Z obětí vražd za rok 2009 jich dalších 5,2 % (11 osob) utrpělo tzv. jiné následky a totéž množství obětí vraždy bylo tzv. bez následků (viz příloha č. 1).

Tabulka č. 2

Počty policíí evidovaných obětí trestného činu vraždy /včetně pokusu/ (§ 219 tr. zák.) v období let 1996 až 2009 v ČR - minimální počty obětí. (Z podkladů PP ČR zpracovala M.Martinková)

Rok:	Oběti tr. činu vraždy (vč.pokusu) (§ 219 tr. zák.)
1996	291
1997	310
1998	343
1999	290
2000	321
2001	275
2002	258
2003	264
2004	249
2005	208
2006	247
2007	214
2008	220
2009	213

Oběti vražd /vč. pokusu/ za rok 2009 (213 osob) tvořilo nejméně 42,7 % mužů (91 osob) a nejméně 31,0 % žen (66 osob). Zhruba čtvrtinu obětí vražd tvořily osoby ve skupinách (26,3 %, 56 osob - bez rozlišení pohlaví). Mezi oběťmi vraždy byli nejméně 4 chlapci a 6 dívek ve věku do 6 let, 1 dívka ve věkové kategorii od 6 do 15 let a 3 dívky ve věku adolescentním. Pokud jde o jedince starší 60 let, oběťmi vraždy se stalo v roce 2009 nejméně 23 osob v tomto věku (10 mužů a 9 žen, 4 osoby ve skupině osob /bez rozlišení pohlaví/) – z nich ve věkové kategorii 70 let a více se jednalo o 5 žen a 3 muže.

* * *

Pokud nahlížíme celkový minimální počet Policíí ČR evidovaných napadených osob - obětí v roce 2009 **Z HLEDISKA NÁSLEDKŮ**, které trestná činnost na napadených lidech zanechala, pak z tabulky č. 3 i z přílohy č. 1 plyne, že **0,7 %** obětí (tj. 321 osob) **zemřelo** v daném roce v důsledku vůči nim spáchaných trestných činů.

Zraněno bylo **15,3 %** obětí kriminality.

Jiný následek trestného činu (např. poškození či ztráta majetku, psychický šok apod.) byl zaznamenán u zhruba dvou třetin obětí (**67,4 %** obětí, z nichž asi 70 % tvořily oběti trestného činu krádeže (72,1 %).

Tzv. bez následků (vážných) bylo podle záznamů Policie ČR **16,6 %** obětí trestné činnosti.

Tabulka č. 3

Rozdíly zastoupení obětí v celkovém minimálním počtu policíí evidovaných obětí kriminality v ČR v roce 2009 oproti roku 2008 - u policíí sledovaných následků trestných činů.
(Z podkladů PP ČR zpracovala M.Martinková)

Následky pro oběti:	Podíl obětí na celkovém počtu policíí evidovaných obětí tr.č.za uvedený rok v %	Rozdíl podílu obětí na celkovém počtu policíí evid. obětí tr.č. v r. 2009 oproti r. 2008	Rozdíl počtu obětí v celkovém množství policíí evid. obětí tr. č. v r. 2009 oproti r.2008
	rok 2009	%	Abs.
Úmrtí	0,7	0	-39
Zranění	15,3	- 1,2	-631
Jiný následek	67,4	0	-179
Tzv. bez následku	16,6	+1,2	+498

Z dat uvedených v tabulce č. 3, která se týká následků kriminality pro oběti, vyplývá, že v minimálním počtu všech policíí evidovaných obětí v roce 2009, ve srovnání s rokem 2008, *se zvýšil* procentový podíl osob tzv. bez následku, a to o 1,2 % (v absolutních četnostech se jednalo o zvýšení počtu obětí proti roku předcházejícímu o 498 osob). *Snížil* se procentový podíl zraněných osob o 1,2 % (v absolutních četnostech se jednalo o snížení počtu obětí proti roku předcházejícímu o 631 osob). Na *stejně* procentové úrovni zůstaly počty obětí s tzv. jiným následkem (v absolutních počtech snížení o 179 osob) a počty osob, které v důsledku trestné činnosti páchané vůči nim zemřely (v absolutních počtech snížení o 39 osob).

Mezi v tabulce č. 4 uvedenými policíí zaevidovanými 321 osobami, které v roce 2009 **z e m ř e l y** na následky trestné činnosti proti nim spáchané, byly nejčastěji, zhruba po třetině (po 34,6 %, po 111 osobách) jednak oběti vraždy a jednak oběti ublížení na zdraví z nedbalosti a dále rovněž v asi pětině případů také oběti úmyslného ublížení na zdraví (17,5 %, 56 osob). Kromě toho pak, ale méně, byly mezi nimi zastoupeny oběti tzv. ostatní trestné činnosti (9,4 %). Čtyři osoby přišly o život při loupežném přepadení, po jedné osobě zemřelo v důsledku vydírání, týrání svěřené osoby, při omezování a zbavení osobní svobody. Také byl usmrcen jeden novorozenec. Dva jedinci zemřeli v důsledku ostatní násilné trestné činnosti a dva v souvislosti s krádeží, jeden při tzv. násilí na veřejném činiteli (viz též příloha č.1).

Tabulka č. 4

**Následky trestné činnosti u policíí evidovaných obětí kriminality
v období let 1996 až 2009 v České republice: minimální počty obětí
(Jedná se o „objekty napadení-osoby“ plus osoby tvořící „objekty napadení-skupiny osob“)
(Dělení odpovídá policíí sledovaným následkům trestných činů pro oběti kriminality)
(Z podkladů PP ČR¹³ zpracovala M.Martinková)**

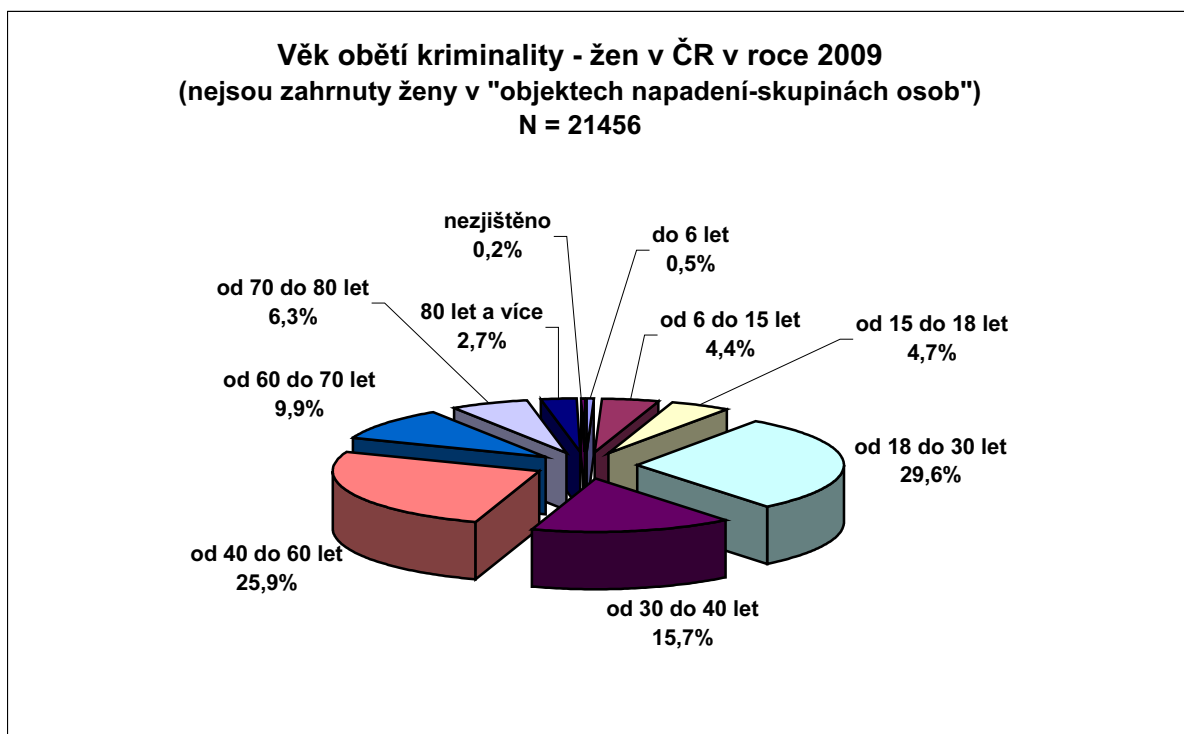
rok	úmrť		zranění		N á s l e d k y jiný následek		bez následků		obětí celkem	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1996	351	0,8	11051	24,7	24123	53,9	9213	20,6	44738	100
1997	390	0,9	10979	26,1	22634	53,8	8052	19,2	42055	100
1998	379	0,9	11008	27,3	22009	54,6	6914	17,2	40310	100
1999	333	0,8	10596	26,2	22914	56,7	6579	16,3	40422	100
2000	363	0,9	10073	25,3	23394	58,9	5902	14,9	39732	100
2001	315	0,8	9995	24,9	23788	59,1	6105	15,2	40203	100
2002	415	1,0	10666	24,7	25172	58,4	6830	15,9	43083	100
2003	341	0,7	9970	21,6	28718	62,1	7208	15,6	46237	100
2004	357	0,7	10468	20,5	32499	63,7	7686	15,1	51010	100
2005	305	0,6	9423	18,2	34276	66,2	7741	15,0	51745	100
2006	328	0,7	8531	17,1	33526	67,1	7555	15,1	49940	100
2007	404	0,8	9061	18,0	32934	65,2	8094	16,0	50493	100
2008	360	0,7	8072	16,5	32882	67,4	7536	15,4	48850	100
2009	321	0,7	7441	15,3	32703	67,4	8034	16,6	48499	100

* * *

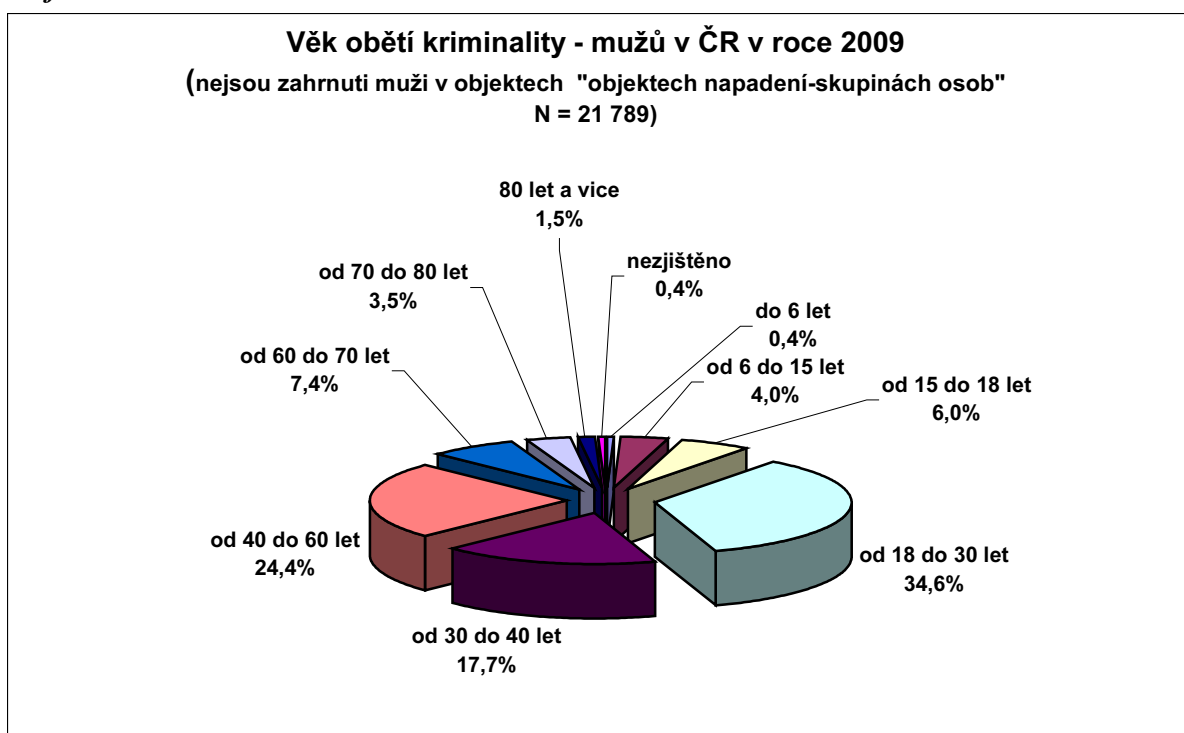
Možným hlediskem hodnocení vyskytující se kriminality může být vyhodnocení dostupných údajů o **V Ě K U** obětí trestných činů. Z grafů č. 2 a č. 3 a z příloh č. 2, 3, 9, 10 pak lze získat přehled o počtu v ČR evidovaných obětí trestné činnosti za rok 2009 podle věkových kategorií tak, jak to umožňují policejní podklady. Údaje v uvedených přílohách a grafech nezahrnují jedince, kteří tvořili zvlášť policíí evidované 'objekty napadení-skupiny osob'. Je proto obtížné uvedené údaje srovnávat s obdobně získanými údaji o obětech trestné činnosti z předcházejících let a usuzovat, pokud jde o věk napadených osob, na nějaké obecnější trendy vývoje.

¹³ Protože jako zdroj dat o obětech trestné činnosti byly použity neopravené (nevycištěné) sestavy dat Policie ČR, některé uváděné údaje v tabulkách, grafech a přílohách se mohou mírně lišit.

Graf č. 2

Graf č. 3

Na základě údajů obsažených v grafech č. 2 a č. 3 lze ale konstatovat, že mezi věkově identifikovanými oběťmi kriminality byla u žen i u mužů v roce 2009 pravděpodobně trestnou činností nejčastěji postížena věková skupina obětí "od 18 do 30 let" (ženy 29,6 %, muži 34,7 %) a věková skupina "od 40 do 60 let" (ženy 25,9 %, muži 24,4 %).

* * *

Dále z údajů uvedených v přílohách této kapitoly lze mimo jiné také dále zjistit, že v roce 2009 evidované **oběti trestné činnosti ve věku do 18 let** tvořily **nejméně 11,1 %** minimálního počtu všech policíí zaregistrovaných obětí kriminality v ČR (**minimálně celkem 5383 jednotlivců**). Oběti do 15 let věku tvořily nejméně 4,2 % z minimálního počtu všech policíí evidovaných obětí kriminality v ČR (nejméně 2019 osob).

V roce 2009 evidované **oběti trestné činnosti ve věku 60 a více let** tvořily **nejméně 14,3 %** minimálního počtu všech policíí zaregistrovaných obětí kriminality v ČR (**minimálně celkem 6932 jednotlivců**). Oběti ve věku 70 a více let tvořily nejméně 6,3 % minimálního počtu všech policíí zaznamenaných obětí kriminality v ČR (minimálně 3051 osob).

* * *

Souhrn

Policíí ČR evidovaný minimální počet obětí kriminality byl v roce 2009 v České republice poněkud nižší než v roce předcházejícím. Minimální počet policíí zaevidovaných objektů napadení-osob v roce 2009 činil 48 499 jednotlivců, což znamená, že bylo policíí zaznamenáno o 351 obětí kriminality méně než v roce 2008.

V České republice v roce 2009 oproti roku předcházejícímu v minimálním počtu všech policíí evidovaných obětí kriminality došlo ke *zvýšení procentového zastoupení* obětí tzv. bez následku, a to o 1,2 %. *Snížil se* procentový podíl zraněných osob o 1,2 %. Na *stejně úrovni*, pokud jde o výskyt uváděný v procentech, zůstaly počty obětí s tzv. jiným následkem a počty obětí, které zemřely v důsledku trestné činnosti páchané vůči nim.

Z policejních dat bylo dále zřejmé, že v roce 2009 oproti roku 2008 nastalo *zvýšení* a b s o l u t n í c h p o č t ů obětí kriminality tzv. bez následku (o 498 jedinců). *Snížil se* výskyt obětí s jiným následkem (o 179 osob) a také došlo *ke snížení* počtu obětí se zraněním (o 631 osob). Rovněž nastalo *snížení* absolutních počtů úmrtí obětí v důsledku kriminality vůči nim spáchané (o 39 osob).

Přílohy 1-13

Příloha č.1

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v roce 2009 v České republice

Jedná se o "objekty napadení-osoby/muže, ženy/" plus osoby tvořící "objekty napadení-skupiny osob" ^{x/} (Formulář o trestném činu, pol. 08). Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické klasifikace	§§ TR.ZÁK.	Počet obětí s následky trestných činů		Jiný násl.	Bez násl.	Celkem obětí
		úmrť	zranění			
Krádež	247	2	132	23 571	4 951	28 656
Loupež	234	4	823	3 026	962	4 815
Loupež ve finanč. institucích	234	0	2	159	52	213
Vydírání	235	1	180	946	355	1 482
Vražda	219	111	80	11	11	213
Vražda novorozence matkou	220	1	0	0	0	1
Úmyslné ublížení na zdraví	221,222	56	4 701	351	176	5 284
Ublížení na zdraví z nedbalosti (pracovní úrazy, ostatní)	223,224	111	409	29	4	553
Pohlavní zneužívání v závislosti	242,243	0	2	93	13	108
Pohlavní zneužívání ostatní	242	0	7	636	171	814
Znásilnění	241	0	68	335	84	487
Obchodování s lidmi	232a	0	0	39	3	42
Únos	216	0	0	4	6	10
Omez. a zbav. osob. svobody	231,232	1	32	178	59	270
Útisk	237	0	0	20	7	27
Braní rukojmí	234a	0	0	4	4	8
Týrání svěřené osoby	215	1	77	127	16	221
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	0	202	352	40	594
Opuštění dítěte	212	0	0	15	3	18
Usmrcení lidského plodu	228	0	2	0	0	2
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154, 155,156	1	361	602	400	1 364
Nebezpečné vyhrožování	197a	0	202	1 350	517	2 069
Ostatní násilné trestné činy	196,233,230	2	10	101	57	170
Ostatní trestná činnost	xx/	30	151	754	143	1 078
OBĚTÍ CELKEM		321	7 441	32 703	8 034	48 499

x/ Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení - osob/mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení - skupiny osob".

xx/ §§ tr.zák.: 174, 175, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 217, 217a, 221, 253

Příloha č. 2

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v České republice v roce 2009,

VĚK "objektů napadení - osob: ŽEN"

Týká se "objektů napadení-osob/mužů, žen/"^{xx/} (Formulář o trestném činu, pol. 08)

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	ŽENY - věk obětí v letech									
		od 0 do 18	od 18 do 30	od 30 do 40	od 40 do 60	od 60 do 70	od 70 do 80	od 80 do 90	90 a více	Nezjiš- těno	Celkem obětí
Krádež	247	793	4 597	1 988	3 834	1 773	1 120	460	15	25	14 605
Loupež	234	96	557	317	676	198	174	73	2	3	2 096
Loupež ve finanč.inst.	234	0	49	28	53	0	0	0	0	3	133
Vydírání	235	59	157	100	95	13	5	2	0	1	432
Vražda	219	10	17	10	20	4	4	1	0	0	66
Vražda novorozence matkou	220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Úmysl.ublížení na zdraví (vč. pohlavní nemocí)	221,222	71	301	307	315	53	13	9	1	2	1 072
Ublíž.na zdrav.z nedbal. (prac.úrazy,ostat.)	223,224	38	30	30	42	14	16	7	0	1	178
Pohlav.zneuž.v závislosti	242,243	69	1	0	1	0	0	0	0	0	71
Pohlavní zneuž.ostatní	242	578	4	0	0	0	0	0	0	1	583
Znásilnění	241	113	177	93	52	5	2	0	0	0	442
Obchodování s lidmi	232a	2	3	0	0	0	0	0	0	0	5
Únos	216	4	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Omez.a zbav.os.svobody	231,232	26	91	44	18	3	0	0	0	0	182
Útisk	237	1	0	2	4	0	0	1	0	0	8
Braní rukojmí	234a	1	1	1	0	0	0	1	0	0	4
Týrání svěřené osoby	215	35	7	7	3	0	0	0	1	0	53
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	8	100	156	126	24	9	10	0	0	433
Opuštění dítěte	212	5	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Usmrcení lidského plodu	228	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2
Násilí na veř.činiteli (členu policie a ostat.)	153,154, 155,156	0	7	8	8	0	0	0	0	8	31
Nebezpečné vyhrožování	197a	26	213	239	271	35	7	3	0	2	796
Ostatní násilné tr.činy	233,196,230	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
Ostatní trestná činnost	xx/	129	44	29	33	12	3	2	0	1	253
OBĚTÍ CELKEM		2 065	6 359	3 359	5 551	2 134	1 353	569	19	47	21 456

x/z technických důvodů nejsou v tabulce uvedeni jednotlivci, kteří tvořili "objekty napadení-skupiny osob".
Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení-osob/mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení -
skupiny osob". Viz blíže text týkající se obětí trestné činnosti.

xx/ §§ tr.zák.: 174, 175, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 217, 217a, 221, 253

Příloha č. 3

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v České republice v roce 2009,**VĚK "objektů napadení-osob: MUŽU"**Týká se "objektů napadení-osob/mužů, žen"^{x/} (Formulář o trestném činu, pol. 08)

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické klasifikace	§§ TR.ZÁK.	MUŽI - věk obětí v letech									
		od 0 do 18	od 18 do 30	od 30 do 40	od 40 do 60	od 60 do 70	od 70 do 80	od 80 do 90	90 a více	Nezjištěno	Celkem obětí
Krádež	247	830	4 772	2 246	3 471	1 261	665	283	12	15	13 555
Loupež	234	477	711	314	487	120	41	26	1	8	2 185
Loupež ve finančních inst.	234	0	6	4	0	0	0	0	0	2	12
Vydírání	235	142	246	132	131	15	8	0	0	5	679
Vražda	219	4	21	19	34	7	2	1	0	3	91
Vražda novorozence matkou	220	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Úmyslné ublíž.na zdraví	221,222	370	1 240	729	802	115	35	7	0	9	3 307
Ublíž.na zdraví z nedbal. (prac.úrazy a ostat.)	223,224	52	74	51	77	24	6	2	1	2	289
Pohlav.zneuž. v závislosti	242,243	12	0	0	0	0	0	0	0	0	12
Pohlavní zneuž.ostatní	242	108	0	0	0	0	0	0	0	0	108
Znásilnění	241	21	8	0	2	0	0	0	0	0	31
Obchodování s lidmi	232a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Únos	216	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Omez.a zbav.osob.svobody	231,232	10	17	10	7	0	0	1	0	1	46
Útisk	237	0	1	1	4	0	1	0	0	0	7
Braní rukojmí	234a	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
Týrání svěřené osoby	215	67	0	0	0	0	0	1	0	1	69
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	8	2	2	4	3	1	0	0	0	20
Opuštění dítěte	212	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Násilí na veř.činiteli (členu policie a ostat.)	153,154, 155,156	0	251	177	65	2	0	1	0	40	536
Nebezpečné vyhrožování	197a	28	123	112	150	39	9	1	0	4	466
Ostatní násilné tr.činy	233,196,230	0	0	2	1	0	0	0	0	0	3
Ostatní trestná činnost	xx/	131	76	55	78	16	5	0	0	5	366
OBĚTÍ CELKEM		2 266	7 549	3 854	5 313	1 602	773	323	14	95	21 789

x/Z technických důvodů nejsou v tabulce uvedeni jednotlivci, kteří tvořili "objekty napadení-skupiny osob". Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení-osob/mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení - skupiny osob". Viz blíže text týkající se obětí trestné činnosti.

xx/ §§ tr.zák.: 174, 175, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 217, 217a, 221, 253

Příloha č. 4

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v r. 2009 v České republice.

Počty "objektů napadení - skupin osob" (Formulář o tr. činu, pol. 08) x/

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické klasifikace	§§ TR.ZÁK.	<i>Počet objektů napadení- skupin osob</i>
Krádež	247	221
Loupež	234	234
Loupež ve finančních institucích	234	27
Vydírání	235	132
Vražda	219	23
Úmyslné ublížení na zdraví	221,222	377
Ublížení na zdraví z nedbalosti (pracovní úrazy a ostatní)	223,224	33
Pohlavní zneužívání v závislosti	242,243	12
Pohlavní zneužívání ostatní	242	43
Znásilnění	241	7
Obchodování s lidmi	232a	5
Únos	216	1
Omez. a zbavení osobní svobody	231,232	17
Útisk	237	5
Braní rukojmí	234a	1
Týrání svěřené osoby	215	41
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	54
Opuštění dítěte	212	4
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154,155,156	335
Nebezpečné vyhrožování	197a	327
Ostatní násilné trestné činy	233,196,230	43
Ostatní trestná činnost	xx/	168
SKUPIN OBĚTÍ CELKEM		2 110

x/ Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení-osob /mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení-skupiny osob".

xx/ §§ tr.zák.: 174, 175, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 217, 217a, 221, 253

Příloha č. 5

**Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti v r. 2009 v České republice.
Počty osob v "objektech napadení - skupinách osob" ^{x/} s následky trestných činů pro oběti**

(Formulář o tr. činu, pol. 08)

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	Počet jedinců ve skupinách osob				
		Následky trestného činu				Celkem osob
		úmrtí	zranění	jiný násl.	bez násl.	
Krádež	247	0	9	404	83	496
Loupež	234	0	64	325	145	534
Loupež ve finanč. institucích	234	0	1	49	18	68
Vydírání	235	0	19	225	127	371
Vražda	219	27	19	3	7	56
Úmyslné ublížení na zdraví (vč. pohlavní nemoci)	221,222	4	685	125	91	905
Ublížení na zdraví z nedbal. (prac. úrazy a ostatní)	223,224	9	71	3	3	86
Pohlavní zneuž. v závislosti	242,243	0	0	22	3	25
Pohlavní zneužívání ostatní	242	0	0	106	17	123
Znásilnění	241	0	2	12	0	14
Obchodování s lidmi	232a	0	0	37	0	37
Únos	216	0	0	0	4	4
Omez. a zbav. osob. svobody	231,232	0	1	22	19	42
Útisk	237	0	0	8	4	12
Braní rukojmí	234a	0	0	0	2	2
Týrání svěřené osoby	215	0	28	60	11	99
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	0	26	101	14	141
Opuštění dítěte	212	0	0	9	2	11
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154,155,156	0	152	360	285	797
Nebezpečné vyhrožování	197a	0	54	507	246	807
Ostatní násilné trestné činy	233,196,230	0	9	100	56	165
Ostatní trestná činnost	xx/	3	39	352	65	459
OBĚTÍ CELKEM		43	1 179	2 830	1 202	5 254

x/ Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení-osob /mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení-skupiny osob".

xx/ §§ tr.zák.: 174, 175, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 217, 217a, 221, 253

Příloha č. 6

Minimální počty PČR evidovaných obětí tr. činnosti v r. 2009 v České republice - dělení podle vyšších územně správních celků.
 Jedná se o objekty

napadení-osoby/muže,ženy/"plus osoby tvořící"objekty napadení-skupiny osob" (Formulář o tr.činu,pol.08).Z údajů PČR zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické klasifikace	TR.ZAK.	Vyšší územně správní celky ČR														
		Hl.m.Praha	Jihočeský	Jiho-moravský	Karlovarský	Královéhradecký	Liberecký	Moravskoslezský	Olomoucký	Pardubický	Píseňský	Středočes.	Ústecký	Vysočina	Zlínský	ČR
Krádež	247	14 931	340	3 157	361	389	420	4 080	724	334	555	1 340	1 359	302	364	28 656
Loupež	234	1 099	184	376	144	125	176	732	224	109	267	535	622	107	115	4 815
Loupež ve finanč. institucích	234	89	23	21	11	2	4	14	6	9	15	3	2	4	10	213
Vydírání	235	138	75	143	91	102	104	198	83	29	95	146	163	70	45	1 482
Vražda	219	41	7	22	6	3	12	34	14	6	10	27	12	8	11	213
Vražda novorozence	220	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Úmyslné ublížení na zdraví	221,222	577	383	480	146	199	313	1 142	399	180	168	411	532	158	196	5 284
Ublížení na zdraví z nebalosti (prac.úrazy,ostatní)	223,224	64	41	42	14	19	33	69	52	19	36	89	35	20	20	553
Pohlavní zneužívání v závisl.	242,243	7	3	17	2	8	17	8	6	10	7	6	14	1	2	108
Pohlavní zneužívání ostatní	242	57	62	87	24	41	54	110	41	34	37	93	87	52	35	814
Znásilnění	241	78	33	41	20	20	35	77	25	14	28	45	40	17	14	487
Obchodování s lidmi	232a	15	7	0	0	0	0	0	0	0	8	1	1	0	0	42
Únos	216	1	0	0	0	0	1	2	0	4	1	0	0	0	1	10
Omez. a zbav. osob. svobody	231,232	42	25	20	6	12	23	25	23	8	6	29	31	6	14	270
Útisk	237	6	0	6	1	2	4	1	2	4	0	1	0	0	0	27
Braní rukojmí	234a	1	0	0	3	0	0	0	0	1	0	2	0	1	0	8
Týrání svěřené osoby	215	17	13	32	13	14	19	23	3	19	6	23	28	3	8	221
Týrání osoby žij.ve spol.obydli	215a	53	37	100	19	24	69	57	49	29	6	47	58	18	28	594
Opuštění dítěte	212	1	1	1	0	4	3	7	0	0	0	1	0	0	0	18
Usmrcení lidského plodu	228	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154,155,156	233	114	106	73	40	106	162	73	40	44	130	194	36	13	1 364
Nebezpečné vyhrožování	197a	166	225	210	67	109	133	237	198	87	71	202	236	55	73	2 069
Ostatní násilné trestné činy	233,196,230	17	20	15	4	3	14	43	19	3	0	3	20	0	9	170
Ostatní trestná činnost	x/	180	58	142	19	53	61	129	40	48	14	73	92	81	88	1 078
OBĚTÍ CELKEM		17 813	1 652	5 020	1 024	1 169	1 601	7 150	1 981	997	1 374	3 207	3 526	939	1 046	48 499

Příloha č. 7

Minimální počty PČR evid. obětí tr. činnosti v r. 2009 v ČR - dělení podle "původních" vyšších územně správních celků. Jedná se o "objekty napadení-osoby/muže,ženy"/"plus osoby tvořící" objekty napadení-skupiny osob" (Formulář o tr.činu,pol.08).Z údajů PČR zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické klasifikace	§§ TR.ZÁK.	Vyšší územně správní celky										Celkový součet		
		Hl. město Praha		Středo-český		Jiho-český		Západo-český		Severo-český			Jiho-moravský	Severo-moravský
Krádež	247	14 931	1 340	340	916	1 779	723	3 823	4 804	28 656				
Loupež	234	1 099	535	184	411	798	234	598	956	4 815				
Loupež ve finanč. institucích	234	89	3	23	26	6	11	35	20	213				
Vydírání	235	138	146	75	186	267	131	258	281	1 482				
Vražda	219	41	27	7	16	24	9	41	48	213				
Vražda novorozence matkou	220	0	0	1	0	0	0	0	0	1				
Úmyslné ublížení na zdraví	221,222	577	411	383	314	845	379	834	1 541	5 284				
Ublížení na zdraví z nedbalosti (prac.úrazy,ostatní)	223,224	64	89	41	50	68	38	82	121	553				
Pohlavní zneužívání v závislosti	242,243	7	6	3	9	31	18	20	14	108				
Pohlavní zneužívání ostatní	242	57	93	62	61	141	75	174	151	814				
Znásilnění	241	78	45	33	48	75	34	72	102	487				
Obchodování s lidmi	232a	15	1	7	8	1	10	0	0	42				
Únos	216	1	0	0	1	1	4	1	2	10				
Omez. a zbav. osob. svobody	231,232	42	29	25	12	54	20	40	48	270				
Útisk	237	6	1	0	1	4	6	6	3	27				
Braní rukojmí	234a	1	2	0	3	0	1	1	0	8				
Týrání svěřené osoby	215	17	23	13	19	47	33	43	26	221				
Týrání osoby žij.ve spol.domácnosti	215a	53	47	37	25	127	53	146	106	594				
Opuštění dítěte	212	1	1	1	0	3	4	1	7	18				
Usmrcení lidského plodu	228	0	0	0	0	0	0	2	0	2				
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154,155,156	233	130	114	117	300	80	155	235	1 364				
Nebezpečné vyhrožování	197a	166	202	225	138	369	196	338	435	2 069				
Ostatní násilné trestné činy	196,230,233	17	3	20	4	34	6	24	62	170				
Ostatní trestná činnost	x/	180	73	58	33	153	101	311	169	1 078				
OBĚTI CELKEM		17 813	3 207	1 652	2 398	5 127	2 166	7 005	9 131	48 499				

x/ §§TZ:174,175,202, 204, 205,206, 207, 208, 217, 217a, 221,253

Příloha č. 8

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti ve věku 0 - 18 let v České republice v roce 2009. Dělení podle vybraných věkových skupin

Týká se "objektů napadení-osob /mužů, žen/" a vybraných věkových kategorií osob tvořících

"objekty napadení-skupiny osob" ^{x/} (Formulář o tr. činu, pol. 08)

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	Věk obětí			
		0 - 15 let	15 - 18 let	oběti ve skupině	0 - 18 let
Krádež	247	341	1 282	36	1 659
Loupež	234	257	316	193	766
Loupež ve finanč. institucích	234	0	0	0	0
Vydírání	235	101	100	117	318
Vražda	219	11	3	4	18
Vražda novorozence matkou	220	1	0	0	1
Úmyslné ublížení na zdraví (vč. pohlavní nemocí)	221,222	137	304	60	501
Ublížení na zdraví z nedbalosti (pracovní úrazy, ostatní)	223,224	78	12	12	102
Pohlavní zneužívání v závislosti	242,243	67	14	25	106
Pohlavní zneužívání ostatní	242	658	28	121	807
Znásilnění	241	59	75	10	144
Obchodování s lidmi	232a	0	2	7	9
Únos	216	5	1	4	10
Omez. a zbavení osob. svobody	231,232	17	19	15	51
Útisk	237	0	1	0	1
Braní rukojmí	234a	2	0	2	4
Týrání svěřené osoby	215	88	14	70	172
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	12	4	4	20
Opuštění dítěte	212	7	0	11	18
Násilí na veřejném činiteli (členu policie a ostat.)	153,154,155,156	0	0	0	0
Nebezpečné vyhrožování	197a	22	32	38	92
Ostatní násilné trestné činy	196,230,233	0	1	19	20
Ostatní trestná činnost	xx/	156	104	304	564
OBĚTÍ CELKEM		2 019	2 312	1052	5 383

x/ Z technických důvodů nejsou v tabulce uvedeni všichni jedinci, kteří tvořili "objekty napadení - skupiny osob". Jsou zde započítány osoby ve skupinách osob jen vybraných věkových kategorií (kódy skupiny: 01,02,03,07,10).

Policie ČR vykazuje pro své potřeby vedle "objektů napadení-osob jednotlivců/mužů, žen/" zvlášť "objekty napadení - skupiny osob". Viz blíže text týkající se obětí trestné činnosti.

xx/ §§ tr.zák.: 174, 175, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 217, 217a, 221, 253

Příloha č. 9

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti ve věku 0-18 let (ŽENY) v roce 2009 v České republice

Jedná se o "objekty napadení - osoby /muže, ženy"^{xi} (Formulář o trestném činu, pol. 08). Z policejních údajů zpracovala M.Martínková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	Věk obětí - ŽENY															
		od 0 do 6 let					od 6 do 15 let					od 15 do 18 let					
		úmrtí	zra-nění	jiný násł.	bez násł.	cel-kem	úmrtí	zra-nění	jiný násł.	bez násł.	cel-kem	úmrtí	zra-nění	jiný násł.	bez násł.	cel-kem	
Krádež	247	0	0	6	3	9	0	0	69	30	99	0	0	556	129	685	793
Loupež	234	0	0	0	0	0	0	4	34	8	46	0	9	32	9	50	96
Vydírání	235	0	0	0	0	0	0	2	21	5	28	0	6	23	2	31	59
Vražda	219	2	1	3	0	6	0	1	0	0	1	1	1	1	0	3	10
Vražda novorozence matkou	220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Úmyslné ublížení na zdraví	221,222	0	4	1	0	5	0	22	2	0	24	0	36	4	2	42	71
Ublížení na zdraví z nedbal. (prac.úrazy, ostatní)	223,224	1	18	3	0	22	2	7	0	0	9	3	4	0	0	7	38
Pohlavní zneuž. v závislosti	242,243	0	1	7	3	11	0	1	40	3	44	0	0	12	2	14	69
Pohlavní zneužívání ostatní	242	0	1	23	3	27	0	5	411	111	527	0	1	19	4	24	578
Znásilnění	241	0	0	3	0	3	0	5	35	3	43	0	7	40	20	67	113
Obchodování s lidmi	232a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2
Únos	216	0	0	2	0	2	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1	4
Omez.a zbav.osob.svobody	231,232	0	0	0	0	0	0	0	7	3	10	0	0	15	1	16	26
Útisk	237	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
Braní rukojmí	234a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1
Týrání svěřené osoby	215	1	7	1	0	9	0	5	15	2	22	0	2	2	0	4	35
Týrání osoby žij.ve spol.ob.	215a	0	0	1	0	1	0	1	2	0	3	0	0	2	2	4	8
Opuštění dítěte	212	0	0	3	1	4	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	5
Usmrcení lidského plodu	228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nebezpečné vyhrožování	197a	0	0	0	1	1	0	0	6	2	8	0	2	12	3	17	26
Ostatní násilné trestné činy	196,230,233	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Ostatní trestná činnost	xx/	0	0	2	2	4	0	7	57	21	85	0	1	32	7	40	129
OBĚTI CELKEM		4	32	55	13	104	2	60	701	189	952	4	70	753	182	1 009	2 065

x/ Z technických důvodů nejsou v tabulce uvedeny osoby v "objektech napadení-skupinách osob".

xx/ §§ tr.zák.: 174, 175, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 217, 217a, 221, 253

Příloha č. 10

Minimální počty PCR evidovaných obětí trestné činnosti ve věku 0-18 let (MUŽI) v roce 2009 v České republice

Jedná se o "objekty napadení - osoby /muže, ženy/"^{xx/} (Formulář o trestném činu, pol. 08). Z policejních údajů zpracovala M.Martínková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	Věk obětí - MUŽI																
		od 0 do 6 let				od 6 do 15 let				od 15 do 18 let								
		úmrtní	zra- nění	jiný násl.	bez násl.	úmrtní	zra- nění	jiný násl.	bez násl.	úmrtní	zra- nění	jiný násl.	bez násl.	cel- kem	cel- kem	Obětí celkem		
Krádež	247	0	0	3	1	4	0	0	1	159	69	229	0	8	444	145	597	830
Loupež	234	0	0	0	0	0	0	0	9	148	54	211	0	33	185	48	266	477
Vydírání	235	0	1	1	0	2	0	0	9	51	11	71	0	14	42	13	69	142
Vražda	219	4	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Vražda novorozence matkou	220	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Úmyslné ublížení na zdraví	221,222	0	9	0	0	9	1	1	91	5	2	99	0	250	9	3	262	370
Ublížení na zdraví z nedbal. (prac.úrazy, ostatní)	223,224	7	20	2	0	29	5	13	0	0	0	18	0	5	0	0	5	52
Pohlavní zneuž. v závislosti	242,243	0	0	0	1	1	0	0	10	1	1	11	0	0	0	0	0	12
Pohlavní zneužívání ostatní	242	0	0	8	3	11	0	0	64	29	93	0	0	0	3	1	4	108
Znásilnění	241	0	0	1	0	1	0	0	11	1	12	0	0	0	7	1	8	21
Obchodování s lidmi	232a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Únos	216	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	2
Omez.a zbav.osob.svobody	231,232	0	0	0	0	0	0	0	7	0	7	0	1	1	1	1	3	10
Útisk	237	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Braní rukojmí	234a	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Týrání svěřené osoby	215	0	11	9	0	20	0	14	21	2	37	0	5	5	5	0	10	67
Týrání osoby žij.v spol.obyd.	215a	0	1	1	0	2	0	2	4	0	6	0	0	0	0	0	0	8
Opuštění dítěte	212	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Usmrcení lidského plodu	228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nebezpečné vyhrožování	197a	0	0	0	1	1	0	1	10	1	12	0	2	12	1	15	28	28
Ostatní násilné trestné činy	196,230,233	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Ostatní trestná činnost	xx/	1	0	6	2	9	0	4	40	14	58	1	3	52	8	64	131	131
OBĚTÍ CELKEM		13	42	33	9	97	6	144	531	185	866	1	321	760	221	1 303	2 266	2 266

x/ Z technických důvodů nejsou v tabulce uvedeny osoby v "objektech napadení-skupinách osob".

xx/ §§ tr.zák.: 174, 175, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 217, 217a, 221, 253

Příloha č. 11

Minimální počty PČR evidovaných obětí trestné činnosti ve věku nad 60 let v České republice v r.2009. Jedná se o objekty napadení-osoby/muže,ženy/ plus jedna z věkových kategorií osob v "objektech napadení-skupinách osob" ^{xx/} (Formulář o tr. činu, pol.08). Z policejních údajů zpracovala M.Martínková

Heslo takticko statistické kvalifikace	§§ TR.ZÁK.	Věk obětí													
		od 60 do 70 let			od 70 do 80 let			od 80 do 90 let			90 let a více				
		Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem		
Krádež	247	1261	1 773	3 034	665	1120	1 785	283	460	743	12	15	27	60	5 649
Loupež	234	120	198	318	41	174	215	26	73	99	1	2	3	24	659
Vydrání	235	15	13	28	8	5	13	0	2	2	0	0	0	6	49
Vražda	219	7	4	11	2	4	6	1	1	2	0	0	0	4	23
Úmysl.ubliž.na zdraví (vč.pohlavní nemoci)	221,222	115	53	168	35	13	48	7	9	16	0	1	1	12	245
Ubliž.na zdraví z nedbal.(prac.úrazy, ostatní)	223, 224	24	14	38	6	16	22	2	7	9	1	0	1	0	70
Znásilnění	241	0	5	5	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	7
Omez.a zbav.os.svobody	231,232	0	3	3	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2	6
Útisk	237	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	2	4
Braní rukojmí	234a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1
Týrání svěřené osoby	215	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	2
Týrání os.žij.v spol.obydl.	215a	3	24	27	1	9	10	0	10	10	0	0	0	8	55
Násilí na veřej.činiteli (členu policie a ostat.)	153,154,155,156	2	0	2	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	3
Nebezpečné vyhrožování	197a	39	35	74	9	7	16	1	3	4	0	0	0	23	117
Ostatní násilné tr.činy	196,233,230	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatní trestná činnost	xx/	16	12	28	5	3	8	0	2	2	0	0	0	4	42
OBĚTÍ CELKEM		1 602	2 134	3 736	773	1 353	2 126	323	569	892	15	18	33	145	6 932

x/ Jsou zde započítáni jedinci tvořící "objekty napadení-skupiny osob" ve věkové kategorii označené jako "osoby nad 60 let".

xx/ §§ tr.zák.: 174, 175, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 217, 217a, 221, 253

Příloha č. 12

Minimální počty PČR evidovaných obětí tr. činů v roce 2009 v ČR

- u případů, kdy byl vykázán pachatel tr. činnosti

(vykázání - § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, v platném znění)

Dělení obětí na muže, ženy a skupiny osob.

Z policejních údajů zpracovala M.Martinková

Heslo takticko statistické klasifikace	§§ TR.ZÁK.	Oběti		
		muži	ženy	skupiny osob
Krádež	247	4	1	0
Loupež	234	0	2	0
Vydírání	235	5	5	2
Úmyslné ublížení na zdraví	221,222	5	19	2
Pohlavní zneužívání ostatní	242	1	0	2
Znásilnění	241	0	6	0
Týrání svěřené osoby	215	36	20	65
Týrání osoby žijící ve společném obydlí	215a	7	155	54
Nebezpečné vyhrožování	197a	0	22	8
Ostatní trestná činnost	x/	1	0	0
OBĚTÍ CELKEM		59	230	133

x/ viz příloha č. 13

Příloha č. 13

Trestné činy (paragrafy tr.zák.), které byly zahrnuty ve výše uvedených přílohách

č. 1-12 pod heslo "ostatní trestná činnost" v roce 2009 v policejní statistice a

minimální počty PČR evidovaných obětí těchto trestných činů v uvedeném roce v ČR.

Dělení obětí na muže, ženy a skupiny osob.

Heslo takticko statistické klasifikace	§§ TR.ZÁK.	Oběti		
		muži	ženy	skupiny osob
Křivé obvinění	174	74	7	15
Křivá výpověď	175	4	0	2
Výtržnictví	202	0	17	17
Kuplířství	204	0	20	4
Šíření pornografie	205	7	9	11
Pomluva	206	70	48	22
Neposkytnutí pomoci	207	20	12	0
Neposkytnutí pomoci	208	80	38	17
Ohrožování výchovy mládeže	217	101	90	72
Svádění k pohlavnímu styku	217a	9	11	8
Ublížení na zdraví	221	1	0	0
Lichva	253	0	1	0
CELKEM		366	253	168

Kapitola 4

Mediace v České republice

Pro každé historické období je příznačné, že v diskusi o závažných společenských problémech jsou nastolována či upřednostňována specifická dílčí témata či otázky, stejně jako určitý úhel pohledu na ně. Kriminalita a její kontrola nejsou výjimkou. Za jeden z prvků, který je v souvislosti s nimi možno považovat za typický pro naši současnost, je zvýšený zájem o oběti trestné činnosti. Ještě po druhé světové válce byl v diskusích o zločinu hlavním tématem pachatel a možnost jeho nápravy. V dnešní době naproti tomu většina občanů o kriminalitě primárně přemýšlí ve spojení s následky, jaké má pro poškozené a jejich blízké. K takové změně vedlo několik faktorů současně, kromě jiného odlišný styl mediálního zpravodajství o zločinu, nárůst kriminality ve většině hospodářsky vyspělých zemí nebo činnost různých neziskových organizací, věnujících se dříve tabuizovaným otázkám, jako jsou oběti domácího násilí nebo týrané a zneužívané děti¹⁴. Nemůže nás překvapit, že akcentuje-li společnost téma obětí, nápadně roste i popularita opatření, stavějících na myšlenkách či principech restorativní (nápravné) justice. Právě pro ni je výstižné, že z obětí a z nápravy škod, které jim byly trestnou činností způsobeny, činí jednu ze svých priorit. V tom se liší od justice „klasické“, jejímž hlavním cílem i přes významné proměny v posledních desetiletích nadále zůstává spíše potrestání pachatele, nikoli adekvátní odškodnění oběti.

Opatření, vycházejících z myšlenek a principů restorativní justice, existuje celá řada. Zdaleka největší uplatnění nachází mediace¹⁵ mezi pachatelem a obětí. Střízlivé odhady hovoří o tom, že v současnosti po celém světě existuje více než 1.400 speciálních programů, v nichž je jako řešení trestného činu nabízena¹⁶. Možnostem jejího využití se věnují také významné mezinárodní organizace, včetně Rady Evropy¹⁷, s čímž koresponduje fakt, že většina vyspělých zemí světa již podnikla potřebné legislativní kroky, které uplatňování mediace při řešení trestních kauz umožňují. Tento vývoj se po roce 1989 nevyhnul ani České republice. Následující řádky jsou pokusem o shrnutí nejdůležitějších poznatků, které se využívání mediace v našich podmínkách týkají. Kromě základních statistických údajů bude zvláštní pozornost věnována zjištěním, vyplývajícím z empirických šetření Institutu pro kriminologii a sociální prevenci. Pro srovnání budou uvedeny také některé zahraniční studie, věnující se otázkám efektivity mediace. Úvodem nechybí stručné přiblížení základních principů mediace.

---

¹⁴ K tomu více viz např. Dignan, J.: *Understanding victims and restorative justice*. Maidenhead: Open University Press, 2005.

¹⁵ Z angl. mediation – zprostředkování, urovnání sporu mezi spornými stranami prostřednictvím třetí strany – prostředníka, označovaného jako mediátor

¹⁶ Srov. Umbreit, M.S.; Vos, B.; Coates, R.B.; Armour, M.P.: Victims of severe violence in mediated dialogue with offender: the impact of the first multi-site study in the U.S. In: *International Review of Victimology*, vol. 13, 1/2006, s. 27-48.

¹⁷ Viz zejména Doporučení Rady Evropy č. R (99) 19.

Principy a zásady mediace

Mediace vychází z předpokladu, že trestný čin je osobní záležitostí a konfliktem zúčastněných stran. Nikdo proto nemůže jeho následky řešit lépe a efektivněji než ony samy. Takové pojetí, stavějící na přímém zapojení oběti a pachatele do řešení případu, je možno z hlediska historie lidstva považovat za tradiční, neboť model, v němž ústřední roli přebírá stát a jeho orgány, je až výdobytkem moderní doby. S postupy blízkými mediací se ostatně dodnes setkáme u některých přírodních národů, kde také restorativní justice často a ráda hledá inspiraci pro vlastní projekty¹⁸. Mediace sama představuje oboustranně dobrovolné setkání oběti a pachatele, které probíhá za účasti školeného zprostředkovatele (mediátora). Oběti je poskytnuta příležitost hovořit o škodách, které jí byly trestným činem způsobeny. Je povzbuzována, aby bez rozpaků hovořila o svých pocitech, a má-li zájem, je jí umožněno klást pachateli otázky, které se jeho skutku týkají. Pro mnoho obětí se jedná o důležitý prvek, neboť zločin v nich vyvolá potřebu dozvědět se více o motivech pachatele, případně o tom, proč si za oběť vybral právě je. Otevřená zpověď o vlastních negativních prožitcích, sdělená přímo tomu, kdo je způsobil, je navíc jednou z nejspolehlivějších cest, jak se s trestným činem a jeho následky vyrovnat¹⁹.

Ke kriminálnímu jednání se během mediačního setkání vyjádří také pachatel, přičemž má šanci jej vysvětlit a omluvit se za něj. Taková zkušenost může mít silný výchovný efekt, neboť osobní setkání s poškozeným zdůrazňuje lidský rozměr zločinu, respektive jeho dopad na život konkrétní osoby. Mediace tak zbavuje v očích pachatele jeho skutek anonymity a činí výrazně obtížnějším, aby se vlastním výčitkám svědomí bránil obvyklými racionalizačními či neutralizačními technikami. Cílem mediace je, aby obě strany dospěly k dohodě, jakým způsobem pachatel skutek napraví. Většinou se jedná o finanční odškodnění, avšak nabízejí se i takové možnosti, jako je závazek pachatele k vykonání prospěšné práce pro oběť nebo komunitu, případně jeho účast na speciálním výchovném či léčebném programu. Příležitost vyjádřit se k řešení případu je přitom důležitým prvkem účasti na mediaci pro většinu obětí²⁰. I v běžném životě ostatně často platí, že nikoli samo řešení problému, ale možnost se na něm podílet a vyjádřit se k věci, které se nás bezprostředně týkají, je často tím nejpodstatnějším²¹.

Uplatňování mediace má v různých zemích odlišnou podobu. Podepisuje se na ní nejen samotný systém trestní justice, ale také celkové kulturní a sociální podmínky, a to včetně postojů veřejnosti a politiků ke kriminalitě a její kontrole. Pokud se zaměříme na to, jaké postavení má mediace v rámci justičního systému, lze hovořit o třech základních typech programů. První z nich jsou na systému trestní justice nezávislé a fungují jako plnohodnotná alternativa ke klasickému projednávání věci. Ve druhém případě se jedná o programy relativně nezávislé, v nichž je mediace nabízena jako součást trestního procesu v jeho určité fázi. Pokud strany dospějí k dohodě, může to ovlivnit konečné rozhodnutí soudu nebo státního zástupce o formě potrestání. Třetím typem je „plně závislá“ mediace, pro níž je příznačné, že je dílčí součástí klasického projednávání věci a bývá v některých zemích využívána u závažných deliktů či ve fázi samotného výkonu trestu²².

¹⁸ Srov. Zernova, M.: *Restorative Justice. Ideals and Realities*. Aldershot: Ashgate, 2007.

¹⁹ K tomu více viz např. Zehr, H.: *Úvod do restorativní justice*. Praha: Sdružení pro probaci a mediaci v justici, 2003.

²⁰ K tomu viz např. Dignan, J. The victim in restorative justice. In: Walklate, S (ed.). *Handbook of victims and victimology*. Cullompton : Willan Publishing, 2007 s. 309-331.

²¹ Srov. Christie, N.: CHRISTIE, N. Conflicts as a property. In: *The British Journal of Criminology*. 1977, roč. 17, s. 1-15.

²² Gavrielides, T. *Restorative justice theory and practice: addressing the discrepancy*. Helsinki: HEUNI 2007.

Uplatňování mediace v České republice

Velký podíl na tom, že mediace pronikla do našeho justičního systému, lze připsat Sdružení pro rozvoj sociální práce v trestní justici, založenému v polovině devadesátých let. K výsledkům jeho činnosti patřilo několik projektů, které přispěly k postupnému budování sítě probačních pracovníků na okresních a krajských soudech²³. Mediace, uplatňovaná zejména při aplikaci institutu podmíněného zastavení trestního stíhání a institutu narovnání, se následně stala jednou z podstatných náplní jejich práce²⁴. Významným momentem pro další rozvoj mediace a pro její využívání i u jiných trestněprávních institutů bylo přijetí zákona č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě. V tomto zákoně je mediace již přímo definována (v § 2 odst. 2), a to jako mimosoudní zprostředkování za účelem řešení sporu mezi obviněným a poškozeným a činnost směřující k urovnání konfliktního stavu vykonávaná v souvislosti s trestním řízením. Zároveň je zde vyslovena jednoznačná podmínka pro provádění mediace, a to výslovný souhlas obviněného a poškozeného s tímto způsobem řešení sporu.

Pro praxi v oblasti vykonávání mediace jsou kromě zmiňovaného zákona klíčové i některé další dokumenty. Jde především o Metodický standard činnosti Probační a mediační služby v oblasti přípravného řízení a řízení před soudem z roku 2003, který kromě jiného rozšířil a upřesnil definici mediace, a také postavení mediátora coby nestranného odborníka na efektivní vyjednávání, jehož úkolem je napomáhat stranám konfliktu dospět k urovnání sporu a nalézt vzájemně přijatelné řešení situace. Součinnost úředníků Probační a mediační služby s orgány činnými v trestním řízení se odvíjí především od pokynu nejvyšší státní zástupkyně č. 8/2009 ze dne 21.9.2009²⁵ a od metodického pokynu ředitele úřadu SKPV policejního prezidia č. 3. z 29. prosince 2004. I díky těmto dokumentům platí, že mediaci je možno při splnění zákonných podmínek využívat v zásadě kdykoliv během celého průběhu trestního řízení, tedy jak ve fázi řízení přípravného, tak v řízení vykonávacím²⁶.

Statistická evidence údajů o případech, kde proběhlo mediační jednání, je u nás vedena od roku 2005. Základní přehled o počtu obviněných, kteří mediaci podstoupili, shrnuje následující tabulka. Vyplývá z ní, že v průměru se v letech 2005-2009 jednalo každoročně o 618 případů.

Počet obviněných, kteří podstoupili mediaci v letech 2005-2009

Rok	2005	2006	2007	2008	2009
Počet případů	950	489	439	533	678

Zdroj: PMS ČR

Zajímavým zjištěním, které je možno z uvedených dat získat, je skokový pokles počtu mediací mezi roky 2005 a 2006 (o více než 50 %). Fakticky se ovšem jednalo spíše o důsledek toho, že v roce 2005 ještě nebyla v rámci Probační a mediační služby ustálena praxe evidovat mediaci pouze tehdy, dojde-li k přímému setkání pachatele s obětí za účasti

²³ Více k tomu viz např. Kuchta, J., Válková, H. aj.: *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H.Beck, 2005.

²⁴ Místa probačních pracovníků byla na okresních a krajských soudech zřizována od 1. ledna 1996, a to v souladu s usnesením vlády ČR č. 341 ze dne 15.6.1994, kterým bylo ministru spravedlnosti uloženo ověřit možnost zavedení systému probační služby v České republice.

²⁵ Tento pokyn nahradil dřívější pokyn nejvyšší státní zástupkyně č. 4/2001 ze dne 13. prosince 2001.

²⁶ Více k těmto dokumentům a jejich vlivu na praxi v oblasti vykonávání mediace viz Rozum, J. aj.: *Uplatnění mediace v systému trestní justice II*. Praha: IKSP, 2010.

mediátora. Do statistických výkazů se tak pravděpodobně dostaly i případy tzv. nepřímé mediace, při nichž je pracovník služby prostředníkem mezi stranami, které sice o vyřešení konfliktu jednají, ale osobně se nesetkají²⁷.

Důležitým údajem je počet případů, v jejichž rámci se oběma stranám podaří během mediace dospět k dohodě. Jejich procentuální podíl na celkovém počtu mediací zobrazuje následující tabulka. Uvedené počty je však nutno chápat spíše jako orientační, neboť pokud byla v jednom případě vedena více než jedna mediace, statistika neumožňuje způsob jejího ukončení zjistit. Ve skutečnosti tak může být podíl dohodou ukončených mediací vyšší.

Procentuální podíl mediací, ukončených dohodou v letech 2005-2009

Rok	2005	2006	2007	2008	2009
Dohoda (v %)	75	85	88	74	72

Zdroj: PMS ČR

Citovaná statistická data o počtu provedených mediací potvrzují, že toto opatření si již stihlo vybudovat relativně stabilní místo v systému české justice. Z kriminologického pohledu je ovšem podstatné, aby spolu s rostoucím počtem mediací rostl i počet empirických výzkumů, zaměřených na jejich evaluaci. V teoretické rovině sice znějí principy mediace přesvědčivě, avšak nebudeme-li mít skutečné důkazy o tom, že toto opatření napomáhá řešit situaci lidí zasažených zločinem, zůstáváme bohužel stále jen na úrovni abstraktních filozofických úvah o vhodné reakci na trestný čin²⁸. Institut pro kriminologii a sociální prevenci uskutečnil v uplynulém období několik dílčích šetření, které nám na otázky, spojené s účinností mediace, poskytují alespoň částečnou odpověď.

Efektivita mediace z pohledu obětí a pachatelů

Jedním z nejrozšířenějších přístupů, jak se kriminologie pokouší zjišťovat efektivitu mediace, je zaměření se na míru, v jaké jsou s tímto opatřením spokojeni přímí účastníci mediačního setkání, a to zejména s ohledem na uspokojení potřeb, které jim v souvislosti s trestným činem vznikly. Zahraniční výzkumy, které tento postup uplatnily, přinášejí vesměs pozitivní zjištění. Ukazuje se, že naprostá většina obětí i pachatelů je se svou účastí na mediaci spokojena a hodnotí ji jako užitečné opatření²⁹. Experimentální studie, srovnávající zkušeností poškozených, jejichž případ byl řešen mediací, s poškozenými, kde se postupovalo cestou „standardního“ trestního řízení, navíc naznačují, že mediace má signifikantní vliv na zvýšení celkové spokojenosti obětí se systémem trestní justice. Účastníci mediace považují projednání svého případu za uspokojivé významně častěji než ti, kdo účast na mediaci odmítnou, případně jim nebyla nabídnuta³⁰. Obecně se také ukazuje, že spokojenější bývají

²⁷ Více viz. tamtéž.

²⁸ K tomu více viz např. Umbreit, M.: *Victim meets offender: the impact of restorative justice and mediation*. New York: Criminal Justice Press, 1994.

²⁹ Viz např. Marshall, T.; Merry, S.: *Crime and accountability: Victim-offender mediation in practice*. London: HMSO 1990.; Netzig, L.; Trenczek, T. Restorative justice as participation: theory, law, experience and research. In: Galaway, B.; Hudson, J. (ed.). *Restorative justice: International perspectives*. New York: Criminal Justice Press, 1996, s. 241-260.; Gavrielides, T. *Restorative justice theory and practice: addressing the discrepancy*. Helsinky: Heuni 2007.

³⁰ Viz. Umbreit, M., cit. dílo z roku 1994.

s mediací poškození, pro něž není primárním důvodem účasti touha po finančním odškodnění, ale vnímají ji spíše v symbolické rovině a na mediaci si více cení možnosti hovořit s pachatelem o následcích činu a vyjádřit se k jeho řešení. Negativní prožitky, které se někdy objevují, bývají nejčastěji spojeny s jistou úzkostí, prožívanou před samotnou mediací, nebo v jejích úvodních fázích. Uváděny jsou však pouze zřídka³¹.

Dostupnými zahraničními výzkumy se inspirovalo šetření Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, provedené v roce 2009. Formou anonymních dotazníků se podařilo zmapovat názory a zkušenosti 50 obětí a 39 pachatelů³², v jejichž případech Probační a mediační služba uskutečnila mediaci. Většinou se jednalo o majetkovou trestnou činnost, o násilné delikty šlo zhruba ve třetině případů. Pachatelé byli zpravidla muži (87 %), a to zejména mladšího věku (téměř polovina jich byla ve věku do 20 let), mezi poškozenými již byly ženy i starší osoby zastoupeny výrazněji (32 % žen a 84 % osob ve věku nad 30 let). Většina respondentů se o mediaci jako o možnosti řešení trestného činu dozvěděla až v přímé souvislosti s vlastním případem, přičemž pouze 5 obětí a 4 pachatelé iniciovali kontakt s Probační a mediační službou sami.

Jako důvod své účasti na mediaci oběti nejčastěji uváděly přání slyšet od pachatele jasnou omluvu za jeho skutek (jako velmi silný či alespoň částečný motiv do mediace vstoupit jej zmínilo 87 % z nich), seznámit se s motivy jeho činu (85 %), získat náhradu škody (85 %), přispět svou účastí k nápravě pachatele (81 %) a rovněž vyhnout se zdlouhavému projednávání věci u soudu (74 %). Spíše ojediněle byly naopak vedeny touhou dozvědět se více o pachateli nebo dokázat sám sobě, že osobní setkání s ním nebude problém (tyto důvody nebyly ani trochu důležité pro bezmála polovinu poškozených). Oběti, které při činu utrpěly fyzické zranění, měly ve srovnání s ostatními poškozenými větší touhu sdělit pachateli do očí, co jim způsobil, a zároveň pro ně bylo méně důležité finanční odškodnění. U pachatelů hrála největší roli možnost dohodnout se s poškozeným, jak napravit způsobené škody (velmi silný či částečný důvod účasti pro 94 % pachatelů), urychlit celkové projednávání případu (94 %) a rovněž dosáhnout mírnějšího postihu za spáchaný trestný čin (94 %). Více než 60 % pachatelů mělo navíc i silnou potřebu omluvit se osobně poškozenému, respektive sdělit mu, že svého činu litují.

Strach z osobního setkání s pachatelem měla pouze necelá čtvrtina poškozených (mezi oběťmi násilných deliktů ale totéž platilo již o polovině respondentů). Výrazně častější byly před mediací pochybnosti, zda pachatel myslí svou účast na mediaci, a tím i touhu napravit svůj skutek upřímně (více či méně je přiznalo 62 % obětí), a také zda se s ním podaří uzavřít dohodu (58 % obětí). Nedůvěra v „čistotu“ pachatelových motivů byla prokazatelně spojena s tím, jak poškozený zkušenost s trestným činem prožíval. Významně častěji než ostatní mu například nevěřily oběti, které se po činu dlouho psychicky trápily a více se po něm bály o sebe a o své blízké. Téměř 70 % poškozených uvedlo, že vůči pachateli cítili před mediací velkou zlost, avšak jen čtvrtina si nebyla jistá, zda při setkání zvládnou kontrolovat vlastní emoce. Pokud jde o pachatele, dvě třetiny z nich přiznaly, že před osobním setkáním s poškozeným prožívaly určité obavy.

Podle výpovědí respondentů netrvalo samotné mediační setkání většinou déle než půldruhé hodiny (uvedlo 71 % obětí a 74 % pachatelů). Přibližně třetina pachatelů a pětina obětí dokonce konstatovala, že mediace nepřesáhla dobu třiceti minut. Atmosféru společného

---

³¹ Srov. tamtéž.

³² Kontaktováno bylo celkem 94 poškozených a 93 pachatelů, návratnost dotazníků tak činila 53 % u poškozených a 42 % u pachatelů. Anonymita celého šetření kromě jiného vedla i k tomu, že zpracování výsledků neumožňovalo porovnávat výpovědi pachatele a poškozeného u téhož případu.

setkání hodnotili účastníci většinou příznivě – 68 % obětí a 62 % pachatelů ji charakterizovalo jako velmi nebo spíše vstřícnou. Odpovědi na otázky na průběh mediace potvrdily, že pro oběť je důležité sdělit pachateli, jaký dopad na jejich život jeho skutek měl (podle vlastního vyjádření tak učinilo 88 % poškozených – dokonce i valná většina těch, kteří současně uvedli, že tato možnost je původně k účasti na mediaci ani v nejmenším nemotivovala). Rozhovor o dopadu trestné činnosti na život oběti potvrzovali také pachatelé, byť v o něco menší míře - 58 % z nich uvedlo, že poškozený v průběhu mediace hovořil o tom, jak se v souvislosti s celým případem cítil a jaké problémy mu delikt přivodil. Podstatnou roli tu hrál věk, kdy se jasně ukázalo, že oběti mají tendenci sdělovat své prožitky spíše mladším pachatelům. Může to být dáno předpokladem, že právě u nich poškození spíše předpokládají výchovný vliv celého setkání na další kriminální kariéru. Naprostá většina obětí (96 %) i pachatelů (97 %) hodnotila jako velmi či spíše dobrou práci mediátora.

Průběh i výsledek celé mediace může značně ovlivnit skutečnost, zda se pachatel poškozenému za svůj čin omluví. Většina obětí (82 %) konstatovala, že k dostatečné omluvě během mediace došlo. Zhruba čtvrtina z nich nicméně uvedla, že pro ně neměla žádný význam. Mezi pachateli zaznělo u devíti z deseti jedinců, že se během mediace za svůj čin výslovně omluvili, přičemž ale podle více než pětiny z nich poškozený omluvu nepřijal. Velmi podrobně byly v dotazníku mapovány dojmy, které ze sebe účastníci při mediaci navzájem získali. Většinu obětí tak například pachatel přesvědčil, že svého činu upřímně lituje, není pro něj lehké setkat se tváří v tvář a má skutečný zájem napravit, co svým skutkem způsobil. Na druhou stranu ovšem platilo, že podle 59 % se mediace účastnil pouze formálně, a to v touze vyhnout se přísnějšímu potrestání. Celkem 16 % obětí zmínilo, že se k nim pachatel během mediace choval arogantně. Mezi pachateli byl stejný pocit kupodivu výrazně častější – za arogantní označilo chování poškozeného hned 40 % z nich. Většina navíc obětem přičítala pragmatický postoj k mediaci - podle 71 % byla jediným důvodem jejich účasti snaha získat finanční odškodnění. Nelze si nepovšimnout, že zásadní roli hrála u těchto otázek skutečnost, zda byl řešený případ jediným kriminálním skutkem, k němuž se pachatel v dotazníku přiznal. Jedinci, u nichž se podle vlastního vyjádření nejednalo o první přestupek proti zákonu, se ve vztahu k obětem jeví jako nápadně kritičtější či podezřívavější. Všichni se například domnívali, že oběť do mediace vstoupila pouze pro možnost získat finanční odškodnění, a zatímco prvopachatelé označili chování oběti za arogantní jen ve zhruba třetině případů, v této skupině již v 80 %.

Výše citované statistiky hovoří o poměrně vysoké úspěšnosti mediací z hlediska uzavření dohody. Zkoumaný vzorek případů tyto údaje ještě předčil, neboť k dohodě dospěla mediace podle 96 % obětí a 92 % pachatelů. Jejím předmětem bylo v převážné většině případů finanční odškodnění (uvedlo 87 % obětí a 69 % pachatelů), někdy kombinované s prací na odstranění následků činu. V zásadě platí, že s obsahem dohody musí souhlasit obě strany. I tak se ale může stát, že i přes vyslovený souhlas může jak poškozený, tak pachatel subjektivně pociťovat, že sjednaná opatření nejsou vůči nim zcela spravedlivá. Vyjádřila se tak desetina obětí a třetina pachatelů. Podobně se objevoval názor, že dohoda nebyla spravedlivá ke druhé ze zúčastněných stran sporu - takovou domněnku v dotazníku zmínilo 23 % obětí a 15 % pachatelů. Velmi příznačné byly pocity křivdy pro účastníky mediací, řešících násilnou trestnou činnost. Podstatné je samozřejmě také to, zda pachatel následně splnil, k čemu se zavázal. Ve většině zkoumaných případů k dodržení sjednaných podmínek došlo - uvedlo to 77 % obětí a 97 % pachatelů.

S konečným výsledkem mediace bylo spokojeno devět z deseti respondentů jak mezi oběťmi, tak mezi pachateli. O poškozených platilo, že o něco menší spokojenost projevovaly

osoby, které při činu utrpěly fyzické zranění, a také ty, k nimž se pachatel při mediaci choval arogantně, účastnil se jí pouze formálně a za svůj čin se dostatečně neomluvil. Současně bylo zjištěno, že finální pocity poškozeného mohou mít svůj původ již v situaci před mediací, respektive v motivech a postojích, které k tomuto opatření zaujímá. Méně často než ostatní tak byly s vyústěním mediace spokojeny oběti, které měly již předem pochybnosti, zda má taková aktivita smysl, nebo měly ze setkání s pachatelem strach. U některých z těchto případů se patrně nabízí otázka, zda byla mediace skutečně vhodným řešením. Spokojenost s výsledkem naopak rostla, pokud k pohnutkám poškozeného k účasti na mediaci patřila touha zeptat se pachatele na některé podrobnosti jeho činu, eventuálně dozvědět se, co jej k delikventnímu jednání vedlo. Rovněž u pachatelů byla celková spokojenost provázána s tím, jak a za jaké atmosféry mediace probíhala. Velmi či spíše spokojeni byli například všichni pachatelé, kteří atmosféru popsali jako vstřícnou, zatímco v opačném případě vyjádřilo uspokojení jen 60 %. Obdobný význam mělo, pokud se poškozený během mediace nechoval arogantně a pokud dal jasně najevo, že je pro něj omluva pachatele důležitá.

S mediací by znovu souhlasilo 95 % pachatelů a 84 % poškozených. Devět z deseti pachatelů navíc vyslovilo přesvědčení, že by na mediaci přistoupili i na místě oběti. Stejný podíl odpovědí byl zaznamenán u otázky pro poškozené, týkající se toho, zda by mediaci doporučili lidem, kteří se stanou obětí podobného skutku jako oni. U pachatelů se velmi zajímavou jevila otázka jejich případné další trestné činnosti, která následovala po proběhlé mediaci. Anonymita výzkumu sice nemusí být zárukou, že respondenti uváděli pravdivé informace, avšak i tak stojí za zmínku, že ke spáchání dalšího skutku se přiznal pouze jeden z nich.

Na celkové dojmy z mediace a jejího výsledku, které je nutno považovat z hlediska zkoumaného jevu za velmi důležité, se v závěru dotazníku zaměřila shrnující série otázek, kdy se obě skupiny respondentů vyjadřovaly k několika stručným výroky. Názory poškozených zobrazuje následující tabulka.

Celkové hodnocení mediace poškozenými (respondenti v %)

Hodnocení	Naprostou souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Naprostou nesouhlasím
Jsem rád, že jsem se mediace zúčastnil.	62,4	29,2	6,3	2,1
Po mediaci jsem se ohledně celého případu cítil lépe, než před ní.	48,8	28,9	15,6	6,7
Bylo důležité, že jsem pachateli mohl sdělit, co si myslím a co cítím.	51,2	31,1	13,3	4,4
Bylo podstatné, že jsem o celém případě dokázal s pachatelem hovořit.	48,9	26,7	13,3	11,1
Bylo pro mě důležité, že jsem se mohl vyjádřit k řešení případu.	55,4	34,0	8,5	2,1
Po mediaci jsem na pachatele změnil názor, a to k lepšímu.	9,3	23,3	46,5	20,9
Věřím, že mediace měla na pachatele výchovný efekt.	25,6	39,5	18,6	16,3

Z uvedených dat kromě jiného vyplývá, že výzkum v zásadě potvrdil tradiční předpoklad restorativní justice o „ozdravném efektu“ mediace pro oběť. Osm z deseti poškozených totiž více či méně připustilo, že po mediaci se v souvislosti s daným případem cítili lépe, než před ní. Tato otázka byla obzvláště zajímavá u obětí, které před vstupem do mediace pociťovaly velkou zlost. Ukázalo se, že mediace pozitivně zapůsobila na 72 % z nich. Téměř dvě třetiny obětí navíc věřily, že mediační setkání mohlo mít určitý výchovný efekt na pachatele z hlediska jeho další trestné činnosti, a to i přesto, že pouze třetina na něj změnila názor k lepšímu. Velmi významným faktorem, který ovlivňoval názory poškozených, byl opět jejich postoj před samotnou mediací, respektive ochota ji podstoupit. Poškození, kteří si svou účast dlouho rozmyšleli, byli méně často než ostatní rádi, že mediaci podstoupili, méně často se po ní cítili lépe a pro většinu z nich nebylo důležité, že pachatelé mohli sdělit, co cítí. Očekávanou roli hrála také omluva pachatele - všichni poškození, kteří se jí dočkali, byli rádi, že se mediace účastnili, v opačném případě to platilo pouze o 50 %.

Následující tabulka shrnuje celkové dojmy, jaké si z mediace odnesli pachatelé. Stojí za pozornost, že pro devět z deseti byla důležitá možnost vyjádřit se osobně k řešení případu. Téměř 84 % si navíc více či méně cenilo, že se mohli poškozenému osobně omluvit (týkalo se to i tří z pěti pachatelů, pro něž původně omluva nebyla ani sebemenším důvodem účasti). Více jak polovina uvedla, že teprve po mediaci si plně uvědomili, co svým činem způsobili. Pouze pětina nesdílela přesvědčení, že jim souhlas s mediací zajistil mírnější potrestání.

Celkové hodnocení mediace pachatelů (respondenti v %)

Hodnocení	Naprostou souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Naprostou nesouhlasím
Jsem rád, že jsem se mediace zúčastnil.	76,4	18,4	2,6	2,6
Bylo pro mě důležité, že jsem se poškozenému osobně omluvil.	37,8	46,0	8,1	8,1
Teprve po setkání s poškozeným jsem plně pochopil, co jsem mu svým činem způsobil.	13,5	43,3	13,5	29,7
Věřím, že po našem setkání na mě poškozený změnil názor, a to k lepšímu.	13,5	27,0	24,3	35,2
Bylo pro mě důležité, že jsem se mohl vyjádřit k řešení případu a jeho následků.	70,3	21,6	2,7	5,4
Účast na mediaci přispěla k tomu, že jsem byl potrestán mírněji, než kdybych ji odmítl.	56,8	21,6	10,8	10,8
Setkání s poškozeným mě ovlivnilo natolik, že se již vyhýbám dalším konfliktům se zákonem.	59,5	24,3	8,1	8,1
Mediace pro mě byla velmi nepříjemným zážitkem.	0,0	10,8	40,5	48,7

Na rozdíl od poškozených nehrály u pachatelů při celkovém hodnocení mediace větší úlohu jejich vlastní postoje či pocity, které prožívali před samotným setkáním (například pochybnosti, zda má mediace smysl a zda existuje naděje, že se s poškozeným dohodnou na přijatelném řešení). Znatelnější moc měla až atmosféra přímo při mediaci. Ačkoli i většina pachatelů, kteří ji popisovali jako spíše či velmi nevstřícnou, byla ve finále ráda, že se mediace zúčastnila (uvedlo 83 % z nich), v opačném případě (tedy při atmosféře vstřícné) si pachatelé následně častěji cenili toho, že se poškozenému omluvili, stejně jako šance vyjádřit se k řešení případu.

Výsledky citovaného šetření se v zásadě shodují s poznatky srovnatelných zahraničních studií, které hovoří o tom, že většina obětí i pachatelů je s mediací spokojena. Zásadní význam přitom mají aspekty, jako je upřímná omluva pachatele, vysvětlení pohnutek deliktu či jeho opravdový zájem napravit, co způsobil. Z dotazníků vyplynulo, že pokud si účastníci od mediačního setkání slibují právě tyto prvky, je velká pravděpodobnost, že budou s jeho průběhem i výsledky spokojeni. Zklamání a rozčarování bylo naopak častější v případech, kde podobné motivy při rozhodování o účasti roli nehrály, a kde bylo navíc možno vysledovat pochybnosti, zda má setkání podobného druhu smysl. Velkou překážkou celkového uspokojení z mediace je pak i nevhodný přístup jedné ze stran – může jít jak o formální či neupřímný postoj pachatele, který se účastní pouze v zájmu zmírnit potrestání, tak o arogantní chování oběti, která o omluvu pachatele v zásadě nestojí.

Recidiva pachatele jako měřítko účinnosti mediace

Jiný pohled na efektivitu mediace nabízí otázka recidivy pachatelů, kteří ji podstoupí. Také tento přístup má své opodstatnění, neboť u každého opatření trestní justice nás zpravidla zajímá i jeho vliv na následné omezování kriminality. Předcházení recidivě pachatelů sice není primárním cílem restorativní justice, avšak pokud v principu skutečně vychází vstříc potřebám obětí, pachatelů i celé komunity, jak její zastánci tvrdí, měl by se efekt restorativních programů ve zmíněném smyslu projevit. U pachatele, který podstoupí mediaci, lze hypoteticky předpokládat, že přímé setkání s lidmi, které svým jednáním poškodil, na něj může mít větší výchovný efekt, než standardní, a do určité míry „odosobněné“ projednávání věci u soudu.³³

Nejspolehlivější poznatky k těmto otázkám přináší studie, založené na metodě experimentu. Vybraní pachatelé jsou v nich náhodně zařazováni do dvou skupin, kdy u první z nich je trestný čin řešen mediací, zatímco u druhé se postupuje tradiční cestou. Mezi znaky, podle nichž se výběr a následné „párování“ zkoumaných osob provádí, patří především typ trestné činnosti, věk a pohlaví, a dále kriminální minulost pachatele. Vzhledem k tomu, že se jedná o významné prediktory kriminálního chování, umožňuje jejich kontrola závěr, že případné rozdíly mezi zmíněnými skupinami, které se po příslušné intervenci projeví, je možno připsat intervenci samotné. I tak zde ale kriminologie čelí nemalým metodologickým potížím. Jde kupříkladu o nalezení vhodných měřítek pro zkoumání recidivy či o rozhodnutí, po jak dlouhou dobu od samotného mediačního setkání je nutno další osud pachatele sledovat.

Nejvíce výzkumů bylo dosud provedeno v Severní Americe, Velké Británii a Austrálii. Jejich výsledky se často liší³⁴. V některých případech se podařilo doložit, že recidiva pachatelů, kteří podstoupili mediaci, je znatelně nižší. Rozdíly se přitom projevovaly také v typu spáchaných skutků, kdy ve prospěch mediace hovoří fakt, že osoby, které jí prošly, páchaly oproti kontrolní skupině spíše méně závažné zločiny. Jiné výzkumy ale k podobným závěrům nedošly, a nepotvrdily tak, že by mediace přispívala k omezování trestné činnosti významnějším způsobem než opatření jiná. Rozporuplnost těchto poznatků může být do jisté míry zklamáním. Překvapit by nás ale neměla. Pokud si uchováme realistický pohled na věc, musíme připustit, že mediační setkání, časově velmi limitované, nemůže samo o sobě zaručit dramatický efekt na kriminální kariéru, neboť její průběh a vývoj

³³ Srov. Zernova, M., cit. dílo.

³⁴ Umbreit, M.S.; Coates, R.B.; Vos, B.: Victim offender mediation: an evolving evidence-based practice. In: Sullivan, D.; Tift, L.: *Handbook of restorative justice*, s. 52-62. London: Routledge, 2008.

ovlivňuje řada jiných, často podstatnějších faktorů (například rodina, v níž pachatel vyrůstá, vrstevníci, návykové látky, ekonomická situace apod.)³⁵.

Měřítko recidivy může do jisté míry klamat i v tom, že pachatel, který po mediačním programu nerecidivuje, je někdy automaticky považován za úspěch tohoto opatření, a to i přes to, že skutečný efekt mediace byl nulový, neboť rozhodujícími činiteli v zabránění další trestné činnosti mohla být například pachatelova rodina či přátelé. Naopak pachatel, který po mediaci recidivuje, bývá slučován s jasným důkazem neúčinnosti příslušného programu, ačkoli právě mediace mohla být jediným pozitivním faktorem, který na něj v příslušném období působil, avšak který nemohl ovlivnit negativní dopad faktorů jiných³⁶. Zjednodušující závěry o vlivu mediace na omezování kriminality proto mohou klamat.

Experimentální studie uvedeného typu v České republice dosud chybějí. Určitý základní obraz o recidivě pachatelů, účastnících se mediace, již ale k dispozici máme, a to díky analýze údajů z Rejstříku trestů, provedené v rámci výše citované studie Institutu. Týkala se celkem 311 osob, jejichž případ byl mediován v roce 2005, a to bez ohledu na to, zda mediační jednání skončilo dohodou o urovnání konfliktu a náhradě škody. Podle pohlaví bylo ve vzorku zastoupeno 89 % mužů, průměrný věk při mediačním jednání činil 26,3 let. Nejmladšímu obviněnému bylo v té době 15 let, nejstaršímu 67 let. Jednoznačně převažovali dosud netrestaní pachatelé (79 % vzorku). Jeden záznam v Rejstříku mělo v době mediace 8 % pachatelů, u 13 % vzorku bylo zjištěno vícenásobné odsouzení. Pokud jde o řešenou trestnou činnost, dominovaly majetkové delikty (54 % případů se týkalo krádeží), častý byl i trestný čin ublížení na zdraví (32 % vzorku). Dohoda o urovnání konfliktu a náhradě škody byla uzavřena v 76 % případů.

Data o případné další trestné činnosti byla zkoumána k měsíci květnu 2009 (tedy zhruba čtyři roky po samotné mediaci). Z uvedeného počtu 311 osob mělo další záznam v Rejstříku 79 z nich, tedy zhruba jedna čtvrtina. K dalšímu odsouzení přitom nejčastěji došlo v období od jednoho do dvou let po mediaci. Nejméně recidivovaly osoby starší 50 let, nejvíce osoby ve věkové skupině 21-29 let. Roli hrála také předchozí kriminální kariéra, kdy nejmenší podíl recidivistů bylo možno zaznamenat mezi pachateli, pro něž mediovaný případ představoval první záznam v Rejstříku. Další odsouzení bylo zjištěno u 23 % z nich, zatímco u již dříve trestaných se jednalo o zhruba jednu třetinu. Podle druhu trestné činnosti bylo možno konstatovat, že nejvíce recidivovali pachatelé majetkové trestné činnosti.

Má mediace podporu veřejnosti?

Jak doložily předcházející řádky, poznatky, které kriminologický výzkum přináší o mediaci a její účinnosti, jsou vesměs příznivé. Hovoří o tom, že je-li uskutečněna ve vhodných případech a s dostatečně motivovanými klienty, může představovat opatření, které efektivně řeší potřeby vzniklé v souvislosti s trestnou činností. Rozvoj mediace ale přirozeně není podmíněn jen získanými empirickými důkazy. Velmi důležitá je také její společenská podpora a akceptace. Kriminální politika, která by ignorovala postoje a přání občanů, týkající se vhodné reakce na trestnou činnost, by ve svém důsledku vedla k nabourání celého systému kontroly kriminality, neboť jeho fungování je zcela závislé na spolupráci občanů (například

---

³⁵ Srov. H. Hayes, cit. dílo.

³⁶ Umbreit, H.S., cit. dílo z roku 1994.

jako obětí či svědků trestné činnosti)³⁷. Je tudíž nutné ptát se též na to, zda mediace není v rozporu s představami a zásadami, které ve vztahu ke zločinu a jeho řešení sdílí veřejnost.

Mnohé nasvědčuje tomu, že většina občanů je naladěna punitivně. Nahlédneme-li do existujících výzkumů veřejného mínění, lidé se zpravidla staví velmi kriticky k výši trestů, podmínkám ve věznicích či obecně k práci orgánů činných v trestním řízení³⁸. Často jde o důsledek toho, že reálná informovanost o kriminalitě a jejím rozsahu, stejně jako o systému sankcí je spíše slabá, avšak nelze přehlížet, že pohled občanů se mnohdy liší již od samotných principů či zásad, které jsou pro moderní trestní praxi klíčové (příkladem může být přístup k základním právům podezřelých či obviněných osob, která musejí orgány činné v trestním řízení respektovat, ale která se současně mohou veřejnosti jevit jako známka „změkčilosti“ celého systému). Podobně si lidé vytvářejí vlastní teorie o tom, jaká opatření k omezování kriminality jsou efektivní. K nejrozšířenějším patří empiricky nedoložitelná představa, že existuje jasný a přímý vztah mezi rozsahem trestné činnosti a přísností sankcí, které za ni hrozí³⁹.

Za dané situace bychom měli očekávat, že mediace mnoho podpory u občanů nenalezne. Kladou-li důraz na přísné a rychlé potrestání pachatele, sotva jim může znít libě teorie, že lepší cestou, než ho bezodkladně poslat za mříže, je poskytnou mu šanci, aby se sešel tváří v tvář oběti, omluvil se jí za to, co udělal, a společně se domluvili, jak své špatné chování odčiní. Je pravděpodobné, že to budou považovat za další způsob, jímž vychází slabá justice vstříc všem „lumpům“ a „darebákům“. Výsledky dosud provedených výzkumů veřejného mínění, týkající se mediace, nás však překvapí. Principy mediace jsou podle nich pro řadu občanů velmi přesvědčivé, přičemž relativně časté je i přesvědčení, že by na toto opatření respondent přistoupil v případě vlastní viktimizace. Potvrzuje se tak do jisté míry názor, že představa výhradně punitivně naladěné veřejnosti je pouhý mýtus⁴⁰. Zdá se, že ve skutečnosti je mínění občanů v zásadě vyvážené, a to v přímém vztahu k typu případů, jehož se týká. Na jednu stranu sice lidé volají po nekompromisním potrestání pachatelů závažných forem kriminality, ale současně se zastávají nápravných či výchovných opatření všude tam, kde podle nich mají smysl.

Česká veřejnost není výjimkou. Jak ukázal výzkum Institutu pro kriminologii a sociální prevenci z roku 2008, uskutečněný na reprezentativním vzorku občanů České republiky, proti využívání mediace v trestních věcech je principiálně pouze čtvrtina z nich⁴¹. Ostatní vidí její největší potenciál v případech dosud netrestaných pachatelů, pachatelů nedbalostních trestných činů a mladistvých pachatelů. Více jak polovina respondentů dokonce vyslovila názor, že mediaci by bylo možno využít v kterékoli kauze, pokud s tím oběť bude souhlasit. V modelovém případě, kdy se respondenti hypoteticky vyjadřovali ke své účasti na mediaci s recidivujícím pachatelem krádeže věcí z auta, ji striktně vyloučilo pouze 17 %, zatímco 53 % by ji „rozhodně“ či „spíše“ podstoupilo. Reálné povědomí o mediaci je nicméně v naší republice dosud slabé. O existenci Probační a mediační služby neměly tušení více než dvě třetiny dotázaných. Dostatečné informace mělo pouze 8 %, zbývající část naznačila

³⁷ Wood, J.: Why public opinion of the criminal justice system is important. In: Wood, J.; Gannon, T.: Public opinion and criminal justice. Cullompton: Willan Publishing, 2009, s. 33.

³⁸ Viz zejména šetření Centra pro výzkum veřejného mínění k uvedeným tématům, dostupné na www.cvvm.cas.cz.

³⁹ Srov. např. Roberts, J.; Hough, M. *Understanding public attitudes to criminal justice*. Maidenhead: Open University Press, 2005.

⁴⁰ Maruna, S. aj.: Public opinion and community penalties. In Bottoms, A. aj. *Alternatives to prison: options for insecure society*. Collumpton: Willan Publishing, 2004, str. 87.

⁴¹ Respondentům byly základní principy mediace před samotným dotazováním stručně vysvětleny.

určité, avšak spíše mlhavé znalosti. To vcelku koresponduje s výše prezentovanými zjištěními, že většina pachatelů a obětí, kteří u nás mediaci podstoupí, se o ní dozvídá až v souvislosti s řešením vlastního případu.

Závěry

Kritici restorativní justice namítají, že slabinou mediace i dalších restorativních technik je nemožnost řešit jimi všechny trestné činy, ale vždy pouze ty, které jsou pro takový postup vhodné, a to ať již z hlediska jejich samotné povahy, tak z hlediska osobnosti pachatele a oběti. Tato výtka je nepochybně na místě. Ani nejzarytější příznivci mediace ale rozhodně netvrdí, že je možné uplatnit ji jako univerzální řešení všech zločinů. Oba přístupy, tedy justice „klasická“ (retributivní) a „restorativní“, by se měly v ideálním případě prolínat a doplňovat. Jejich vzájemný vztah nelze vidět jako konkurenční, ale spíše jako příležitost k tomu, aby silné stránky jednoho systému dokázaly kompenzovat slabiny druhého. Postupný rozvoj mediace v České republice a zdokonalování spolupráce zainteresovaných institucí dává naději, že právě k takovému sblížení máme nakročeno, a to i přesto, že každoroční počet uskutečněných mediací zatím není nikterak závratný. Skutečnou odpověď, zda se příslušným směrem ubíráme, nám však poskytne až vývoj v dalších letech.

Resumé

Studie IKSP „Analýza kriminality v roce 2009 a v předchozím dvacetiletém období“ je určitým způsobem studií bilanční – hodnocením dvacetileté etapy vývoje kriminality v ČR. Rok 2009 se stal posledním rokem jedné, relativně dlouhé éry policejních statistik o kriminalitě. Od roku 2010 začal totiž platit nový trestní kodex, který prakticky ruší kontinuitu statistických dat o kriminalitě v ČR, jejichž zpracování bylo metodicky upraveno již v roce 1972, a to v souvislosti se zahájením počítačového zpracování statistik policie. A také už uplynulo dvacet let od roku 1990, kdy byla v ČR zahájena radikální přestavba společenských podmínek, která zasáhla všechny sféry veřejného života a výrazně ovlivnila formování právního prostředí u nás. V určitém ohledu je nový trestní zákoník vyústěním těchto společenských změn. Už jen z těchto důvodů se rok 2010 jeví jako optimální rok pro bilanci trendů kriminality za poslední cca dvacetileté období, které i z pohledu kriminologie je pak dostatečně dlouhým obdobím ke zhodnocení proběhlých změn.

A tak, přestože rok 2009 sám o sobě nijak nevybočuje z trendů nastoupených v roce 2000 vyznačujících se mírným, zato trvalým poklesem počtu evidovaných trestných činů, tak jako rok ukončující relativně kontinuální řadu statistických dat o kriminalitě v ČR se stává rokem výjimečným.

Od roku 1990 do roku 2000 vzrostla evidovaná kriminalita v ČR čtyřnásobně ve srovnání s předchozím cca dvacetiletým obdobím. V již zmiňovaném roce 2000 pak byl nastoupen trend pozvolného poklesu kriminality, ale i v roce 2009 stav kriminality u nás stále zůstává původním hodnotám sedmdesátých a osmdesátých let značně vzdálen.

V kapitole 1 překládané publikace jsou diskutovány změny ve vývoji kriminality za celé dvacetileté období, zvláštní pozornost je však věnována především poslednímu deceniu a roku 2009 jako konci určité etapy hodnocení kriminality.

Další kapitoly se podrobněji věnují některým vybraným oblastem kriminality.

Ve druhé kapitole se M. Cejp věnuje stavu organizovaného zločinu na území České republiky v roce 2009 a rekapitulaci jeho vývoje od roku 1993. Prezentuje zde část výzkumných výsledků z výzkumu organizovaného zločinu. Zaměřuje se na základní kvantitativní údaje, vypovídající o struktuře zločineckých skupin působících na území České republiky a o skladbě jejich zločineckých, případně i podpůrných aktivit. Uvádí statistické údaje o počtech stíhaných, obžalovaných a odsouzených za účast na zločinném spolčení. Expertízy, ze kterých vychází, jsou převážně kvalitativním typem šetření: experti většinou formulují svoje vlastní názory, postoje, argumenty. Pokud se experti vyjadřují prostřednictvím čísel nebo procent, jde vždy spíše o vyjádření názorů a celkových trendů, v nichž číselný údaj nelze chápat absolutně, ale pouze jako prostředek k zachycení struktury a vývojového trendu.

Třetí kapitolu zpracovala M. Martinková a věnovala ji obětem trestné činnosti. Veškeré kvantitativní ukazatele v této kapitole byly získány z údajů policejních statistik. Ačkoli se tak týkají jen policíí evidovaných obětí kriminality, jsou stále důležitým a nepostradatelným zdrojem souhrnných informací o obětech kriminality na území celé

republiky. Lze z nich s určitými omezeními usuzovat i na některé vývojové tendence v dané oblasti na teritoriu našeho státu.

Poslední kapitola je věnována uplatňování metody mediace v České republice. Zpracoval ji J. Tomášek a popisuje v ní mediaci jak z širšího pohledu a výkladu méně známých pojmů, tak i z pohledu šetření Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, provedeného v roce 2009, které bylo inspirováno dostupnými zahraničními výzkumy. Formou anonymních dotazníků se podařilo zmapovat názory a zkušenosti 50 obětí a 39 pachatelů, v jejichž případech Probační a mediační služba uskutečnila mediaci. Postupný rozvoj mediace v České republice dává naději, že přesto, že každoroční počet uskutečněných mediací zatím není nikterak závratný, je možné s jejich pomocí řešit část trestných činů, byť pouze ty, které jsou pro takový postup vhodné, a to ať již z hlediska jejich samotné povahy, tak z hlediska osobnosti pachatele a oběti.

Významnou část publikace tvoří přílohy – tabulky zachycující kontinuální vývoj kriminality obecně i vývoj jednotlivých druhů a také méně dostupné informace získané při řešení jiných úkolů v IKSP, které však s problematikou hodnocení kriminality v ČR šířeji souvisejí (např. statistické údaje o počtu vězněných osob ve světě).

Přílohy 1-8

- Příloha č. 1 Celková kriminalita v ČR od r. 1973
- Příloha č. 2 Trestná činnost v ČR v roce 2009 podle územního členění
- Příloha č. 3 Kriminalita od roku 1987 z pohledu policejní statistiky a statistik státních zastupitelství a soudů
- Příloha č. 4 Přehled o počtu vražd na území ČR od roku 1974
- Příloha č. 5 Přehled o počtu policíí evidovaných loupeží od roku 1973
- Příloha č. 6 Vývoj stavu obviněných a odsouzených v ČR v letech 1999-2009
- Příloha č. 7 Indexy zastoupení vězňů ve vybraných zemích (poměr počtu vězněných osob v té které zemi k počtu obyvatel tamtéž)

Summary

Marešová, Alena et al.: Analysis of Crime in 2009 and over the Previous Twenty-year Period

The study by the Institute of Criminology and Social Prevention (ICSP) entitled "Analysis of Crime in 2009 and over the Previous Twenty-year Period" is a certain way of taking stock of the twenty-year phase of crime development in the Czech Republic. The year 2009 became the last year of a single, relatively long era of police crime statistics. This is because as of 2010, a new Penal Code came into force, which practically terminates the continuity of statistical data on crime in the CR, the compilation of which was methodically designed back in 1972 in relation to commencement of computer compilation of police statistics. And twenty years have gone by since 1990, when radical reshaping of social conditions began in the CR. This affected all spheres of public life and significantly influenced formation of the Czech legal environment. In a certain aspect, the new Penal Code is an outcome of these social changes. For these reasons, the year 2010 appears to be the optimum year to balance the trends in crime for the last roughly twenty-year period, which is a period sufficient in length even from the viewpoint of criminology for assessing the changes that have occurred.

And although 2009 alone does not diverge from trends starting in 2000, characteristic for their slight, but constant decline in the number of registered crimes, it is a meaningful year as one that marks the end of a relatively continuous series of statistical data on crime in the CR.

From 1990 to 2000, registered crime grew fourfold in the CR in comparison with the roughly twenty-year period prior to that. Already in the mentioned year 2000, a new trend had started – a gradual drop in crime in our country, but even in 2009 it remained significantly far from original numbers in the 1960s and 1970s.

In Chapter 1 of the submitted publication, changes are discussed in the development of crime over the entire twenty-year period, but special attention focuses on the last decade and 2009 as an end of a certain phase in crime assessment.

Other chapters deal in detail with certain selected areas of crime.

In the second chapter, M. Cejp discusses the state of organized crime within the Czech Republic in 2009, and offers a recapitulation of its development since 1993. Part of the research results derived from researching organized crime are presented here. It focuses on the basic quantitative data, indicating the structure of criminal groups operating within the Czech Republic and on the composition of their criminal or possibly support activities. It lists statistical data on the numbers of persons investigated, prosecuted and convicted for participating in criminal conspiracy. The expertise used as a starting point is mainly comprised of the qualitative type of research: experts mostly formulate their own opinions, positions and arguments. If experts express themselves through numbers or percentages, this

always concerns rather an expression of opinions and overall trends, from which the numerical data may not be understood as absolute, but rather as a means for capturing the structure and development trend.

M. Martinková compiled chapter three, which deals with crime victims. All quantitative indicators in this chapter were gained from police statistical data. Though these only concern crime victims registered by the police, they are still an important and indispensable source of summarized information on crime victims in the entire country. With certain limitations, one may deduce certain development trends in the given area within out nation's territory.

The last chapter deals with application of the mediation method in the Czech Republic. Compiled by J. Tomášek, it described mediation from both a wider perspective and interpretation of lesser-known terms, and from the perspective of research performed in 2009 by the Institute of Criminology and Social Prevention, inspired by available research from abroad. By means of anonymous questionnaires, it was possible to map the opinions and experiences of fifty victims and thirty-nine offenders. The Probation and Mediation Service performed mediation for the latter group. The gradual development of mediation in the Czech Republic gives hope that despite the fact that the annual number of implemented mediations is not staggering, it is possible through their help to resolve part of crime in general. Of course, this is only true for those suited to such an approach, either from the aspect of their actual nature or from the aspect of the personalities of the offender and the victim.

An important part of the publication is formed by its appendices – tables capturing continual development of crime in general, and development of individual types, and the lesser accessible information gained upon resolving other tasks in the ICSP, but which relate to the issue of assessing crime in the CR in a wider sense (ex. statistical data on the number of incarcerated persons in the world).

Appendices 1-8

- Appendix no. 1 Overall Crime in the Czech Republic since 1973
- Appendix no. 2 Crime in the Czech Republic in 2009 by Districts
- Appendix no. 3 Crime since 1987 from the Perspective of Police Statistics and Statistics of Public Prosecutors and Courts
- Appendix no. 4 Overview of the Number of Murders in the Czech Republic since 1974
- Appendix no. 5 Overview of the Number of Burglaries Registered by the Police since 1973
- Appendix no. 6 Development of the Status of Accused and Convicted Persons in the CR in 1999-2009
- Appendix no. 7 Indexes of Representation of Prisoners in Selected Countries (proportion of the number of incarcerated persons to the individual country's overall population)

Translated by: Marvel

Literatura

- Dignan, J.: Understanding victims and restorative justice. Maidenhead: Open University Press 2005.
- Dignan, J.: The victim in restorative justice. In: Walklate, S. (ed.): Handbook of victims and victimology. Cullompton: Willan Publishing 2007, s. 309-331.
- Gavrielides, T.: Restorative justice theory and practice: addressing the discrepancy. Helsinki: HEUNI 2007.
- Hayes, H.: Reoffending and restorative justice. In: Johnstone, G.; Van Ness, D.W.: Handbook of restorative justice. Cullompton: Willan Publishing 2007, s. 426-444.
- Christie, N.: Conflicts as a property. In: The British Journal of Criminology, vol. 17, 1977, s. 1-15.
- Kuchta, J., Válková, H. aj.: Základy kriminologie a trestní politiky. Praha: C.H.Beck 2005.
- Marešová, A., Cejp, M., Karban, M., Martinková, M., Vlach, J.: Kriminalita v roce 2008. Praha: IKSP 2009, 132 s.
- Marshall, T., Merry, S.: Crime and accountability: Victim-offender mediation in practice. London: HMSO 1990.
- Maruna, S. et al.: Public opinion and community penalties. In Bottoms, A. (ed.): Alternatives to prison: options for insecure society. Cullompton: Willan Publishing 2004.
- Netzig, L., Trenczek, T.: Restorative justice as participation: theory, law, experience and research. In: Galaway, B., Hudson, J. (ed.): Restorative justice: International perspectives. New York: Criminal Justice Press 1996, s. 241-260.
- Rozum, J. a kol.: Uplatnění mediace v systému trestní justice II. Praha: IKSP 2010.
- Roberts, J., Hough, M.: Understanding public attitudes to criminal justice. Maidenhead: Open University Press 2005.
- Umbreit, M.: Victim meets offender: the impact of restorative justice and mediation. New York: Criminal Justice Press 1994.
- Umbreit, M.S., Vos, B., Coates, R.B., Armour, M.P.: Victims of severe violence in mediated dialogue with offender: the impact of the first multi-site study in the U.S. In: International Review of Victimology, vol. 13, 1/2006, s. 27-48.
- Umbreit, M.S., Coates, R.B., Vos, B.: Victim offender mediation: an evolving evidence-based practice. In: Sullivan, D., Tifft, L.: Handbook of restorative justice. London: Routledge 2008, s. 52-62.
- Wood, J.: Why public opinion of the criminal justice system is important. In: Wood, J., Gannon, T. (ed.): Public opinion and criminal justice. Cullompton: Willan Publishing 2009.
- Zehr, H.: Úvod do restorativní justice. Praha: Sdružení pro probaci a mediaci v justici 2003.
- Zernova, M.: Restorative Justice. Ideals and Realities. Aldershot: Ashgate 2007.
- Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2009 a předchozí.
- Zprávy o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce ... každoročně zpracovávané MV ČR (dostupné na internetové adrese: mvcr.cz).

Příloha č. 1

Celková kriminalita v České republice (Policíí ČR evidované trestné činy od počátku počítačového zpracování dat o kriminalitě)

zpracovala A. Marešová

Tabulka č. 1

Rok	Zjištěné trestné činy	Objasněné tr.činy	Procento
1973	109 355	92 685	85,00
1974	109573	92 536	84,45
1975	110 957	96725	87,17
1976	106 602	93 753	87,94
1977	103 083	89 956	87,26
1978	103 251	89 798	86,97
1979	98 091	83 825	85,45
1980	103 219	86 653	83,95
1981	110 312	90 906	82,40
1982	120 444	97 847	81,23
1983	117 001	96 939	82,85
1984	120 918	100 672	83,25
1985	121 272	100 665	83,00
1986	122 122	101 000	82,70
1987	120 260	99 006	82,32
1988	119 675	97 064	81,10
1989	120 768	93 542	77,45
1990	216 852	83 237	38,38
1991	282 998	94 115	33,25
1992	345 140	108 380	31,40
1993	398 505	126 442	31,72
1994	372 427	136 935	36,76
1995	375 630	151 842	40,42
1996	394 267	162 929	41,32
1997	403 654	169 177	41,90
1998	425 930	185 093	43,46
1999	426 626	193 354	45,32
2000	391 469	172 245	43,99
2001	358 577	166 827	46,52
2002	372 341	151 492	40,69
2003	357 740	135 581	37,90
2004	351 629	134 444	38,23
2005	344 060	135 281	39,32
2006	336 446	133 695	39,74
2007	357 391	138 852	38,85
2008	343 799	127 906	37,20
2009	332 829	127 604	38,33

Příloha č. 2

**Trestná činnost v České republice v roce 2009 podle územního členění
(vyšších územních celků)**

Tabulka č. 2

	Tr.činy evidované policíí	Počet obyvatel k k 1.1.2009	Tr.činy na 1000 obyvatel	Pořadí podle zamořnosti území evid. kriminalitou (k počtu obyv.)
Česká republika	322 829	10 467 542	30,84	
Praha	84 133	1 233 211	68,22	1.
Středočeský kraj	41 171	1 230 691	33,45	4.
Jihočeský kraj	14 283	636 328	22,45	9.
Plzeňský kraj	14 296	569 627	25,10	8.
Karlovarský kraj	8 834	308 403	28,64	6.
Ústecký kraj	29 670	835 891	35,50	2.
Liberecký kraj	14 692	437 325	33,60	3.
Královehradecký kraj	11 435	554 520	20,62	11.
Pardubický kraj	9 226	515 185	17,91	12.
Vysočina	8 984	515 411	17,43	13.
Jihomoravský kraj	30 095	1 147 146	26,23	7.
Olomoucký kraj	14 235	642 137	22,17	10.
Zlínský kraj	10 044	591 412	16,98	14.
Moravskoslezský kraj	41 731	1 250 255	33,38	5.

Zdroj: Ročenka ČSÚ

Stínováním jsou označeny změny oproti roku 2008: Vysočina na 14., Zlínský na 13.

Příloha č. 3

Kriminalita od roku 1987 z pohledu policejní statistik a statistik státních zastupitelství a soudů

(ze statistik Policie ČR a statistik MS ČR zpracovala A. Marešová)

Tabulka č. 3

Rok	Policií zjištěné trestné činy	Policií objasněné trestné činy	Stíháno nebo zkrácené příp. řízení	Obžalováno nebo návrh na potrestání	Soudy odsouzené osoby
1987	120 260	99 006	71 716	59 379	53 366
1988	119 657	97 064	72 887	51 782	47 887
1989	120 768	93 542	65 959	48 523	41 005
1990	216 852	83 237	55 317	26 341	16 521
1991	282 998	94 115	63 194	44 114	27 837
1992	345 1400	108 380	66 565	48 556	31 017
1993	398 505	126 442	82 575	57 917	35 148
1994	372 427	136 935	85 929	65 139	51 931
1995	375 630	151 842	105 169	84 006	54 957
1996	394 267	162 929	109 204	85 377	57 974
1997	403 654	169 177	108 275	84 066	59 777
1998	425 930	185 093	106 488	73 905*	54 083*
1999	426 626	193 354	107 879**	84 973	62 595
2000	391 469	172 245	110 808	86 074	63 211
2001	358 577	166 827	110 461	84 855	60 182
2002	372 341	151 491	110 800**	93 881**	65 098
2003	357 740	135 581	110 997**	95 920**	66 131
2004	351 629	134 444	108 061**	94 430**	68 443
2005	344 060	135 281	108 100**	95 767**	67 561
2006	336 446	133 695	110 339**	97 880**	69 445
2007	357 391	138 852	113 813**	101 240**	75 728
2008	343 799	127 906	110 411**	98 446**	75 761
2009	332 829	127 604	113 217**	102 667**	73787

Vysvětlivky:

Stíháno – počet osob, jejichž stíhání vedené podle § 160 trestního řádu bylo ve sledovaném roce ukončeno

Obžalováno – počet osob, na něž byla podána obžaloba podle § 176 trestního řádu

Odsouzeno – počet osob pravomocně odsouzených

* V roce 1998 v důsledku amnestie prezidenta bylo v přípravném řízení ukončeno více než 27 tisíc trestních věcí a zastaveno stíhání více než 15 tis. osob. Projevilo se to jak snížením počtu obžalovaných osob, tak i následně osob odsouzených. Největší dopad měla amnestie na počty obžalovaných mladistvých pachatelů a obžalovaných žen.

** Údaje byly převzaty z přílohy „Přehled o celkovém stavu a vývoji trestné činnosti podle počtu osob stíhaných, osob, kterým bylo sděleno podezření, a odsouzených“ ze Zprávy o činnosti státního zastupitelství (NSZ) za rok 2009. Od roku 2002 jsou v počtu stíhaných osob zahrnuty i osoby, u kterých bylo vedeno zkrácené přípravné řízení a u obžalovaných osob i osoby navržené na potrestání.

Příloha č. 4

Počty policií evidovaných vražd* (§ 219 tr.zák.) na území ČR od roku 1974
(ze statistik Policie ČR zpracovala A. Marešová)

Tabulka č. 4

Rok	Celkový počet	Objasněné trestné činy	Z toho pokusů	Novorozených dětí
1974	151	-	50	16
1975	137	-	36	14
1976	114	-	32	9
1977	101	-	33	11
1978	120	-	31	13
1979	130	-	37	12
1980	124	-	44	5
1981	135	-	39	7
1982	161	-	57	21
1983	173	-	67	12
1984	147	-	56	15
1985	142	-	45	12
1986	129	-	38	12
1987	139	-	35	12
1988	100	-	33	1
1989	126	119	41	5
1990	212	184	55	7
1991	194	174	61	9
1992	258	219	78	8
1993	278	229	83	6
1994	286	237	82	4
1995	277	239	96	3
1996	267	226	91	4
1997	291	252	101	3
1998	313	272	135	1
1999	265	236	89	4
2000	279	228	101	6
2001	234	208	84	1
2002	234	210	92	1
2003	232	199	66	3
2004	227	205	85	0
2005	186	161	79	0
2006	231	196	88	2
2007	196	174	64	0
2008	202	174	87	1
2009	181	157	73	2

* včetně přípravy vraždy a pokusu vraždy (§§ 7,8 tr.zák.) Počet příprav k trestnému činu vraždy představuje cca 4-8 skutků ročně. V roce 2009 to bylo 9 skutků.

Příloha č. 5

Počty policíí evidovaných loupeží (§ 234 TZ) na území ČR od roku 1973
(ze statistik Policie ČR zpracovala A. Marešová)

Tabulka č. 6

Rok	Zjištěné trestné činy	Objasněné trestné činy
1973	522	445
1974	483	402
1975	469	389
1976	408	322
1977	641	547
1978	664	558
1979	602	540
1980	735	645
1981	643	534
1982	712	601
1983	893	732
1984	815	695
1985	944	816
1986	870	754
1987	800	683
1988	799	675
1989	789	631
1990	3 855	1 475
1991	4 142	1 515
1992	3 855	1 475
1993	4 109	1 530
1994	3 826	1 767
1995	3 978	1 752
1996	4 218	1 965
1997	4 751	2 006
1998	4 306	1 861
1999	4 817	1 900
2000	4 644	1 811
2001	4 372	1 813
2002	5 434	2 450
2003	5 468	2 334
2004	6 107	2 598
2005	5 550	2 388
2006	4783	2 128
2007	4 668	1 893
2008	4 515	1 966
2009	4 687	2 125

Příloha č. 6

Vývoj stavu obviněných a odsouzených ve věznicích ČR v letech 2000-2009 (zpracováno ze statistik GRVS ČR)

Tabulka č. 6

1. Vývoj stavů obviněných v letech 2000 - 2009

	Stav k 31.12.									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Muži	5 604	4 341	3 222	3 244	3 084	2 697	2 277	2 110	2 214	2 209
Ženy	363	242	162	165	185	163	122	144	188	151
Celkem	5 967	4 583	3 384	3 409	3 269	2 860	2 399	2 254	2 402	2 360

2. Vývoj stavů odsouzených v letech 2000 - 2009

	Stav k 31.12.									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Muži	14 966	14 190	12 321	13 298	14 437	15 336	15 376	15 792	17 209	18 367
Ženy	605	547	508	570	637	741	803	855	891	1 007
Celkem	15 571	14 737	12 829	13 868	15 074	16 077	16 179	16 647	18 100	19 374

3. Vývoj stavů mladistvých v letech 2000 – 2009

a) Obvinění

	Stav k 31.12.									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Muži	156	116	99	90	73	63	58	33	58	44
Ženy	7	4	3	3	6	1	1	1	3	1
Celkem	163	120	102	93	79	64	59	34	61	45

b) Odsouzení

	Stav k 31.12.									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Muži	107	84	80	90	96	120	109	133	148	166
Ženy	3	3	1	4	6	4	2	1	4	8
Celkem	110	87	81	94	102	124	111	134	152	174

4. Vývoj stavů obviněných a odsouzených cizích státních příslušníků v letech 2000 – 2009

	Stav k 31.12.									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Muži	1 405	1 097	757	790	792	663	532	541	505	579
Ženy	1 129	1 029	917	913	920	915	846	851	944	1 057
Celkem	2 534	2 126	1 674	1 703	1 712	1 578	1 378	1392	1 449	1 636

Příloha č. 7

Počty vězňených osob ve vybraných státech Evropy a mimoevropských státech včetně indexů vězňených osob k počtu obyvatel. Zpracovala Marešová podle Walmsley, Roy: World Prison Population List (eighth edition), King's College London, International Centre for Prison Studies
(devátá edice v roce 2010 ještě nebyla vydána)

Tabulka č. 7

Stát/pořadí (jen prvních 10)	Počet vězňených osob	Data k měsíc/rok	Přibližný počet obyvatel v mil.	Index na 100 tis.obyv.	Zdroj dat
Albánie	5 041	6/08	3,18	159	NPA
Andorra	30	9/06	0,08	37*	EU
Anglie a Wales	83 392	11/08	54,56	153	NPA
Arménie	3 520	10/07	3,23	109	NPA
Azerbajdžán	19 559	12/06	8,53	229	EU
Belgie	10 002	6/08	10,71	93	NPA
Bělorusko/3.	45 416	12/06	9,71	468	UN
Bosna a Hercegovina	1 750	4/08	2,6	67	MJ
Bulharsko	10 271	1/08	7,64	134	NPA
Česká republika ⁴²	21 734	12/09	10,38	204	GRŮ VS
Dánsko	3 448	9/08	5,49	63*	NPA
Estonsko	3 467	1/08	1,34	259	NPA
Finsko	3 370	1/08	5,30	64*	NPA
Francie	59 655	7/08	62,10	96	NPA
Holandsko	16 416	8/08	16,44	100	NPA
Chorvatsko	4 127	7/07	4,44	93	NPA
Irsko	3 325	10/07	4,39	76	NPA
Island	140	9/08	0,318	44*	NPA
Itálie	55 057	6/08	59,86	92	NPA
Kosovo	1 300	2/06	2,1	62*	UN
Kypr	671	8/08	0,805	83	NPA
Litva	7,866	1/08	3,36	234	LSÚ
Lotyšsko	6,548	1/08	2,27	288	NPA
Maďarsko	14 911	9/08	10,04	149	NPA

⁴² V ČR k 1.9.2010 bylo vězněno 21 955 osob, což představovalo index 208

Makedonie	2 200	3/08	2,05	107	EU
Malta	387	2007	0,409	95	MJ
Moldávie/6.	8 130	9/07	3,58	227	EU
Německo	73 203	8/08	82,16	89	GSÚ
Norsko	3 276	8/08	4,74	69	NPA
Polsko/8.	84 321	10/08	38,11	221	NPA
Portugalsko	11 017	11/08	10,63	104	NPA
Rakousko	7 909	8/08	8,35	95	NPA
Rumunsko	26 551	11/08	21,49	124	NPA
Rusko/2.	891 738	11/08	141,83	629	NPA
Řecko	12 300	11/08	11,25	109	MJ
Skotsko	7 893	11/08	5,18	152	NPA
Slovensko	7 986	12/07	5,40	148	NPA
Slovinsko	1 317	9/08	2,04	65*	NPA
Srbsko	8 978	9/07	7,38	122	EU
Srbská republika	928	9/07	1,4	66*	EU
Španělsko	73 687	11/08	46,02	160	NPA
Švédsko	6 770	10/07	9,17	74	NPA
Švýcarsko	5 715	9/07	7,56	76	SSÚ
Turecko	101 100	11/08	71,33	142	NPA
Ukrajina/4.	149 690	1/08	46,37	323	NPA

Vybrané mimoevropské státy

Stát	Počet vězněných osob	K datu měsíc/rok	Přibližný počet obyvatel v mil.	Index na 100 tis obyvatel	Zdroj dat
Argentina	60 621	12/06	39,3	154	MJ
Austrálie	27 615	6/08	21,37	129	NPA
Bolívie	7 682	10/06	9,4	82	NPA
Brazílie	440 013	6/08	194,2	227	NPA
Čína	1 565 771	12/05	1,319,7	119	NPA
Ekvádor	17 065	8/08	13,5	126	NPA
Filipíny	91 530	2006	84,5	108	UN
Chile/5.	51 244	10/08	16,8	305	NPA
Indie	373 271	12/06	1,127,5	33*	ISÚ
Indonésie	136 017	10/08	236,0	58*	NPA

Irán	158 351	8/07	71,3	222	NPA
Japonsko	81 255	12/06	128,25	63*	NPA
Kanada	38 348	07/08	33,1	116	SÚK
Kolumbie	69 689	9/08	46,7	149	NPA
Korea	47 097	6/08	48,4	97	NPA
Mexiko	222 671	9/08	107,4	207	NPA
Malajsie	50 305	2007	26,2	192	NPA
Mongolsko	6 593	2006	2,7	244	NPA
Nový Zéland	7 887	6/08	4,27	185	NPA
Paraguay	6 031	11/08	6,2	97	NPA
Peru	41 745	1/08	28,5	146	NPA
Saudská Arábie	28 612	2002	21,7	132	UN
Srí Lanka	25 537	7/07	21,1	121	NPA
Thajsko	166 338	2/08	64,7	257	NPA
USA/1.	2 293 157	12/07	303,15	756	USÚJS
Uruguay	6 947	8/06	3,6	193	CJE
Venezuela	22 000	4/08	28,0	79	VSÚ
Vietnam	98 556	2006	85,3	116	NPA

Vysvětlivky: NPA – National prison administration

UN – United Nations

EU – Rada Evropy

MJ – ministerstva justice

ÚS, SSÚ, FSÚ apod. – statistické úřady

CJE – criminal justice expert

Pozn.: V tabulce je zvýrazněno a označeno pořadím 5 nejvyšších indexů vyjadřujících poměr počtu vězňů k počtu obyvatel v hodnoceném období. Nejmenších 10 indexů je označeno hvězdičkou.

Analýza trendů kriminality v roce 2009 a v předchozím dvacetiletém období

Autoři: Alena Marešová
Martin Cejp
Milada Martinková
Jan Tomášek

Vydavatel: Institut pro kriminologii a sociální prevenci
Nám. 14. října 12, Praha 5

Určeno: Pro odbornou veřejnost

Tiskárna: Vydavatelství KUFR s.r.o.
Naskové 3, Praha 5

Dáno do tisku: prosinec 2010

Edice: Studie

Vydání: první

Náklad: 200 ks

www.kriminologie.cz

ISBN 978-80-7338-107-3